

רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

בדלתא גמ' קבאם הוא דקיים ריש... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

בין לארבעה וכו' אינו עובר עליו בולא כלום... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

בין לארבעה וכו' אינו עובר עליו בולא כלום... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

בין לארבעה וכו' אינו עובר עליו בולא כלום... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

בין לארבעה וכו' אינו עובר עליו בולא כלום... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

בין לארבעה וכו' אינו עובר עליו בולא כלום... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

בין לארבעה וכו' אינו עובר עליו בולא כלום... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

לכאן דקרא חסדקין... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

לכאן דקרא חסדקין... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

לכאן דקרא חסדקין... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

לכאן דקרא חסדקין... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

לכאן דקרא חסדקין... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

לכאן דקרא חסדקין... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

לכאן דקרא חסדקין... רבינו נסים כל שעה פרק שני פסחים

4

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

שלמי הגבורים

צד שערי דין אפיית פת עם בשר או עם חלב או טישת התנור דורא

הגהות

מבוא שערים

ש"י וח"י

(ו) הורה רבינו טובי' מווינא שאם הורתחו פילפלין בקדירת של איסור שאב"י הכל אסור דאגב תורפ' מחליא לי' לשבחא מ"ק: עור הגה יש לזהר שלא לאפות פשטיד"א של בשר ודגים תחת כלי אחת שרוב פעמים זב מזה לזה וקשה לד"א (לרעה):

(א) וכן צריך לזהר שלא לאפות פשטיד"א בצד פת. לעיל פירשתי קצת מנהג דברים הללו. אמנם תימא דלעיל בדין אם ריחא מילתא הוא סי' ל"ה כתב דנוהגים היתר באפיית פת עם בשר או עם חלב ולא חיישינן לפיטום. ובסה"ת בתב בזה הלשון דאין לאפות תחת כלי ברזל או כלי חרס אפילו לא יגעו אהרדי דאזיל האי ומפטם להאי. ואפשר דבעל השערים ר"ל גמי בענין זו אלא (שקלא * לשנו לא משמע קו) (פ"א * שקלא לשנו) מהרא"י ז"ל.

(*) ד"ק כ"פ כ"א. וגי' כ"ק שלא לאפות פת דאזיל האי ומפטם האי ונשני ד"ו ד"ל גוי' שלא לאפות פשטיד"א לכן נהגהוה א' ומכ"ש א' ג"כ הגי' כן וספ"ט סי' ס"א שלא יאפו עונה קטנה צד פשטיד"א. כ"ל שלא לאפות פת צד פשטיד"א של בשר. פשטיד"א של בשר ד"ק כ"פ כ"א. שני ד"ו אלא שקלא לשנו נמי משמע קו. וגי' ד' קראקא ר"צ אלא שקלא לשנו לא משמע קו כגי' ד"י וד"ו.

אין שטין את התנור באליה ואם טש כל הפת כולו אסור ע"כ והשתא לפי נוסחא הזאת משמע דל"ח לפיטום אלא לנוגע אבל במקצת נוסחאות כתיב שמא יאכל הפת בחלב כדאמרינן אין שטין את התנור באלי' ואם טש כל הפת כולו אסור ואפי' לא נגעו זה בזה דאזיל האי ומפטם האי וכ"כ נמי בסה"ת סי' ס"א. והשתא לפי הנוסחא הזאת אסרינן ליה משום פיטום לחוד אפי' לא נגעו זה בזה וע' הגהות מהרא"י ז"ל המתחלת וכן צריך לזהר כו'. א]

דין אפיית פת עם בשר או עם חלב או טישת התנור

(א) וכן צריך לזהר שלא לאפות פת בצד (* פשטיד"א) בין בתנור בין ברזל הכלי חרס או כלי ברזל שמא יאכל הפת לחוץ ונוגע בפת כדאמרינן

אין שטין את התנור באליה ואם טש כל הפת כולו אסור ע"כ והשתא לפי נוסחא הזאת משמע דל"ח לפיטום אלא לנוגע אבל במקצת נוסחאות כתיב שמא יאכל הפת בחלב כדאמרינן אין שטין את התנור באלי' ואם טש כל הפת כולו אסור ואפי' לא נגעו זה בזה דאזיל האי ומפטם האי וכ"כ נמי בסה"ת סי' ס"א. והשתא לפי הנוסחא הזאת אסרינן ליה משום פיטום לחוד אפי' לא נגעו זה בזה וע' הגהות מהרא"י ז"ל המתחלת וכן צריך לזהר כו'. א]

שערי בינה

לפניו הבהירה, אולם חוץ מרברי קרשו שנוטה יותר למהר"ש ואו"ה מרנתן הקדימה להנה מהר"ש ועיטרה בהנה קטנה מאו"ה ותו לא מירי בענין זה.

[א] כד"י להביך דברי הש"ד והגהות א' והמב"ש א' אעתיק לך לשון סה"ת כסימנים ס"א ו"ל ואסור לאפות עונה קטנה בצד פשטיד"א או בצד פלארין כדאמרינן אין שטין את התנור באלי'. ואם אופה תחת כלי אפי' לא נגעו ול"ז אסור לאפות שתיהן יחד דאזיל האי ומפטם האי כו' עד מ"מ רוב פעמים שמנונית הבשר יוצא חוץ לעיסה ע"כ ובפנים סה"ת סי' הנ"ל באמצע סי' ס"א ו"ל ועוד צריך לזהר שלא יאפו עונה קטנה בצד פשטיד"א פן יאכל העונה בחלב כדאמרינן אין שטין את התנור באליה, ולא בצד פלארין פן יאכל העונה עם בשר. ואם אפה אסורה אותה עונה לאכול אפי' כמלתא. וכן תחת כלי ברזל או כלי חרס אסור לאפות יחד אפילו לא יגעו זה עם זה דאזיל האי ומפטם להאי. ואין לחתיר מטעם רהי נ"ט כר נ"ט חר בעיסה של פשטיד"א או של פלארין ומשם בעונה. רשומא הייט דוקא פלימת מעם של כלי אבל מאוכל לאוכל הכל חשיב מעם אחר. ועוד דרוב פעמים השמנונית יוצא חוץ לפשטיד"א ונוגע בעיסה של עונה. תם אין לחתיר משום רכר הכלתו בחתיכה אינו פולט ובלע בחתיכה אחרת בלא מים ברפרישית לעיל בה' מפת חלב סי' נ"א דקאמר אם לא יעיד וכיסה מבלע בלע מפלט לא פלט רמבל מקום רוב פעמים השמנונית יוצא חוץ. או החלב מן הפלארין ונוגע לעונה אותו ממשות עצמו: עכ"ל סה"ת: - והנה ר"ב ד"ל לא נקטו בלשונם בין בתנור בין תחת כלי ברזל או כלי חרס בבסה"ת רק סתמא שלא לאפות פשטיד"א בצד הפת משמע בתנור כמשמעו. ור"ק כ"פ כ"א ור"ו ושאר הפוסקים הכאים אהדיהם נקטו בלשונם בין בתנור בין תחת כלי ברזל או כלי חרס. רק בר"ק איתא הטעם דרוב פעמים יוצא השמנונית או החלב לחוץ ונוגע בפת, ולא זכר שם הטעם משום פיטום. ובשני ד"ו ור"ב ור"ל בולם נקטו הטעם ואפי' לא נגעו זה בזה משום דאזיל האי ומפטם האי. ור"י ד"ו נקטו כל השני מעמים. בראשונה הטעם משום דרוב פעמים יוצא השמנונית לחוץ ונוגע בפת. והשני משום דאזיל האי ומפטם האי, והקשה המהר"א על הש"ד למה נקט הטעם דפיטום. והא לעיל ס"י ל"ה כתב דנהגין היתר עם אפיית פת עם בשר או עם חלב ולא חיישינן לפיטום. ע"ז תירץ דבסה"ת כ' בזה"ל ואין לאפות תחת כלי ברזל או כלי חרס אפי' לא יגעו אהרדי דאזיל האי ומפטם האי פ"י שבה"ת לא כלל איסור אפי' פת עם פשטיד"א בתנור, עם פת שנאפה תחת כלי ברזל או כלי חרס בבבא אחת כמו הש"ד כאן שכללם יחד שלא לאפות פת עם פשטיד"א כו' בין בתנור בין תחת כלי חרס או כלי ברזל משום שהפת הנאפה בתנור עם פשטיד"א או פלארין הטעם דרוב פעמים יוצא השמנונית ונוגע ולא משום פיטום. רק בפת הנאפה תחת כלי ברזל או כלי חרס שם קאמר הטעם משום פיטום. כלומר דתחת כלי יש פיטום ביותר. וזה אוסר, וכן הוא בבאור ר"י קרעמניץ לפרש מש"כ הש"ד דאזיל האי ומפטם האי דמוחמת קמנותו נפיש פיטומו פ"י דהמקום קמן תחת הכלי חרס או כלי ברזל כו' ונפיש פיטומו עכ"ל ע"כ במ"י ל"ה שם מירי כנאפה פת בתנור עם פשטיד"א או פלארין וליכא פיטום לכך קאמר שם דמותר והש"ד כאן במש"כ ואפילו לא נגעו וכ"ו דאזיל

אמרי בינה

[א] דע לך שיש להפליא על רנ"ש א הלא בסה"ת ס"א איתא שני הנוסחאות ומדוע לא העיד מזה הגי' שגם בסה"ת נמצאת?

→

שערי דין אפיית פת עם בשר או עם חלב או טישת התנור דורא גה

מבוא שערים

הגהות

ש"נ וח"נ

- (*) ע' דף ל"ט ע"א.
- (*) ד"ק כ"ט ד"ו ד"ל ל"טא.
- (*) ד"ק כ"ט כ"א ל"טא.
- (*) ד"ק כ"ט כ"א ל"טא.
- (*) שני ד"ו ד"ל ומ"ק ל"טא.

ב משין בפכ"ה פרש"י טשין לשון טח וכ"פ בפ' הפועלים טשין טחין וכ' התוס' פ' יש נוחלין שבמלה הזאת נתחלפו האותיות והאי אין טשין הוי כמו אין טשין כמו וטח את הבית ומתרגמין בירושלמי וטשין ית ביתא עכ"ל אבל בתוס' ישנים כתובים בכתיבת יד סופר מצאתי כתיב להיפוך דעיקר הגי' בגמרא הוא אין שטין ובמלה הזאת נתחלפו האותיות והאי אין שטין כמו אין טשין כמו וטח את הבית ומתרגמי' בירושלמי ויטשין ית ביתא עכ"ל וכן הוא דעת בעל הערוך דהגי' בגמרא הוא אין שטין כאותה נוסחא השנייה של התוס' דלעיל שהרי הביאו בערך שט והתרגום ירושלמי של וטח את הבית הנה בכל הנוסחאות שלנו כתיב ויטשין ית ביתא כדברי אותה נוסחא השנייה של התוס' דלעיל. וכך הביא ג"כ בעל המתורגמן בשורש טש וכ"נ גם כן שהוא דעת בעל הערוך שהרי מלה אחרת הדומה לזו דהיינו אחרי הטוח את הבית דתרגום יהונתן דמיתטוש ית ביתא מביא הוא בערך טש וצ"ע.

מבוא שערים על הגהות

(ב) ופ"י רב אלפס (פסקים ל"ו) והרמב"ם (פ"ט מ"א הכ"ט) שעשה שינוי בצורת הפת. דע לך רריב"ה כ' במ"ד סי' צ"ז וז"ל ורב אלפס פ"י שעשה בהן שינוי פ"י צורות כעין השור וכיו"ב שמתוך כך זכור שיש בה חלב ע"כ וכ' ב"י והפ"י שכתב רבינו בשם הר"ף ז"ל לא מצאתי לו שכתב כן, אבל הרמב"ם כתבו בפ"ט מ"א וז"ל ואם שינה בצורת הפת עד שתהא ניכרת שלא יאכל בה בשר ה"ז מותר ע"כ ואנכי לא ידעתי למה עשה את עצמו באינו יודע ועור שכ' אבל הרמב"ם כתבו כו' כאלו שיש הפרש בין דעת הרמב"ם וכן דעת הר"ף כענין זה ואינו כן שהרי הפ"י שב' הרמב"ם מצינו גם שכתבו רב אלפס כדמותו ובצלמו ממש אות באות ולא במק"א כלכד אלא בב' מקומו' שהרי בפכ"ה כ' וז"ל ומסקנא דאי שני ביה ועבדינהו כעין תורא שרי ע"כ וכ"כ בפכ"ש וז"ל ואי שני להו ועבד כעין תורא שרי דכיון דשני בהו מידע ידוע דלהכירא עכיד להו הכי דלא ליתי בהו לירי תקלה ולפי' מותרין וכן כתבו הגה"מ על רברי הרמב"ם הנזכר וז"ל והאלפס כ' כבעמוד ממעם שינוי ודוכר ע"כ הרי שגם הם סוכרים שהרי"ף כ' הפירוש הוה כמ"ש הרמב"ם וצ"ע א.

(ג) ונראה דהני תרי פירושים אליבא דהלכתא סליקו כו' כונתו הוא שאם עשה שינוי בצורת הפת מותר אפי' הפת גרול כדמשמע מפ"י הר"ף והרמב"ם. וכן אם עשה פת קטן כדי לאוכלו מהרה מותר אפי' אין בו שינוי כדמשמע מפ"י רש"י והתוס' ועיין במש"כ למעלה ברין ריחא מילתא סי' ל"ז בפ' ההגהות גבי ותתם המעם כו' בס"ד.

שערי בינה

האי ומפמם כוונתו על הנאפה תחת כלי ברזל או כלי חרס רק שקיצר בלשוננו כמ"ש ג' ד"ל במהר"א וגי' ד"ו אלא שקצת לשוננו לא משמע כן, ואלו בר"ב ר"ל לא נזכר כלל תחת כלי ברזל או כלי חרס כודאי קיצר בלשוננו, ור"ק אחיא שפיר בפשימות כמ"ש מב"ש דלפי נוסחא זאת משמע ר"ח לפיטום. - ודע דלעיל בס' ל"ה בהגה אחת אשר לא מהר"א חתם עלה כ' וז"ל ואולי יש לחלק בין עם פשמירא לצד פשמירא א"נ יש לחלק בין תנורים גרולים כו' עד וכן חילק בס"ה עכ"ל גם דברי בעל הגה זו צריכין באור היכן חילק בעל סה"ת ולפי מש"כ א"ש דאמת שכאן נאפה בתנור אין פיטום דק חשש שזיב כמובא בהגה אשר"י בע"ז סוגי' דבת היהא בשם א"ו ורק תחת כלי ברזל וכ"ח קאמר הסה"ת והשערים דיש איסור משום פיטום. גם שני הנוסחאות במהר"א הגי' א' אלא שקיצר בלשוננו, ויבן כמשמעו וגי' שנית אלא שקצת לשוננו לא משמע כן הכי פירושו משום דש"ר כלל בין נאפה בתנור בין נאפה תחת כלי ברזל וכ"ה ועל שניהם אמר המעם משום פיטום וכאמת בנאפה בתנור לא שייך פיטום כבס' ל"ה כנלע"ד בס"ד ואו נבין דברי הש"ד והגש"ד, אלא שאני תמה לרוב פשימות הדברים מרוע לא ביאר המב"ש כן?

[ב] פליאה דעת ממני דברי הסה"ת סי' ס"א שכתב וז"ל ועוד צריך ליהדר שלא יאפו עונה קטנה בצד פשמירא בתנור,

אמרי בינה

[א] גם הפרישה סי' צ"ז ס"ק ג' מאריך כזה ע"ש וכ' על הבי' ואני חפשתי ומצאתי בפ' כ"ש, וכ"כ נמי בכה"ב. גם בכסף משנה כ' שדברי רי"ף הם כדברי הרמב"ם ע"ש והפרישה דגיל להביא את מהר"ש בשם רנ"ש או בשם מהר"ן מהורדנא וכאן לא זכרו? ומשניהם נעלם שכבר"ה כבר תיקן הבי' בעצמו ע"ש וזה לשונו צריך להעביר קולמוס על כל תיבות הללו ולכתוב במקומם והפ"י שכ' רבינו בשם הר"ף כ' בפכ"ה ומסקנ' דאי שני בהו ועבדינהו כעין תורא שרי עכ"ל בדה"ב ומתורץ הצ"ע.

צו שיערי דין אפיית פת עם בשר או עם חלב או טישת התנור דורא

הנהרות

הן וכ"כ אשר"י בכמה דוכתינ בתלמוד אשני שלא לאפות פשטידא של בשר ודגים תחת כלי פירושים דנוכל לסבור כתרווייהו מהרא"י ז"ל. אחד. אחרי שרוב פעמים זב מזו לזו וקשה (ג) (מלאמי נכ"י לייפזיג) וגם יש ליתזהר (פ"י למחלה) (לד"א: *נד)

ש"ג וה"ג
ע"י נדף ל"ט
ע"ח.

שערי בינה

פן יאכל העוגה בחלב כדאמרין אין משין את התנור כאלה כו' מדוע לא זכר התורה רש"ם פ' כ"ש ל"ו. ואם עשה כעין תורא שרי. וגם הש"ר כאן לא זכר זה. ולכה"פ נשמר הש"ד בלשונו שלא כתב כלשון הסה"ת עוגה קטנה. רק הסמ"ג תלמודו זכר החירא דש"ם, ואחריו הרא"ש והמור"ם צ"ו והב"י ביאר יותר דהן בלש הפת עם חלב והן בתנור שמתו כאלה כן הדין, וכך הם דברי הרמב"ם פ"ט מ"א הלכה כ"ב ורשב"א בתה"ב עכ"ל ב"י, וגם הר"ף בפכה"ב ובפכ"ש כתב כן, ומריש היה אמינא דרמ"א סי' ק"ח סעיף א' כתב ח"ל אם אפו או צלו איסור והיתר תחת מחבת אחת מגולין אסור אפילו ריעבר (לכוף עני ל"ט סי' ו' וע"ש גם סי' ט') וה"ה אם אפו כה"ג פת עם בשר אסור לאוכלו בחלב (ס"ד סי' ט' ומסל"א) עכ"ל ופליאם דברי רמ"א מאור שהעתיק קודם דין מאו"ה שהיה אחרון, ודרך אגב כתב וה"ה אם אפו כו' מש"ד שה"י ראשון, וגם המהרא"י קדם הרבה לאו"ה, חוץ מסידורו שהמורה. אף גם זאת שלא נקט לישנא רש"ר סי' ס' שלא לאפות פת בצד פשטיד"א כו' ונקט עם דבר שלא נזכר שם זה הלשון, וגם מה זה שכתב אסור לאוכלו בחלב, הלא הש"ד גם עם בשר אסור, וגם לבדו אסור ואפילו במלחא, וכא אדונינו הש"ך בס"ק י"א לפרש את רכריו שכונחו דרמ"א היא בפת מועט או שיש היבר בפת. אבל בפת מרובה ואין היכר אסור אפילו לאכלו לבדו אף במלחא נזירה שמא יבא לאוכלו בחלב, כדלעיל ריש סי' צ"ו וכן משמע להדיא בת"ה כלל ל"ה ל"ו דין ה' עכ"ל הש"ך. למדנו מפי רש"ך דש"ד שכתב סתם שלא לאפות פת בצד פשטיד"א פירושו פת מרובה, לא כסה"ת שכ' עוגה קטנה, וע"ז סוכב והולך הגהת מהרא"י אות כ' שכשני ר"ו ציין אות ב' על הפנים ואם מש כל הפת כולו אסור, וכבוננה שינה הש"ד לישנו ממה שכתב בסה"ת שלא יאפו עוגה קטנה, אבל הש"ר היה לו לכתוב זה. לא המהרא"י ולכה"פ מדוע לא העיר המהרא"י כקושיא על הש"ד, וכמו שכס"ק א' מקשה מפלפל על רברי השערים וכתב עליו שכונחו כסה"ת רק שקיצר לישנו, כן ה"ל גם כאן לבאר על דרך זה את דברי הש"ד. וגם על המב"ש יקשה לנו ששתק לגמרי ולא העיר כלום עליו, ולכה"פ ה"י לו לכתוב הגה קטנה לעיין באו"ה של הר"ר יונה בשער מ' סי' י"ט שהביא לשון הש"ם דפ' כ"ש אין לישן את העיסה בחלב כו' וכענין רתורא שרי ופי' הרמב"ם והר"ף כו' ודלא כרש"י ותוס' כו' וסגר עלינו המדבר, עוד ראיתי להעיר שבת"ה רין ה' והר"ם סי' ק"ח ס"ק ג' תיקנו מה שקשה לנו על הגהותיו סי' ק"ח כנ"ל ח"ל ת"ה וד"מ כסגון אחד כמעט אמנם באו"ה כ' שער ל"ט סי' ו' אם נאפה איסור אצל היחור אף דיעבר אסור, מיהו בפת שנאפה אצל בשר כה"ג (תמס מתמס תמס) מותר לאכלו עם בשר. מאחר דאין כאן ממשות של בשר אלא ריחא בעלמא. אבל בש"ד סי' ס' כתב ראף שנאפה עם בשר כה"ג אעפ"י שאינו נוגע אסור אפילו לאכלו עם בשר או לבדו דחיישינן שמא יבא לאוכלו בחלב ומשמע מדברי מהרא"י בהגהות א' דהכי קי"ל ויש לחוש לדבריו כפת מרובה כו' ולכאורה האו"ה שער ל"ט סי' ח' נראה שסובר בש"ד דכ' ח"ל והא דשרינן [כוננו לפי' ו' סס] פת שנאפה עם פשטיד"א לאכול עם בשר היינו שנאפה הפשטידא או הפלאדון תוך מחבת. אבל בלי מחבת כו' הר"ר מרורא שהפת אסור אפי' דיעבר אפי' עם בשר או במלח רוב פעמים יוצא השמנונית לחוץ ונבלע בתנור כו' עכ"ל לא תמעה דבריו או"ה שסובר כש"ד כי או"ה נקט מעם ראשון של ש"ד וכן ה"י גירסתו כאותן ספרי ש"ד שגרוסו המעם דרוב פעמים יוצא השמנונית כו'. וא"כ כשנאפה כמחבת דלא יוצא השמנונית וליכא רק ריחא אינו אסור. אבל הש"ר נקט גם מעם השני דאפי' לא נגעו ול"ו כשהפשטידא במחבת. והם תחת כלי א' ג"כ נאסר הפת ראויל האי ומפמס להאי, נמצא באמת ראו"ה חולק עם הש"ר ועם המהרא"י רמהרא"י הסכיד דברי ש"ד דבתנור האיסור משום שהשמנונית יוצא, ותחת כלי ברזל או כ"ח נאסר משום פיפוס, רק שהש"ר קיצר בלשונו וכולל הן נאפה בתנור והן נאפה תחת כלי ברזל וכ"ח רכסה"ת הם חלוקים בשני בבות, וכא השערים וכללם יחד בבבא אחת. על הנאפה בתנור כ' מעם דרוב פעמים יוצא שמנונית ועל הנאפה תחת כלי ברזל וכ"ח כתב המעם משום פיפוס. ושפיר כתב הר"ם ק"ח ס"ק ג' ות"ח בלל ל"ה דין ה' אחרי שהביאו דברי או"ה כתבו. אבל בש"ד סי' ס' כתב דאף פת שנאפה כו' אסור לאכלו אפילו לבדו (או עם בשר) שמא יבא לאוכלו בחלב וכאמת או"ה וש"ד פליגו, דברי רמ"א בש"ע באמת קשים להולכמ, אבל בת"ה ור"מ מתוקן ומקובל דבריו הקדושים כמוב מעם. ודע שהמג"ח על ת"ה הנ"ל ס"ק כו'. כתב ח"ל אך בדין זה שחושש הרב (נתי"ט דנצי סס"ד) והנש"ד להחמיר היינו לפי שרוב פעמים יוצא שמנונית ונוגע בפת א"כ איכא חשש דממשות של בשר וכן איתא להדיא הג"י במקצת רפוס' ש"ד לקמן סי' ס'. אבל היכא דליכא חשש דנייעה רק משום ריחא פשיטא דמותר עכ"ל והסולת למנחה ס"ק כ' רצה לחקן שכתב ובוה מיושב השגת פ"ח סי' ק"ח ס"ק י' על הש"ך ב"ק י"א והרכ כאן ע"ש עכ"ל אבל למ"ש המ"י אבל היכא דליכא חשש דנייעה רק משום ריחא פשיטא דמותר קשה ולא העלה אריכות ודו"ק ותמוהין דברי קדשו מה שחמך עצמו שבמקצת נוסחי ש"ר איתא כן. הלא זה הוא דעת או"ה לבדו בשער הגיל סי' ח' כמו שביארנו. אבל להסב"ת וש"ר אחריו והמהרא"י בהגהות א' והרנ"ש דנקמו גם נ"י משום דמפמס האי וכ' במוח אשר ראה המנח"י זה הגירסא כאמת אסור אפילו היכא דאין ממשות אלא פיפוס דיה בעלמא ודעת הת"ה ור"מ הגיל יוכיחו, אח"י ראיתי בפכ"ג ק"ח ס"ק י"א שהק' על המנח"י והפ"ח שמשגיג נ"ב על הש"ך והרב ת"ח, ח"ל ולא אכין דבת"ה ר"ה מבואר ריש להחמיר בפת מרובה כו' במרפיד חמור מפי עכ"ל וכל אריכות של האחרונים הגדולים לא זכיתו להבין שלא עיינו היטב בסה"ת וש"ד והנש"י ס"ק א'. וה' יאר פניו אלינו ויהוננו חכמה דיעה בינה והשכל כי קושייתינו על סה"ת וש"ד מרפסן איגרא. והגהת מהרא"י ס"ק ב' הבביר עלינו עוד יותר כי אם הוא ראה להגיה ואם עשה כעין תורא שרי ה"ל לבאר ביאור נחמד בסה"ת וש"ד על שתוקחם, והמב"ש לא די שכמב"ש על הפנים לא העיר. שה"י לו מקום כמב"ש על הגהות להרחיב דיבורו או כמש"ל להציג הגה קטנה בהגהות ב' מאו"ה שער מ' סי' י"ט לרווח צמאון החלמידים כדרכו בקודש וצע"נ והש"ך ס"ק י"א דלא לנו מרנניתא ואשכחנא מרנניתא אחריתא כי גם הוא קיצר מאוד שלא חמה על רמ"א כמו שחמתתי בס"ד.

[ד] ע' באו"ה שער ל"ט סי' כ"ה דמותר בריעבר אפילו בכל ענין שצלאם שגמולים שניהם ואפי' בתנור קמן אפי' סנוד

רמו

שערי

דין ריחא מילתא

דורא

הנהרות

מבוא שערים

ש"ג וד"ג
 * שני ד"ו וד"ק
 ד"ל גיטי כשלושין
 אוטו עם הפס וליג
 סי אפי. ומי גרידא
 וכן לפלאדין
 [כשלושין אוטו עם
 הפס]
 גאקספארד ולא גטי
 ד"ו ד"ק ד"ג
 * [וא"ו] ד"ו ש"ס
 לימא.

7 (ו) העולם נהגו איסור באפיית פשטיד"א ופלאדיין
 יחד אבל לאפות פת עם אחד מהן שרי.

ח ורש"י פסק כלוי דמתיר וכן פ' רב אלפס כלוי
 המתיר ואפי' רב לא אסר אלא בכשר

יראה דנהגו להחמיר [הנה קטנה יראה דנהגו להחמיר
 ע' דרכות מהר"ל דין איסור
 הרי"ט ודין צ"מ ונלו"ה שער
 ל"ט סי' ט' וסי' כ"ג ונ"י עו"ד
 סי' ע"ו] אפי' באפיית פת
 עם אחד מהן ואפשר
 הטעם כמו שפירש בא"ז
 דלמא יזוב השומן
 (נהגוהו ט') ואע"ג דרגילין
 האידנא לאפות כל
 הטפליה במחבת שקורין
 בעקין. מ"מ חוששין.
 ויש מקילין ומשימין
 הפשטיד"א בפי התנור
 ממש (טו) (במ"ס אין זה)
 אם אין רצונה לאכול
 הפת אלא עם מה שהוא
 ממין הפשטיד"א סומכין
 על הוכחה ט) [אן דתוס'
 דשרי במלחא משום
 דריחא בעלמא הוא. ויש
 עושין היבר. מועט בפת

שחוטת בו' אינו מדברי רש"י ורב אלפס אלא
 דברי עצמו הם וכן כ'
 המדרכי פגה"ג בשם
 ראבי"ה.
 ט ואפילו רב לא אסר
 אלא בשר
 שחוטת בו' כבר הכאתי
 דברי רב לעיל כזה
 ההלכות גבי ועבר לוי
 עוכדא בו' בס"ד.
 י וכן נהגו העולם איסור
 באפיית הפשטיד"א
 ופלאדין יחד בו' הוי יודע
 שיש כאן נוסחאות
 מתחלפות ברברי רבינו
 שבמקצת נוסחאות כתוב
 אבל נהגו העולם איסור
 באפיית הפשטיד"א
 ופלאדין יחד בו' וזה לשון
 המדרכי כפגה"ג בשם
 ראבי"ה דרב לא אסר אלא
 בכשר שחוטת וכשר
 נבילה שקולטין הריח בתנור מפני הפיטום אבל
 לית ליה הא דתנא רב כהנא פת שאפאה עם צלי

כי הא דאמרינן ואי עבידי כעין תורא שרי והוא
 היתר פשוט [הנה קטנה גס או"ה כ' להמיר מעטס אמר

י (ו) ה) העולם נהגו איסור באפיית

מבונות ועטרת שלמה

ין אסור לכתחלה מפני הנקב שלמעלה בו'. נראה בעיני היכא שהשמיט קדירה ונמצא אחת שהיתה בה
 דבר איסור והיו בתוך התנור שאר קדירות הרבה של היתר אם קדירה של איסור יפה בכיסוי
 ממש ואין בו נקב שיוכל לפטום ממנו לחוץ אז כל הקדירות מותרות ואם אינו מכוסה יפה כל הקדירות
 הפתוחות אסורות אפי' בדיעבד ולא היה בהן שומן מאחר שהתנור סתום וכמדומה שכן שמעתי (ת) (ל"ה
 נש"ל י"ש י"ד פסק צמור קמוס אסור אפי' צמור גדול וזכא שהטעמי קדירות של איסור וקדירות של היתר אם קדירות איסור מכוסה
 יפה מותרת טלן. וכן אם כל קדירות של היתר מכוסות יפה מותרות אבל אם הם מגולגל טלן אסורות מאחר שהמור היה קמוס עכ"ל.)
 [אן מה שכי הוכחה דתוס' היינו שמחלקים בין תנורים שלנו לתנורים שלהם שהיו קטנים מאד אבל

מבשל חרס כדרך שעושין למקצת פשטידיין שלמעלה
 הן מכוסין בבצק וש"כ לקמן ואפי' ע"י כיסוי אסור
 מפני הנקב שלמעלה. שרגילין לעשות נקב בכיסוי הבצק
 כדי שלא יתנפת הבצק.
 ח) העולם נהגים איסור באפיית הפשטיד"א ופלאדין
 יחד. פ"י שקולטין הריח זמ"ז ומפטם זא"ז
 (מנ"ש ס"ק כ.)

כ"ה דברי הרמב"ם אלו להתיר בריעבר מ"מ ברין ב"ו ולמ"ד
 מבואר להורא מרביו דאסור הוג ותכשר בריעבר (ויע' ליטש
 דנ"ו) גם הסמ"ק פ' ר"ג פסק להחמיר ופ"י דוקא בתנור
 קמן אבל בתנורים גדולים בעין שלנו אין להקפיד עכ"ל סמ"ק
 וכן נראה עיקר להלכה. ודלא כב"ש שהפריז על המורה
 להחמיר בכל ענין אפי' בתנורים גדולים. ע"ל כלל ל"ה שיעור
 תנור גדול כמה הוא ודוקא דג שגצלה עם בשר מחמירין
 משא"כ בפת שנאפה עם כשר מותר לאכול עם רגים עכ"ל
 שב"ב או"ה כלל ל"ט דין ל' וב"פ ט"ו קמ"ז סק"ג ע"ב
 הלחמים שאופין [נע"ש] עם בשר מותרין עם רגים עכ"ל המ"ו (מינע נע"ש לימא נדפוסים סלגו). [זא] בהנש"ד כ"י אקספארד
 689-316 נראה למחר"ם שראה מעשה בחמין שקורין משלג"ש ונמצא טריפה בשבת שהתירו האחרים בשבת ודוקא שהיו
 האחרים מכוסים ראל"כ אסור רהוי כמו פשטיד"א ופלאדיין א"כ אם הפשטיד"א מכוסה ופלאדיין אינו מכוסה נראה

ט) סומכין על הוכחה דתוס'. ר"ל התוס' שרי לאכול

מבוא שערים

הגהות

בתנוד אסור לאוכלה בכותח דלרב נראה לו דשרי. ומזה הטעם נהגו למאן דאית ליה ריחא מילתא היא שהפת אינם מקפידין עליו ואוכלין אותו בים עם השר בין עם גבינה וכן דעתי נוטה שפשטיד"א ופלאדיין שנאפו יחד דריחא מילתא היא אבל הפת שעמו שרי אפי' בלא

במלח כשנילושה בחלב ול"ח דלמא אתי למיכל עם בשר אף ה"ג ל"ח דאתי למיכל עם שאינו מינו ולפ"מ המחלקין בין תנורים שלהם לשלנו מתידין לאכול אפי' עם שאינו מינו ועם שהוא ממין הפשטיד"א מותר לד"ה. מחבת של חלב תחת קדירה של בשר כ' הרא"ש דהזיעה עולה למעלה ואוסר. נראה השיעור שאם אין היר סולדת בקדירה של בשר מחמת הזיעה אפי' אם הי' הזיעה עולה שעה או ב' אין איסור בדבר אם לא שהקדירה רוחחת בפ"ע וכן המנהג פשוט עכ"ל מהרא"י [פ"ט נודעתי מקודם על הגה זו נצ"י ספי' נ"ג נסס נמנע ופקקים נמסיד סי' ק"ג].

במלח כשנילושה בחלב ול"ח דלמא אתי למיכל עם בשר אף ה"ג ל"ח דאתי למיכל עם שאינו מינו ולפ"מ המחלקין בין תנורים שלהם לשלנו מתידין לאכול אפי' עם שאינו מינו ועם שהוא ממין הפשטיד"א מותר לד"ה. מחבת של חלב תחת קדירה של בשר כ' הרא"ש דהזיעה עולה למעלה ואוסר. נראה השיעור שאם אין היר סולדת בקדירה של בשר מחמת הזיעה אפי' אם הי' הזיעה עולה שעה או ב' אין איסור בדבר אם לא שהקדירה רוחחת בפ"ע וכן המנהג פשוט עכ"ל מהרא"י [פ"ט נודעתי מקודם על הגה זו נצ"י ספי' נ"ג נסס נמנע ופקקים נמסיד סי' ק"ג].

מבוא שערים על הגהות

מכונות העמרת שלמה

(ס) והתם הטעם משום דדבר מועט הוא ונאכל מהר בשבת והוי כעין תורא. לפי' התוס' וא"ת

אנו מותרין לאפות פשטיד"א עם פלאדיין עד כאן. וא"כ אנו לכה"פ סומכין על זה דשרי לאכול הפת עם המלח אעפ"י שאין לאכלו עם החלב והה"ד לאכול עם מה שהוא ממין הפשטיד"א ומש"כ היתר פשוט לאותם לחמי משנה כו' מזה יראה דשאר מיני פת אסור לאפות אפילו הוא עשוי ע"ד עילוי ורוב הנוי והיופי ד"מ איכא למיחש שמא יאכלנו עם מאכל חלב מאחר שאינו דבר מועט וגם אינו חשוב שינוי אלא כשעושיין בו דבר היכר מה שאין עושיין בו בכל השנה וה"ה הלחמים שאופין בשבועות עם הפלאדין בתוך התנוד שאסור לעשות כן אלא בשינוי ממש ואפ"ה אם אופין הלחם עצמו בחלב נראה דשרי היכא דנשתנה תוארו מתואר שאר לחם.

ביאור ר"י קרעמניץ

שערי בינה

הפשטיד"א אסורה משום שהכיסוי יש בו מעט כשר ובלוע מן הפלאדין (פ"ט מלגנ וגנינה) שהרי אינו מכוסה ונחתה טעם בפשטיד"א או איכא ע"כ. ועיין רש"ל ד"ב ר"ל כאן כ' שמעתי. וכשו"ת מהר"ו סי' מ"ד הביא בשם הגש"ר בשם ר"י (מדייען) הוא עיר דיען מקום דירתו של הש"ד. וכאן מצאתיה. ות"ח כלל ל"ה דין י' כ' כאם התנוד סתום כדרך שממנין אם הקדירות פתוחים אפי' ברעבד אסור כן משמע מרברי או"ה שעד ל"ט (פי' ע"ז כ' וכן הסיני מהר"ט) וכן הוא בהגש"ד בשם הרא"ש (ע"ס ו"ל נסס סר"ט) ולא שרי אף ריעבד רק כשהקדירות של היתר מכוסות. וכ"כ מהר"ו ו"ל אסור להמנין תבשיל של בשר עם תבשיל של חלב חיישינן שמא יזכ א' מהן תחת חבדו אמנם כריעבד שרי כיון שהקדירות מכוסות עכ"ל משמע

הא הקדירות פתוחות אסור ולפ"מ לעיל (דין ד') להתיר במקום הפסד אם כל התנוד סתום נראה רגם כאן יש להקל לצו"ג כי סברת כ"י להתיר בכל ענין וכ"פ כש"ע שלו וכדאי הוא לסמך עליו לצו"ג וכשע"ה. אבל בלא"ה יש להחמיר כי מי יחלוק על האחרונים הנ"ל אף כי יש סברא להתיר עכ"ל ת"ח הק"ר רואה שרש"ל הקפיד ואוסר לעולם בתנוד סתום אפי' גרול ואפי' בהפס"מ. ות"ח מקיל וגם הב"ח פסק כהרב - והגה אף כי לכאורה רש"ל ס"ק ו' הגש"ד כ"י אקספארר לאחרים המה אבל כו' רייקינן שפיר יש תילוק רש"ל הקפיד והקדירה של איסור יהי' מכוסה יפה. והכ"י אינו הקפיד על הקדירה של איסור רק שהכשירות האחרים יהיו מכוסים וצ"ע ליישב זה אם הם ריעה אחת או שני ריעות.

ע"י חמורי הניאל ה' נב"ח אות ל"ו דף הספר ע' ע"ז כ' בתנוד סתום אין דרך שירתיה ויצא לחוץ מזה יש להתיר לענין חמין הטומנים בחערובות עם אנשים ממושעים לשאינן מרקקין בכשרות רגם ממנה"י ס"ק ל"ר ב' המע' בת' מהר"ו סי' מ"ד יראה ריעקד התששא ידידה הוא שאם הקדירות פתוחות חיישינן שמא יזכ מן הרוטב לחוץ וא"כ לדעתי אין נפקותא בתנוד פתוח או לא ראף בפתוח קצת יש חשש כל שאין הקדירות מכוסות. אבן הרב אינו חושש לכל זה לכן פסק ראם התנוד פתוח קצת אף שהקדירות פתוחות מותר אפי' לכתחלה עכ"ל מנה"י.

עוד מצאתי בס' נחלת בנימין מהרב תנאון מטאכ שהיה קרוב ממשפחת חמי ו"ל סי' ס"ה שהשיב בענין אם מותר להמנין חמין בשבת עם אנשי נעאלאגען והשואל כ' רברי הכלים שהצריך שהתנוד יהי' פתוח והוא האריך ללא צורך כל האריכות שבבאן מבואר ובת"ח ובאו"ה נ"ל.

חקרתי ודרשתי אצל שרי האופים אומנים אמרו לי שהנסיון מלמדינו רבתנורים שמומנין משאלענר אין דרך שירתיה לחוץ ויזכ תחת קדירות ואם מכוסה ככיסוי אין לחוש משום ריחא ובפרש כ' תנורים של הנתומים יש להם פתח פתוח למעלה. ושמעתי שבעיר גרולה תיקן הרב שיעשו קדירה בתוך קדירה דהיינו גרתיק של מסיס להניח קדירת המאכל בתוכה ומגורו בממגרת ולפי ההלכה המכואר בש"ד ומפרשו ובשו"ת ר' יעקב ווייל סי' מ"ד לא מצא ידיו ודגלו בבית המדרש הרב הנ"ל והוא רחום יכפר.

7 צ"א א אין לשון וכו' ואי עבדינהו בעין תורא שרי פירש רש"י שרא דש אלא דבר טועם וכו'. ולפירושו ענין מורא דקאמר כלומר עוגה קטנה כענין של שור מפני שנאלצת מיד ולא יוכל ליד שכתה שיאלונה עם בשר וכו' סמ"ג (לאין קמ נג ע"ג) ומה שנהגים לאפות לתם משנה בכל ערב שנים צמור אחד עם בשר לכחלה תשיצין להי למיין לדבר מועט שנאלצ מהר בשבת והוי כעניא דמורא כ"כ נהגת שער דורא סימן ל"ה וטעם דבריו כיון שלא נשאר מהם לאחר השבת אין לתוש שמה יוכל לאכלן מלבד בשבת דאין לך עני צישראל שלא יאכל בשר חתך בו לחם או ירק או פרי אחד אסור לחתוך בו אחרי כן צננון או פרי או ירק חריף שרוצה לאכלו עם חלב:

סימן צו

פרטי רמזי דינים המחבירים בזה הסימן

[א] אין לשין העיסה בחלב ואם לש מה דינו: [ב] אין שחין התורא באליה ואם טח מה דינו: [ג] דין פת שאפוא בתנוד עם בשר וריחא אי מילחא ועיין בסימן ק"ח:

א [א] אין לשין העיסה בחלב שמא יבוא לאכלה עם הבשר ואם לש כל העיסה

הלפת מבטל טעם השמנונים מן הסמין ע"כ ונאמרו דלשנא דאי פמיך זהו הכי דייק שאל"כ הכי הוה ליה למימר וזי תמיך ביה ליפתא ברישא שפיר דמי ומדברי הרשב"א נראה קצת דלא מהי פמיך זהו דליפתא אלא להמיר סילקא אבל לא להמיר נטון שהרי כתב (נקהר ט"ז ד) חתך בו סילקא אסור כלנון אף על פי שאינה חריפה כלנון משיכה יש לה בטבעה ואם עירב בחמיכה לפחות אינה נריכה רק הדחה כלפחות לפי שהלפחות ממוקים הרבה ומונעים צמיחתם כח המשיכה מן הסילקא ולפיכך מדיח ודיו עכ"ל נראה מדבריו שאין הלפת מבטל אלא כח משיכת הסילקא אבל לא חריפות הנטון ויש הוכחה לזה בגמרא דלא קאמר אי פמיך זהו דליפתא שפיר דמי אלא גבי דסילקא אכל ספר התרומה (פ"ט ט) ושערי דורא (פ"ט ט"ב) ורצונו מהמירם כהדיא לחתוך אפילו נטון: כתב הרשב"א (פ"ט ט"ז ד) הר"ף ז"ל לא כתב בהלכות הא דקולתי דליפתא ולא הא דסילקא ולא הא דאמרינן ואי פמיך זהו ליפתא שרי וגם הרמב"ם ז"ל השמיטם ולא ידעתי למה השמיטם עכ"ל ואני אומר שהרמב"ם אע"פ שלא כתבם כהדיא מכל מקום בכלל דבריו הם לפי פירושו בגמרא שהרי כתב (מכ"א פ"ט ה"ד) סמין שחתך בשר עלי וחזר וחתך זה נטון וכיוצא בו מדברים חריפין אסור לאכלן כמותם אבל אם חתך זה קשות או אנטיה גורר מקום הסמין ואוכל השאר נחלב עכ"ל נראה שהוא מפרש דנטון לאו דוקא אלא דהוא הדין לכל הדברים החריפין וגם נראה שהוא מפרש דפמיך זהו ליפתא לאו דוקא אלא דהוא הדין לחתך בו לחם או ירק או פרי אחר שהטעם שאסור לחתוך בו נטון אינו אלא מפני השומן הנקשר על פניו שהוא נדבק ביומר דבר החריף וכשהוא מוחך בו לחם או איזה דבר הרי הסמין מתקנה בו ולא נשאר שום שומן על פניו ולפיכך מותר לחתוך בו נטון והשמה הכל מצויר דבריו דמדכתב סמין שחתך זה בשר עלי וחזר וחתך זה נטון משמע שאמר שחתך זה הבשר מור וחתך זה הנטון כלי הפסק חמיכה דבר אחר צנחיים הוא דאסור הא אם הפסק חמיכה שום דבר אחר צנחיים שרי ולא הוצרך שוב לכתוב דאי פמיך זהו דליפתא שפיר דמי ומ"ש שחתך בשר עלי לאו דוקא עלי דהוא הדין למנושל והוא רומח והא דלא נקט בשר כסם לאשמועינן דחתך בשר רוחם הוא דאמרינן הכי אבל צנחין נטון אין השומן נקשר על פניו כל כך שאסור לחתוך בו נטון ולא הוצרך לכתוב דכלל מ"ש וכיוצא בו מדברים חריפיים הוא ומן הטעם הזה לא הוצרך לכתוב דקולתי דליפתא שרי דדבר צרור הוא דלפת לאו מכלל דברים החריפיים הוא והר"ף נמי איכא למימר דמן הסמם משמע דנטון לאו דוקא אלא הוא הדין לכל הדברים החריפיים כסילקא וכיוצא בה ומדנקט נטון דחריף ממילא נחמטנו כל הדברים שאינם חריפיים כלפם וכיוצא בו ולפיכך לא הוצרך לכתוב דליפתא שרי ולא דסילקא אסור וז"ל דמנילא משמע דבסמין שלא הפסק חמיכה דבר אחר צין חמיכה בשר לחמיכה נטון מיירי הא אם הפסק חמיכה שום דבר שרי מפני שכבר נתקנת יפה השומן הנקשר על פניו צמיכה איתו דבר שהפסק חמיכה ומפני כך לא הוצרך לכתוב אי פמיך זהו דליפתא דשרי כניל לדחוק לישב דברייהם אם היטה גירסא שלהם בגמרא כגירסא שלנו אבל כבר אפשר שלא היו כחומים דברים הללו צנחיתם בגמרא:

צ"א פרטי רמזי דינים המחבירים בזה הסימן

[א.א] אם מותר לאפות פשטידי"א עם הפת: [ב.ג] בשר שחורטה ונבלה כחוששים לא אמרינן בהו ריחא מילחא היא: לא אמרו ריחא מילחא הוא אלא בצלי אבל לא לקדרה: כבר עם בשר שמן אי אמרינן בהו ריחא מילחא היא: בצל שצלאו עם בשר נבלה: מרדה הגקראת פא"לה שנפל עליה שמנונית של איסור:

א"א) אין לשין העיסה בחלב. צרימא פרק כל שעה (פסחים נ"ז) ונמר הכי אסיקנא דאי עבדינהו בעין מורא שפיר דמי והצי"א זה הר"ף והר"ש (פ"ט ט"ב) צפרק כ"ה (ק"ז): א ועל כעין מורא פירש רש"י מעט כעין של שור מותר לנוש דאכל ליה מיד צנת אחת ולא משהי ליה דליגשי שנילוש

פרישה

(ט) ולא עוד אלא אפילו צננון שחתך אחר הלפת שרי בהדחה כמו הלפת. (חוקק שחתך נטון פסם אמת אבל לא הטה פממיס אם לא שחתך כל פסם לפת מין פמיכה נטון לנטון כן משמע צ"ל יוסף וכו' רמ"א (פ"ט ט"ז) עד כאן המנהג) ודוקא צנכין של בשר אבל צנכין של גוי חלילה להמיר לכחלתה וחילוק יש ביניהן מורי ורבי צאקור והיתר (מכנות ט"ז מ ד"ה הגם, ופי"א ט"א אות ו):

צ"ז (ב) אין לשין בו אסורה לאכול אפילו בדרה. ונמנמא דקאמר דלסורה לאכול צנלח לאו דוקא קאמר אלא משום דפת שלהם לא היה מלוח ולא היה מוטעם כלל עלי מלח ומ"ש רבינו באורח חיים (פ"ט קס"ו):

דרישה

צ"ז [א] אין לשין העיסה בחלב. הבית יוסף כתב אהא ז"ל וכתבו התוספות והמפרשים בפרק כל הבשר גבי רגים שעלו בקערה ודוקא כעין שיוסק התנוד ולא סגי בקינות מפני שאי אפשר לחנוד להחמקן יפה ונרסק בו השמנונית והוי בעין עד שיוסק עכ"ל ויש לדקדק מה ענין זה לכאן בסמוך היה לו להביאו אצל מ"ש רבינו אין טשין התנוד באליה וי"ל שכתבו כאן ללמוד משם לענין עיסה שלשו בחלב שנאפית. בתנוד שאין מועיל לחנוד קינוח עד שיוסק וחזר וכתבו במקומו אצל אין טשין כרי שלא חאמר שם לא מהני הסקה. ועי"ל משום דמקור דינים הללו הן מפרק כל שעה והבית יוסף כתב הגהות והערות

צ"ז [א] בדפוס ראשון בית יוסף כתוב כאן "וכתבו התוס' והמפרשים בפרק כ"ה וכו' עד חזוי בעין עד שיוסק". וכדפוסים המאחרים הסירוהו מבאן ושמוהו בסוגריים

בחלב והפירות שכתב רמב"ם בשם הר"ף (לא מלאמי לו ז"ל שכתב כן אבל) [בדק הבית] כתב כפרק כל הבשר (לה) ומסקנא דאי שני בהו ועבדינהו בעין תורא שרי ועד כאן [וכן] הרמב"ם כתבו כפרק ט' מהלכות מאכלות אסורות (ה"ט) חו' לשונו ולא שניה נזרם הפת עד שמהל ניכרת שלא יאכל זה בשר הרי זה מותר והרשב"א (תה"ק כ"ג ע"ד פו) כתב ולא שניה נזרם הפת ועשה כעין קטנים כעין השור מותרת שהרואה יודע שלא שינו נזרמו אלא להיכר בעלמא וישאל ויאמרו לו וכמו שהגהות שערי דורא (סי' פ"ט ס"ק ג) בשם מהרש"א ז"ל דהיינו מרי פירושו אליבא דהלכתא סליקו דמרווייהו כצורת יפות הן. וכמו עוד בהגהות שערי דורא (סי' שט"ז ס"ק ו) שכתב שמהל משהו אופין אומם עם הפשטיד"א לכתחלה משום דדבר מועט הוא ונאכל מהר בשעת והו' כעין תוס' (א):

בשנת ומיהו לדין דרגילות הוא שנסאר מהני לחמין אחר השנת אין להן הישר לפירושו רש"י ז"ל לסומכין על פירוש רב אלפס דהיינו לחמין עשוין בשינוי דממון כך יזכור שלא לאכלן עם מלך אף לאחר השנת לפירוש רש"י אלפס כיון שעושין שינוי יכול לאסוף אפילו הרבה ואין להממיר כפירוש רש"י אע"פ שגם המוספות הקמימו לפירושו כיון דבשל סופרים הוא הלך אחר המיקל וכ"כ באיסור והישר הארוך סוף כלל מ' (ד"ן יט) עיין גם ומכל מקום המחמיר לעשות ג' לחמין קטנים שלא יהא נשאר מהם לאחר השנת שיטת לאכלן מחלב משהו עליו זכרה: **ב** אין טחין וכו' אמ"כ הסיק את התנור. וכו'. אבל על הקיטום אין לסמוך מפני שאי אפשר לתרס להקנות יפה כך פירשו המוספות על שם רבינו חס וכו' המבאר במקו סימן (הקודם) [ג"ה] (אפי"ד) דלפילו יכול להפקות יפה אסור לכתחלה לקנמו לאסוף בו ולסמוך אפי"ד בר נ"ט דלין להחיר לכתחלה וכדכתב סמ"ק:

ב אין טחין התנור באליה בו. גם זה נרימא פרק כל שעה (פסחים ל:) ונכתבו המוספות והמפרשים כפרק כ"ה (קול: ד"ה הלכות) גבי דגים שעלו בקערה דלוקא בעינן שיוסק המנור ולא קני בקיטום (ב) מפני שאי אפשר לתנור להקנות יפה ונדבק בו השמטות והו' עיין עד שיימאן ונדל"ה דהיינו דהפסח מהני עבדינהו עיין תורה ע"י חייבי דמחויי בלתיין את הפסחה מחלל וכו' דפדי ה"נצט"ט ז"ל בש"ס מהלכות מאכלות אסורות (ה"ט) ודעני הרשב"א נחזרת הנית (ס):

במ"ד דברים אמורים בתנור שהמיקוהו בפנים אבל בויבא שהמיקוהו

דרכי משה

צו (א) וב"ה בארוך כלל מ' (ד"ן יט) אבל כתב טעם אחר משום דנשתנו צורתן משאר פת וכן נוהגין לעשות פת מרובה עם חלב אם נשתנו צורתן משאר פת וכן פלאדי"ן או פשטיד"א מאחר שניכר בהן הבשר או החלב אין צדיקין היכר יותר וא"צ להשים עליהם גבינה או עצמות לסימן עכ"ל: (ב) ודלא כהר"ן פדק כל שעה (דף רל"ו). (ת. ר"ה מפני) ופרק כל הבשר (דף חשי"ו ע"ב) (מא רע"א) דקיטוח מהני:

פרישה

אלא העמקה ומ"ש שם הר"ף שהיה ז"ל גרסין כפרק כל שעה כו' משום הכי קילר שם הר"ף והיה יוסף שכתב כן ז"ל והביאו הר"ף והרשב"א שפרק כל הנשר מוכח שהיה דלא עמי כפרק כל שעה דל"כ לא היה משמית מקום מקו' וק"ל ומשום הכי כתב ר"מ יוסף על לשון רבינו שכתב ור"ף פירש שעשה בהן שינוי שמוכת מדגיו שלדעת הר"ף אפילו בפת הרבה מותר אם עושה בהן שינוי ולא כרש"י שפירש דוקא בל"ג עוגה. קטנה וע"י כתב ר"מ יוסף דלא ידע מנין הוא לו דלמלא גם הר"ף אינו מחיר כ"א בל"ג דבר מועט אבל לפי מ"ש כפרק כל שעה דחלה שרימחא משום דעביד נה היכרל ודאי מוכח מדגיו דאפילו ל"ג הרבה אלא שעשה כל אחד קטן או גדול ע"י היכר כלתם משנה מותר ועיין באו"ה שכלל דעת הר"ף ורמב"ם יחד וכתב וחי שני עביד קטנים או כעין תורא והיינו עמאל דקטן ג"כ מיקרי שינוי שאין דרך אופי פת לאסוף כן וק"ל ועיין דרישה: (ד) אין בשרי התנור באליה בו. נמקלל נוסמאות נרפס אין טחין וקשה ל"כ מאי אירא דקאמר אין טחין באליה יותר משאר דברים השמנים אבל לנוסמאות אין טחין אחי שפיר דלא לומר דלין מכבדין המנור מאשר ונחלים שבו באליה נמקום שאט מכבדין במכבדות וכבר כתב רבינו לעיל סימן ס"ד דהאליה מותרת ולא אסור אלא החלב שעליו וכמ"ש בשם מהר"י ו' הניב שם וכאן קאמר אין טחין באליה דמשמע אפילו בלא מלח ולא אסר כן אלא משום הפת שנתפסה שהוא בולע מן השמטות ומייטיין שמה יוצא לאכול הפת עם מלח ולכן אסורה הפת אפילו לאכול לבדה. וכתב בית יוסף אבל אי עביד כעין תורא ג"כ שרי וכו' הרמב"ם והרשב"א: (ה) אמ"כ אמ"כ הסיק התנור תחלה. פירוש קודם שאפס ט את הפת:

(ג) כעין תורא שרי ופירש רש"י שלא לש אלא דבר מועט עוגה קטנה. ופירוש עינין תורא שיעור קטן כעין של שור: (ג) ורב אלפס פירש שעשה בהן שינוי בו. כתב ר"מ יוסף שכתב רבינו שכתב הר"ף לא מלאמי לו עכ"ל וא"י מפניו ומלאמי כפרק כל שעה (ב) כתב הר"ף כדברי הרמב"ם שהיה ר"מ יוסף וכו' נמי כפרק כל הנשר גם ככסף משנה (מאכ"א פ"ע ה"ט) כתב ר"מ יוסף כדברי הר"ף הם כדברי הרמב"ם עיין שם יש לחמוה שהיה יוסף מתחיל וכתב ז"ל וכתב הכי אסיקנא דאי עבדינהו כעין תורא שפיר דמי והביאו זה הר"ף והרשב"א כפרק כל הנשר ועיין שם הר"ף שלא כתב אלא הוא לישנא ואי שמי לה ועביד להו כעין תורא שרי הכי לפנינו כהדיא דהניב יוסף כלה דברי הר"ף שהרי כתב שהר"ף הכיר ור"מ הר"ף כעין תורא שרי שמי לה כו'. ז"ל דס"ל דהאי לשון ואי שמי אינו מוכרח דר"ל דשיעור נזרם ונזרם לפירושו כעין תורא שרי וכו' ומהו קשה דהא רבינו ג"כ לא כתב בשם הר"ף אלא שפירש שעשה בו שינוי ורבינו בעלמא כתב עליו פירוש נזרות [כעין] השור והל"ל דפירושו אינו מוכרח) וקילור לשונו דהר"ף דכתב כפרק כל הנשר ר"ש דף חשי"ו גרס נמי יוסף לכתוב כן ולא ראה דברי הר"ף כפרק כל שעה דשם כתב שהיה כדברי הרמב"ם ז"ל שם ואי שמי להו ועביד להו כעין תורא שרי דכיון דשני זהו מידע ידע דלהיכרע עביד להו הכי דלא לימו בהו לדין תורה ולפיקו מותרין עכ"ל וכיון שכתב דלהיכרע עביד להו הכי מוכח שהיה שניה נזרמו כפירוש הרמב"ם דליו לפירוש רש"י לאו משום היכרל הוא אלא משום דהוא דבר מועט ולא יוצא לדין מכאול ושם כפרק כל שעה הוא גוף מקור הדין עמאל משום הכי כתב שם הר"ף מילתא בפירוש ונפרק כל הנשר דלין שם

דרישה

רוקא צורות כעין שור לכן ביאר הוא גם כפירוש רש"י ור"ל דתרווייהו צריכין ולכן אחי שפיר דנתנו חכמים שיעור כעין תורא שהוא דבר שמרומז בו תרווייהו שיהא קטן ושיהא בו צורות לסימן גם נראה דלפירוש רש"י כהאי גוונא אסור שהר"ך הוא פירש שלא לש אלא עוגה קטנה ור"ל דאינו לש אלא דבר מועט שנאכל מהרה הא לעשות הרבה עוגות קטנות ס"ל דאסור משא"כ להר"ף והרשב"א וק"ל. כתוב בהגהות שערי דורא בשם מהרש"א ז"ל דהיינו שני פירושים אליבא דהלכתא סליקו דתרווייהו סבורות יפות הן וכתב עוד דהיינו פשוט שאותן לחמין שעושין לכבוד שבת לתם משנה אופין אותן שנים עם הפשטיד"א לכתחלה משום דרבר מועט הוא ונאכל מהר כשבת והוי כעין תורא עד כאן:

שהתוספות כתבו מזה כפרק כל הבשר ואגב טיים לכתוב גם את זה שכתב התוספות שם כפרק כל הבשר השייך לדינים הללו: [ב] ורב אלפס פירש שעשה בהן שינוי בו. ז"ל בית יוסף והרשב"א כתב ואם שינה בצורת הפת ועשה כעין קטנים כעין השור מותרת שחרואה יודע שלא שינו צורתו אלא להיכר בעלמא וישאל ויאמרו לו עכ"ל בית יוסף נראה מדבריו שהוא סובר שצריך לעשות עוגות קטנים וגם לצייר עליהן בצורות וק"ל מגיל לומר כן ואפשר לומר שהוא מבאר כן רברי הר"ף שקשה ליה על פירוש הר"ף ועל פירוש רש"י אם רצו חכמים לומר שמותר לעשות עוגה קטנה כפירוש רש"י למה נתנו שיעור ורקא כעין תורא ע"כ פירש שרצו לומר שצריך לצייר עליו צורות כעין שור כפירוש הר"ף ולפי שגם לפירוש זה קשה למה

הדושי הגהות

צו [ב] בגמרא אימא אין טחין ובדרישה הניח גם צנור שז"ל אין טחין:

הגהות והערות

בר"ה אין טחין התנור כי שם מקומו הראוי. וכן בר"מ הארוך הביאו בפסיקא החיא. ועיין דרישה שיישב הגידסא הישנה (ר' יעקב בכרך מגיה דפוס קעניגסברג):

נאסר [יח] ולא דמי להא דכתבתי ראין מחזיקין ריעותא דשאני הכא הואיל דודאי הריחן [יט] ורגילות להריוח בחמין הוי כאלו ראינו שהודחו לכן הבלים נאסרין ויש להחזיקין בודאי כלים אסורים:

כ"ה וסימן ס'

ברני אפיית פת עם בשר או חלב או מישת התנור וברני העמדתן זה אצל זה

וכו ד' דינים

א אמרינן פרק דם חמאת ופרק כל שעה אין משין התנור באליה [א] ואם מש כל

מנחת יעקב

[יח] ולא דמי להא דכתבתי. כוונתו אמ"ש הרב לעיל כלל נ"ח דין ט"ו, וע"ש בס"ק כ"ט: [יט] ורגילות להריוח בחמין. ע"ל כלל נ"ח ס"ק כ"ט אף שכתבתי שם דלרעה הגיה"ש ש"ד וא"י אף בדגילי להדיח בכלי דאשון גם כן לא מחזיקין איסורא ואמרינן שלא הודח עם האיסור ביחד שאני החם דמיירי שנמצא כך בבית ומהיכי חיתי נחזוק איסור שהודח יחד מה שאין כן בבית עכו"ם כיון שידעינן בוראי שהודח אם כן מסתמא הודח עם כלים של איסור, וק"ל:

כ"ה וסי' ס'

[א] ואם מש כל הפת אסורה. אע"ג דיש ס' נגד השומן מ"מ כיון שאיסור עומד במקומו שהדי הוא במקום דביקת הפח לתנור לכך כל הפת כולו אסורה אבל היכא שנחבטל בתוך הקמח שרי והא לא דמי לאין מבטלין איסור לכתחלה דכשנתערב היחד בהיתר הוא כ"כ בחשובת מהר"י מטרנא חלק י"ד סימן י"א אכן בחשובת צמח צדק סי' פ' האריך להוכיח דבה"ג כיון שסופו לאכול עם בשר אף דהשחא היחד הוא ככלל דאין מבטלין איסור לכתחלה, ע"ש דבריו כאריות, וכן משמע להדיא באו"ה כלל מ' דין י"ז ועיין בא"ח סי' תנ"ג ובכ"ח שם ובשירי כנסת הגדולה בהגהות בית יוסף הביא בזה מחלוקת הפוסקים וכתב עוד שם בחשו' צמח צדק

הפת אסורה אפילו לאכלו לבדה אלא א"כ הסיק התנור תחלה יפה שאו פולט הכל [ג] אפילו הוא של חרס כמה דבר"י אמורים בתנור שהסיקו מבפנים אבל בוכיא שהסיקו מבחוץ אסור אלא א"כ מלאו נחלים מבפנים עד שיתלבן וכ"כ הטור סימן צ"ד וכתב שם הב"י דכן הוא הסבמת המפרשים ולא סגי בקנית התנור ודלא בתר"ן פרק כל שעה דף רל"ז ופכ"ה דף תשי"ז דקנח מהני וכת' בית יוסף עוד ואם עבד כעין תורא מהני כמו שמהני אם לש העיסה בחלב וב"כ הרמב"ם והרשב"א ז"ל:

דב אין לשין העיסה בחלב או בבשר ואם לש כל הפת כולו אסור אפילו לאכלו כמלת או לבדו או במינו [ג] שמא יבא לאכלו שלא במינו וכן אמרינן בנבוא פכ"ה

מנחת יעקב

בטיל והוה כאלו החלב הרבה בתוכו ושמה יבא לאכלו עם בשר, ועיין לקמן כלל וסימן צ"ד, ועוד טעם לאסור מטעם דאסור להונות ולגנוב דעת הכדיות בכיוצא בזה וכמבואר בטור חושן משפט ובש"ע כ"כ רכ"ח דאסור לשדות הבשר במים כד"י שיראה לבן ושמן (ומטעם זה לא יפה עושים מוכרי יין שמערכין מים עם דבש או צוקר כדי למחק ועליה נאמר סבאך מהול במי' אם לא שמוחזק וידוע שרוב עושים כן כמבואר בח"מ שם), וצ"ע שלא הרגיש בכל חששי איסורי' אלו בתשוב' צ"צ שם:

[ג] אפילו הוא של חרס. וכן איתא להדיא בש"ס דובחי' דף צ"ה ובפסח' ד' ל' והוא מוסכי' מכל הפוסקי' ואע"ג דק"ל דכלי חרס אינו יוצא מידי דפיו לעולם היינו דוקא בקירות וכה"ג דחס עלייהו דלמא פקעי משא"כ בתנור גדול. וכן פסק הטור ג"כ בא"ח סי' תנ"א וכמבואר בכ"י שם ואפי' בקדרות של כלי חדס ג"כ יוצא מידי דפיו על ידי חזרת ככשנותן אף שזה מקרי פנים חדשות כמבואר בתו' דובחי' ופ' כל שעה ד"ל ובע"ז פ"ב דל"ד ע"א ד"ה שאינו ובמו שכתב הרב לקמן כלל פ"ה דין א' והא דכתבו התוס' בפסח' כפי' אין מעמידין שם ד"ל ודוקא בקדרה של חדס דאין דרכן בהיסק כי מחזיר להו ככבשן שייך למימר אלו אחר' הם וכתנור וכירי' שאיסורן בא ע"י היסק אין יוצא בחזרו אותן לכבשן ולא נקרא כלי אחר עכ"ל לאו למימרא דאינו יוצא האיסור מידי דפיו דהא אפילו

ואמרינן התם ואי עברינן כעין תורא שרי פי' רש"י שלא לש אלא רבר מועט או עונה קמנה ודי"ף פי' וזן שעשה בהן שינוי פי' כעין תורא שינוי צורה בעין השור וכיוצא בו שמתוך כך זוכר שיש בו חלב או בשר והני תרי פירושי הלכתא נינהו וכו"פ בהג"ה ש"ד ולכן אם עושה רבר מועט או שעשה בו שינוי מותר ועל כן אותן הלחמים שעושין עם בשר לכבוד שבת מותרים ממעט שהם דבר מועט כמ"ש מהרא"י והכאמי דבריו לעיל כלל וס' ל"ח נבי ריחא מלתא או משום טעם שכתב בעל או"ה שמאחר שהם משונים בצורתן משאר פת מרכיב רכיב וכתב עוד וכן נהגין לעשות פת מרובה עם חלב אם משתנה צורתן משאר פת עכ"ל ומכאן אני דואה היתר ג"כ לאותן לחמים שנהגו ללוש בחלב בשבועות ואין בהם איסור כלל מאחר שנשתנה צורתן משאר פת כשעושים אותן ארוכים ולא עגולים כשאר פת ועוד דאפשר דזה מקרי דבר מועט דהא עונה קמנה דכחכ רש"י לאו דוקא דהא הלחמים שעושין לכבוד שבת נקראים דבר מועט כמ"ש מהרא"י אעפ"י הדרולים קצת והם שלשה אלא שמע מינה דעונה קמנה לאו דוקא אלא כל שהוא רבר מועט ונאכל ליומי לא חיישינן ביה לתקלה שישבה לאכלה שלא כמינו אך צ"ע על זה שכתב ש"ד וז"ל אך פשטיד"א ופלאדין אוכלין ולא

מנחת יעקב

לאכלו בחלב וכן בתבלין שנודכו במדוכה של בשר דאסור לאכלו בחלב משמע דבבשר מותר ולא גזרינן שמה יבא לאכלו במינו ודחוק מאוד לומר דכל הני מיירי בדבר מועט דוקא וי"ל דדוקא פת ועיסה מצינו חומרא זו בש"ס דעברינן הרחקה טפי משום רעל הלחם יחיה האדם כמ"ש הרא"ש פי' אין מעמידין הובא כטייד ס' קי"ד ובש"כ ס' פ"ח וכיון דלכל דבר מאכל אוכלין פת גזרינן דלמא אתי למטעי לאוכלו שלא במינו משא"כ בשאר רברי כגון צנון ותבלין וכיוצא בו לא חיישינן כולי האי ואף רמבדבי תשובת צמח צדק שהבאתי בס"ק ל"א משמע דאף ביין גזרינן כה"ג צריך לומר ג"כ דשאני יין שרגילין דוקא לשתות עם סעודת בשר ורמי לפת ועי"ל דדוקא הכי גבי פת דירעינן בוראי שיש בו שמנונות או תלב כעין בתוכו משא"כ גבי צנון ומדוכה שאין כאן ודאי שיש שומן בתוכו לא גזרינן כולי האי ובטורי זהב ס' צ"ו ס"ק א' פסק דאף בתבלין שנודכו במדוכה של בשר דאסור לאכלי אפי' עם בשר אם אין המדוכה מיוחד לבשר המיד וכי' ח"ל ולא דמי למ"ש בס' צ"ו סעיף ג' בתבלין שנודכו במדוכה של בשר אסור בחלב וכן בתבלין שנודכו במדוכה של בשר מותר וא"כ ליכא למטעי כיון דהמדוכה הוא של בשר מ"מ עדיין קשה מחתך צנון בסכין של בשר ופרומה כל הני דאיתא שם בס' צ"ו ומשמע דבמינו מותר לאכלו ולפי מ"ש הכל נוחא. וכתב בתשובת מהר"י מטראני חלק י"ד ס' י"ח דדוקא אם יש לחוש שיאכל עם בשר או חלב ממש גזרינן שלא יאכל כלל אכל בדבר שאין לחוש רק שיאכלו אחר אכילת בשר או גבינה אין לחוש כולו האי כיון שהוא רק ובשיל של בשר או גבינה, ועי"ש:

[ו] שעשה בהן שינוי. וכתב בהשגחת מהר"י מטראני שם וצריך לעשות בהן היכר בענין שיהא היכר אף לשאר בני אדם הבאים מחוץ לעיר ולא מהני היכר שעושה לבני ביתו או לבני עירו לבר, ועיין בבאר שבע דף ק' ע"ב:

חיישינן דלמ' אחי למיכל עם חלב או עם בשר אחר שניכר בבצק הבשר או החלב עכ"ל ובלא האי מועמא הוי ליה למשרי ממע' שנשתנו צורתו משאר פת או שהוא דבר מועט וצריכין לדחוק ולומר שכא להתיר אפילו במקום שעושין פת כמו פשטיד"א או פלאדין גם עושה פשטיד"א ופלאדין הרבה אפי"ה שרי ממעט שכתב הוא:

ג אמרינן פי' כל הבשר אין מניחין כלי שיש בו כותח אצל כלי שיש בו מלח וזן אבל מותר להניחו אצל כלי שיש בו חומץ וכתבה הג"ה ש"ד מיהו בדיעבד שרי אף בכותח ולא מחויקין איסור שמא נפל שם וכתב באו"ה כלל מ' דוקא כותח שהוא עבה יש לחוש שמא יפול ממנו על המלח ויהא ניכר אכל חלב צלול שרי ואפילו בכותח אינו אסור אלא א"כ הכלים מגולים עכ"ל:

ד וכתב המור יורה דעה ס' צ"ה דמותר להניח כלי בשר אצל וזן כלי של חלב וכתב ב"י דהוה דעת התוס' והרא"ש והכי נקמינן אבל כאו"ה ובשערים של מהרא"י דיש להתמיד לכתחלה וכן הוא בא"ז:

כלל וסימן סא

בדין צנון או שאר דבר חריף שחתכו בסכין של בשר או של איסור ובו י"ג דינים

א אמרי' פכ"ה צנון שחתכו בסכין של בשר [א] אסור לאכלו ככותח דאגב החריפות

מנחת יעקב

[א] אבל מותר להניחו אצל כלי שיש בו חומץ. והטעם דבמלח הכותח הגופל עליו הוי בעין ולא בטיל וחיישינן שמא ימלח בו בשר אבל בתומץ לית' לאיסורי' בעיני' ובטיל בט' וזה הטעם גם כן גבי חלב צלול כמ"ש הרכ בשם האו"ה וכתב עוד האו"ה בלל מ' דין י"ז ואין שייך בזה אין מבטלין איסור לכתחלה דאינו ודאי שיפול לתוכו וגם הוא אינו מוסיף עליו בידים עכ"ל. ועמ"ש לעיל ס"ק א', ופשוט דבחומץ אף אם שנפל איהו טיפה בתוכו בדיעבד מותר אז אפי' לכתחלה להשים החומץ תוך בשר כיון שכבר נתבטל וכמבואר לקמן כלל פ"ה דין י"א והרמב"ם פ"א מהמ"א יש לו שיט' וגיור' אחרת בכל זה, ועי"ש:

[ב] כלי של חלב. פי' שיש בתוכה חלב ובשר וכיון שהם בשר וחלב מזהר זהירי ב"י אינשי שלא יפול מזה אל זה משא"כ כותח דלעיל

כיון דאף בנפל ליכא איסור רק החשש שימלח בו אחר"כ בשר כה"ג לא אסיק אדעתיה וכל זה במגולין דבמכוסין יש להתיר בכל ענין אפילו לכתחלה אליבא דכולי עלמא, ועיין בש"כ סימן צ"ה ס"ק ב"ב:

כלל וסימן ס"א

[א] אסור לאוכלו ככותח. ופי' רש"י שם בפכ"ה דל"ד לנותן טעם בו נותן טעם דמשום רחם סכין שמנונו קרוש עליו ואינו ניכר וכשחותך הצנון הוי נותן טעם הבא מן הממש ועוד דמשום חורפיה בלע טפי מרגים הרוחתי' ואגב דוחקי רסבינא פלט סבינא ובלע צנון עכ"ל וכתב מהרש"ל פכ"ה ס' ס"ג רעעם שני עיקר רסתמא ותלמודא קאמר הכי עכ"ל ותמשך בזה אחר הגי' אשר"י בשם א"ז בפכ"ה דקאמר הכי אבל באמת אין זה מוכרח ורדאי

רב

שפתי כהן יורה דעה סימן צו-יצו הלכות בשר בחלב

באר הגולה
יא אם נצמחה:
יב טור וכן כמנ הרש"א:
יג טור נכס ספר המרומה:
יד דף ו' והפלו
הר"ף והר"ש נש"ת
דטולין:
טז מסקנת הגמרא
וכס"פ י"ז ע"ס:
יח ספירות הרמב"ם נש"ת
מהמ"א והרשב"א נמורה:
יט דעה [הרי"ף]:
כ ט"ס נצמחה:

דוגל מרובה
[טז] משא"כ בן דאם
רוביה לאב"ו וכו'.
ו"ע נתימן ז"ל טע"ף ג'
ובש"ך ט"ס ק"ק ד' וא"ל:
בלח"ט י"ט להחמיר יותר
ועיין בסימן שאמ"ר בש"ך
ק"ק ז' שכתב שהיה
דפסת לא מביט ספיקא
מיון שגילו לאכול פה עם
כל מיני אכלין:

גליון מהרש"א
י"ח ואין להקשות כו'
ניחוש לכתחלה. עיין
ט"ו סימן צ"א סס"ק א':
צ"ו א' אין לשיין
עיסה. ואפילו
ליחן בחוכו דבר מועט
אסור דהוי כמבטל
איסור לכתחלה רכיון
שאסרו ליחן חלב לתוך
העיסה הרי העיסה עם
חלב כמו בשר עוף עם
חלב תשובות צמה צדק
סימן פ' ומן הטעם זה
אסר שם לחקן הדין
שיהיה לו מראה לבן
צלו על ידי שיחבר
בחוכו קצת חלב בהמה
וקצת חלב חיה ועיין
גליון ש"ך טוף סימן:
כ או ששינה צורת
הפת. משמע דוקא
כשכל צורתן משונה
אבל אין תקנה לעשות
כה אחד אפיה סימן כגון
לחתוך בו אוניות חלב
פן לא ישנה בסימן ולא
כנראה מחשבות דת
אש טוף סימן י"ב ואולי
גם הוא ז"ל לא כתבו
אלא לזווחא דמלתא
בנידון דיריה שהיה מעט
חלב ובא מכח ממה
נפשוך אי היו פתים
גרולים נתבטל ואי
קטנים היה מועט כד'
אכילה ככתב אמת:

צו (סעיף א) (א) שמא יבא לאכלה עם בשר כו'. מה
נראה לי במדוכה שדוכין זה נשמים ומשתמשין הנשמים
הן עם בשר והן עם חלב ופעם אחת דכו עם שום עם מרק של
שומן אווה ואחר כך מחזירין אותו הרוטב על האווה נ"ל שאותה
מדוכה אסורה לדוך זה עוד נשמים
אפילו לאכול בצער שמא יבא לאכול
בחלב דומיא דכאן וזריכה הכשר
דוקא ואפילו דיעד אסור בלא הכשר
כמו הפת דכאן ולא דמי למ"ש
בסימן י"ז סעיף ג' מבלין שנידוכו
במדוכה של בשר אסור בחלב אבל
עם בשר מותר עם מיירי שהמדוכה
מיוחדת לבשר דוקא ואין לטעות
שם כן נל"ע פשוט (א):

סימן צו
שלא ללוש עיסה בחלב. וכו' ג' סעיפים:

(ב) א אין לשיין (ג) עיסה בחלב (א) שמא יבוא לאכלה עם
בשר ואם לש כל (ב) הפת אסור (א) אפילו לאכלה (ג) לבדה א'
ואם נ היה דבר מועט כדי אכילה בבת אחת [א] ג ב או (א) ששינה
צורת הפת שתהא ניכרת (ב) שלא יאכל בה בשר מותר ד' כיוצא בו
אין אופיין פת בתנור שטחו באליה ואם אפאו דינו כעיסה שגילושה
בחלב:

הגה ולכן נוהגין ללוש פה עם חלב צמג הסועות גם בשומן לכבוד שנה כי כל זה
מחשב כדבר מועט גם כי צורתן משונה משאר פה וכל שכן פלאד"ן או פשטיד"א
דמומ"ר (הנהוט ש"ד ב) [ב] (ד) ואין לאפוס שום פה עם (א) פלאד"ן או פשטיד"א

לא הזכירה הדעה זו מיהו ודאי לחתוך לכתחלה לפת כדי לחתוך צו אס"כ לטון משמע נש"ת וספקים דאסור:
צו (סעיף א) (א) אפילו לאכלה לבדה. גוירה שמא יאכלנה עם בשר: (ב) ואין לאפות כו'. פירוש לכתחלה אין לאפוס
שום פה עם פלאד"ן או פשטיד"א בתנור אפילו רחב ואינו משופע דהיישין שמא יזנז ממנו אל הפה אבל דיעדד אס אין
החטור משופע או שהפת למעלה מן הפשטיד"א לא מחזיקין איסורא דשמא זכ כיון דאפילו זכ לא זכ חמת הפה עמנו אבל אי
מזינ דוב מן הפשטיד"א לתוך אפילו אינו זכ חמת הפת עמנו אלא הפת רחוק מן הפשטיד"א הפת אסור אף דיעדד וכדלויחא בהגהות
אשר"י והגהת שערי דורא (פי' לה אום ב) והגהת איסור והיתר הארוך כלל ל"ט (פי' ב) נכס אור וזעו (ספקי ע"ז פי' רנו) כל
זה מוכח במורה חטאת כלל ל"ו דין ט' ע"ש ובסימני מורה חטאת ודוק וטעם לדבר נ"ל משום דמסקא לן אי כישול משפפע
בכל הכלי או לא וכמ"ש בסימן ל"ב ס"ק י"ח והלכך היכא דלא חזינן דוב איכא ספק ספיקא ספק זכ או לא זכ ואח"ל זכ שמא
לא פפפע בכולו אבל כשהחטור משופע מסתמא זכ חמת הפת עמנו וכן כשהזינן דוב ליכא אלא חדא ספיקא כ"ל ודוק (ה) ואע"ג

ביאור הגר"א
דלפירוש השני קשה אמאי קישות גריר הא אינו חרף כלל אבל
לפירוש ראשון נחא משום דקישות דך הוא ואי אפשר בהדחה דכל
שכן שמבליע בהדחה לכך צריך גרידה (ער כאן): (ליקוט) הדרחה.
היינו בשאין מקנת חה לשון חודת הכית פירוש רש"י משום שמונח
שקורש כו' וקשה דליפתא אמאי שרי ופירוש אחד פירוש רש"י משום
חורפיה ואינו מחזור דמכל מקום נ"ט בר ג"ט הוא ופירוש ראשון עיקר
והא דקאמר דליפתא שרי הדרחה מיהא בעי כו' עיין שם (ער כאן):
חידושי רע"ק
(א) [א] לאכלה כך שרי. י' לעיין מההיא דלעיל סימן צ"א ס"ג ע"מ: [ב]
צו (א) [א] שלא יאכל בה בשר מותר. אי המניי נכס מהרי"ט דוקא היכי שיש למוש עם בשר ממש אבל דבד' דאין למוש רק
שאלכס אחר בשר או גבינה אין למוש כלי האין:

באר היטב
עם בשר דאו אין צריך הרחה כלל מיהו דאי לחתוך לכתחילה
לפת כדי לחתוך אח"כ צנון משמע בש"ס ופוסקים דאסור עכ"ל:
צו (א) עיסה. כתב בט"ז מזה נ"ל דמדוכה שדכין בה בשמים
ומשתמשין הבשמים חן עם בשר הן עם חלב ופעם אחת דבו
שם שום עם מרק של שומן אווה ואח"כ מחזירין אותו הרוטב על
האווה נ"ל שאותה מדוכה אסורה לדוך בה בשמים עור אפילו לאכלן
כבשר שמא יבוא לאכול בחלב וזריכה הכשר דוקא ואפילו ריעבר

באר היטב

אסור בלא הכשר כמו הפת בכאן ולא דמי למ"ש בסימן צ"ו ס"ג דחבלין שנודכו במדוכה של בשר אסור בחלב אבל עם בשר מותר רש"י מהמדרגה מיוחדת לבשר רוקא ואין לטעות שם עכ"ל ופרי חדש חולק ומתיר ע"ש: (ב) ב"ד"ה גזירה שמא יאכלו עם בשר: (א) פ"ד"ר"ן. כתב הש"ך ולבחילה אין לאפוח שום פת עם פלאד"ן או פשטיד"א בחנוך ואילו רחב ואינו משופע אבל בדיעבד אם אין התנור משופע או שהפת למעלה מהפשטיד"א לא מחזיקין איסורא אבל אי חזינו דוב מהפשטיד"א לחוץ אפילו אינו זב חתה הפת אלא הפת רחוק מהפשטיד"א הפת אסור אף דיעבר ולא אמרינן דהוי ספק ספיקא ספק זב חתתו או לא ואח"ל זב שמא לא יאכלו פתחו תשובה

הגהות והערות
טו ובעיני זה חלקתי כסימן סס ס"ק פט כצ"ל נ"ל דהאי ובעין זה צ"ל אחר אי נמי ובעין חילוק זה חילק נמי לעיל אבל בעין חילוק ראשון לא חילק לעיל כלל ועין בט"ו ריש סימן צא. (ישמח משה):
צו א' ובאוב"ה הפת אין לכרך כמו באו"ה סימן קצו באיסור דרבנן ועין פרמ"ג באשל אכיהם סימן קסח ס"ק טז. והגהות ליו"ד סימן צור (יעקב):

ציונים והגהות על פ"ג
חח עיין מגד שמים וצ"קוטי שו"ת:
חח עיין מגד שמים:
צו א' עיין מנחת יעקב כלל פ"ק ג:
ב' עיין אורח מים סימן סמו מגן אברהם ס"ק מה ונאשל אברהם טס, ובחק יעקב ס"ק לד:
ג' עיין שפ"ד ס"ק א סוף ד"ה וחס:
ד' שם לא נמשל כלום מזה, ואולי כוונתו להמנחת יעקב כלל פ"ק ג:
ח עיין במשכ"ס ס"ק א והערות טט:
ט עיין במשכ"ס ס"ק א ד"ה וחס, ובש"ק ד, ועיין בגמלת נ"י ומשמרת שלום:
י עיין גלאפור והספר הארוך כלל מו ד"ן א דכ"ג דענין ששים וקן עביניה על גו"ס קני ברוב ו"ס:

ועשה נבלה ע"ש וכן דעת הפרי מגדים (שפ"ד ס"ק א ד"ה וחס) ללא כרחמי ופלתי (פלי"ה ס"ק א, נתיב ס"ק ג) בשם זקינו. וכמו עוד נמשכות מהר"ט שם דהא דאסור אם ליכא סיני דוקא היכא דליכא תשע שאלתן עם גבינה צמד אכל היכא דליכא למימש להכי כמו אוחס המתולאים נמי מסיקה שאין דרך לאכלן עם גבינה מותר ללוש אוחס עם זומן ולא מיישין שמה אחרים אבל גבינה דיינו בתה שאסרו ואין לנו לגזור גזירה אחרת עליה ע"ש עוד טעמים לזה: (ד) ואין פ"אפ"ת. עיין נמשכות פ"י אריה סוף סימן מ"ח שכתב דפס שנאסר עם עיסה שאין נה זומן צמין אלא טעם צלוח אפילו נגע זה ע"י לת רוחא מותר בין פס בשר בין עם סלנ דנ"ט בר נ"ט הוא אלא דלכתולה אסור כמ"ה הרמ"א לעיל סימן צ"ה ס"ג בהגהה אכל דיעבד אם נתנו לתוך הסלנ מותר לאכול ועם בשר מותר לאכול אפילו לכתולה ולא גורמין שמה יאכלנו נתנן כיון דדיעבד אף אם אכלו נתנן לאו איסורא קאכיל ע"ש ועיין לעיל סימן צ"ה סק"א:

צו א' אין ד"שין. עיין נמשכות נחם זקן סימן פ' בעיני אם מותר נחם חלב לתוך היין כדי שיהא לכן וללול ע"ש ועיין נחלת נבי: (ג) הפת אסור. עיין בספר לנזשי שרד ס"ק קל"ה לענין אם נמטר ככר זה נכרות אחרות ע"ש הי"ט ועיין פרמ"ג בשפ"ד סק"א שכתב דיש לעיין אם לש פת עם סלנ בשוגג שלא ידע שזה אסור או נפל בשוגג סלנ מי אסור או לא קנסו כ"ה היכא שעבר בתמיד ומסימת הפוסקים משמע אף בשוגג אסור עכ"ל ואין נחלת נבי מה: (ג) ששינה צורת הפת. עיין נמשכות מהר"ט ס"ג סימן י"ח שכתב דאין מועיל שינוי רק צמיחו אלא לעשות הפס מרובה למכור כסוק אסור דלוחטים לא יכירו שינוי ואף על סמך ההודעה אסור להשיגין שמה ישקם מלהודיע ע"ש. ועיין מו"ח דעת (הדו"ש ס"ק א, יאורים ס"ק ג) שכתב עוד דשינוי אין מועיל רק כששינה בעת אפיה דלא היה עליו איסור כלל אלא לעשות שינוי אחר שכבר נאסר אינו מועיל וכן לתקן להרבה בני אדם שיגיע לכל אחד דבר מועט אסור כיון שכבר נאסר משבצות זהב

צו א' שמא. עיין ט"ו. הנה מה שכתב למדוכה נעשים בשר אף שזומן אין מריף מכל מקום על ידי מורפא דמנלין ומוזק הדיכה נבלה השומן גם כן נמכסה חוה אמת וי"ט עיין רש"א [סימן] חמ"ט ויזכר לקמן בסימן ק"ג טע"ו ו'. ואף שהפרי חדש בסימן צ"ו אוח כ' [כתב] נמועל שמתן כפרי מריף אין מספיק לריף נעילה דאין המולע מריף לא דמי ללאן. גם ה"ב"ח מחמיר שם ואף דהמורה מטא"ל כלל י"א (ד"ן ג) כתב דאין לריף כסין נעילה היינו דמועל פגוס הוא. והפרי חדש כתב כאלו אוח א' חולק עליו א". אמנם הכנסת הגדולה עבור אוח ב' [כתב] כע"ז וכן הפרי מואר אוח א' והיינו היכא לפי שעה אבל אם ייחדו לבשר יחד נמי נמכסה מולב שרי כן משמע מפרי מואר, וכן יראה להקל דהט"ו לא מייירי אלא צדוה לכמוס לפי שעה לבשר להשעירו אחר כך או להניח כך ואם יתערך לחלב ישאל משכינו כה"ל גונגא אסור. ומה שכתב הפרי מואר שם לריף עיין דודאי אף בהדחה אסור דנ"ט בר נ"ט ואינו כן יומו לא מהני בדרב מריף עיין סימן צ"ה (טע"ף ג בהג"ה): והנה א' איכא ששים נגד הסלנ א' שרי לכתולה לעשות כן דעת הנחם זקן בסימן פ' דאסור ב' דהוי כמנטל אסור לכתולה כיון דדרך הפת היין להשתמש עם בשר מלנ וכנסת הגדולה נגהות הטור אוח ג' הפרי י"ן לערב צו מעט מלנ

שפת ידעת

כ"ג שחתך. עיין ש"ך. ומלשון הר"ב שכתב לחתוך צנון לחתוך בין כל פעם וכ"י אין ראייה חו" דהכי קאמר לחתוך ולאכול דיעבר, ולריגא העלה ראף לכתולה שרי. ומיהו לחתוך לפת כרי לחתוך צנון אסור שכן משמע בש"ס ואם חתך רליפא שרי משמע הא לכתולה אסור. ובכר כתבנו (ב"מ הקדמ) רבסכך של גוי אסור לכתולה, עכ"פ נפקא מינה ב"ב החירוצים של הש"ך חו:
צו א' אפ"ל פ"א ב"ה ב"ה. גזירה שמא יבוא לאכלה עם בשר, ש"ך. והוא הדין בשומן אורז וכיוצא אף דהוח רק דרבנן מכל מקום לא הוי גזירה לגזירה דקדוב לטעות שעל הלחם יחיה האדם ודרבו לאכול עם בשר וחלב. ובשמים עיין בט"ו (ס"ק א) ועיין פרי חדש (ס"ק א) ובמנחת יעקב כלל ל"ו ח מה שתמהנן על הט"ו ועיין מה שכתבתי בט"ו מזה ולא קשה מירי. ובין אי שרי לערב חלב חטה עיין צמח צדק סימן פ' ובהלכות פסח יבואר הו. אותן חלבין שמשמין הרבה סימן פ' בהם עד שניכר השומן בהם. שרי ראיין ליטעות, וכן אם עשה איזה שינוי בפת שרי: ואם פת מועט נמי שרי ומה הוא דבר מועט בשולחן ערוך משמע כדי אכילה בבת אחת. אמנם בתורת חטאת כלל ס' ד"ן ב' כל ליומיה הוה דבר מועט וכן משמע בלבד ולא כה"ה (ס"א) שכתב שבבא אוכלין בשר, ומשמעות התורה חטאת היו רבו מועט כל שאוכל בו ביום ולא ישאר למחרתו לא ישכח. מהו שכתב הכרחי ופלתי (ס"ק א) בשם זקינו הגאון אין לעשות מעשה כן לחלק להרבה בעלי בתים, דאם לא כן הא ראם טש כל הפת אסורה יחלק כרי. יש לעיין ח אם לש פת עם חלב בשוגג שלא ידע מאיסור זה או נפל בשוגג חלב מי אסור או לא קנסו כי אם היכא שעבר במזיד אייסורא דרבנן לא בשוגג אפ"ל סימן צ"ט ומשחמא הפוסקים משבצות זהב

בשוגג אסור כל שלא שינה צורת הפת וצריך עיין: בתשובת הרדב"ז כ"י (ח"ג סימן תרו) הביאו הפרי חדש בסימן פ"ז אות ז' על הטוקא"ד שמבשלין עם חלב ונותנין חרי למאה והשיכו דהחלב מתמעט על ידי אור ויש ששים בסוקא"ד ומותר עם הבשר יע"ש, היינו בקדירה תדשה שאין בו איסור בשר בחלב בעת הבישול הא לא הכי מיד נעשה נבילה וכן כתב הפרי חדש שם ופשוט הוא. ומיהו משום חלב של גוי יש לעיין ביה וי"ל ח דלאיסור חיתוי הארוך חלב גוי לא בעינן ששים רק רוב ואף דלדירן (סימן קטו ס"א בהג"ה) ששים בעינן מכל מקום חתיכה נעשה נבילה בשאר איסורין ובפרט בלא יש להקל עיין סימן צ"ב (ס"ד בהג"ה) וכל שכן עתה שאין מצוי חלב טמא, ובסימן קט"ו יבואר בעה"ה: (ב) ואין פ"אפ"ת. עיין ש"ך. וביאור דבריו לכתולה אין לאפוח בשום ענין אפילו. תנור גדול מאד עיין סימן ק"ח (ס"א בהג"ה) רחישיון בידים יורב על הפת ואף דאיכא ספיקא טובא מכל מקום אין לעשות בידים ספק ספיקא עיין סימן ק"י (ויני ס"ס המחורשים אות ז). ובדיעבד אי לא ראינו זב ואין התנור משופע שרי עם החלב דאיכא ספק ספיקא שמא לא זב כלל ואם תמצא לומר זב שמא אין מקפצע בכל התנור (והוה ספק ספיקא כיון דשמא לא זב כלל רק מקומו יבש וכולו להיתרא) אבל כוב או משופע הוי כוב אסור, וליכא בי אם חרב ספיקא שמא אין מקפצע בכל התנור, דשמא לא יאכלנו עם חלב לא חשיב ספיקא. ובט"ו (ס"ק א) כתבנו דהוה נותן טעם כר נותן טעם עיין כרתי ופלתי (ס"ק ב). וי"ל דעם חלב אסור ודאי לים של שלמה (חולק פ"ח סימן טג) דאוסר בנצלו ולהר"ב (סימן צה ס"ב בהג"ה) גם כן אסור עם חלב דהוה לכתולה, ומכל מקום אף עם בשר או מילחא אסור דהוה כגורם נותן טעם כ"ל נותן טעם לכתולה

77 שפתי כהן יורה דעה סימן צז הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגולה
ח טס ערימה ודממש
טס עממל:
ו טור בשם הרשב"א בתורת
השם בשם הגאונים וסס
ר"ס כרז וכדמי רב כהנא
וכו' וכענדל דרנא טס
נפקמיס דף ע"ז:
ז עיר וכ"כ בהמ"ג טס
רבינו יעקב וקמ"ק והגמ"י
טפ"ץ מהמ"א:
ח כ"כ רמב"ם טס והגהת
אשר"י נפרק נפרק דענדט
זה והמדרש והגמ"י
טק ע"ו מהמ"א:

גליון מהרש"א
ג שמואל ד"א השיב
הוא דשמואל פ"א
לענין ד"ל עור כיון
רכבר אסרו ללוש עם
חלב וא"כ מה לי שלא
יאכלנו מ"מ איסור
דרבנן ודאי רבע עליה
וא"כ כדרבנן כחר ספק
סגי י"ל דרומה לבנינות
של גוים שאסרו מפני
חשש איסור דאורייתא
הווי נכדאי איסור ובעינן
חיי ספקי חרץ מזה
כמ"ש בפר' חדש
בביצור דיני ספק ספיקא
אוה ל"ס ועיין גליון
ר"ש צ':
ד חיישינן שמואל
הלכה. עיין סימן צ"ה
בסוף הג"ה שבסעף ג':
ה הפני שא"א אפשר
לתגור להתקנה. ודוקא
תגור אבל קדירה וקדירה
מתקנה יפה ט"ז צ"ה
סק"ז:

ו המחזיק שנים עשר
עשרונים. היינו קרקעית
התגור יחזיק פת עבה טפח
מעיסה של י"ב עשרונים
ועיין תשובות יד אלהו
סימן כ"ה כתב דרי אס
כל החלל כאורך ורוחב
וגובה מחזיק כל כך:

הגהות והערות
ב נגזר פלשון הגמרא
(פסחים עד ע"ב) טפל
ליה כר גחלא לרב
ופירש פירוש (ערך
טפל) פירוש הרביק
הגזל בין שתי בציקות
עכ"ל וכחכ רש"י שם
טפילה בעיסה שקורין
פשוטי"א עכ"ל וכן
פירש היעב"ץ בהגהותיו
לטור:

דבגהת איסור והיתר הארוך שס כתב בשם אור זרוע דנלא ראה
דזב איכא בלאו הכי ספק ספיקא ספק זב או לא ואח"ל זב שמה
לא יאכלו עם חלב עכ"ל ג שמה לא חשיב האז דשמה לא יאכלו
עם חלב להרב ספיקא כלל כיון דהרגילות הוא לאכול פת עם
כל מיני אוכלים קרוב הדבר לאכלו
ג"כ עם חלב ולפ"ו מ"ש הרב
בהג"ה כאן ואס זב תחמו ר"ל זב
תחת הפשטי"ד אפילו רחוק מן
הפת וכן מוכרח לפרש לשון זה
שהביא בתורת חטאת שם בשם הגהת
איסור והיתר הארוך ע"ש ודוק
והכ"ח (ס"ג) כתב ח"ל ודלא כמ"ס
בהג"ה שלכן ערוך דלא גאמר הפת
אלא כשזב תחמו ממש והבין כך
מהגהות אשר"י הביאו בית יוסף
(קנב: ד"ה וכתוב) ולא דק עכ"ל ולא
עיין בתורת חטאת כי המעיין שם
יראה שהרב מביא בשם הגהות
אשר"י צהדי"א להפק דאפילו אינו זב
תחת הפת אסור וכן פסק נתימני
תורת חטאת שם ומוכח שם דעת
הרב כאשר כתבתי:

(סעיף ב) ודגים ג ודגים שצלאן כר.
לא איירי כאן אלא מדין איסור אבל
מסכתא לא מיירי והימאזר גר"ס
ק"יו נמ"ד ע"ס: (ד) אסור
לאכלן בחלב. ואע"ג דלקמן
ר"ס ק"ח אס לנו בשם כשרה עם
בשר נבילה בתגור אחד אפילו קטן
דאפשר לאכלו בלא חלב הוא
יתבאר על נכון דיני ריחא מילמא כי שם מקומם: (ה) עשרונים.
וכל עשרון הוא שיעור חלה ארבעים ושלש מינים וחומש חלה:
שכתב רמ"א סעיף א' שמה חזב תחמו דמשמע שיש איסור בעיין
שמקומו יבש וכו' דהא מרובהו הך דייס הם של הגהת אשר"י בשם אור זרוע (ספקי ע"ו ס"י רמ) אלא פשוט דתמס פלאד"ין
אין זב תחמו כמו שאנו רואין תמיד אלא דלפעמים אירע שזב וכ"כ בהגהת אשר"י (ע"ו פ"ה ס"י ח) שמעתיק בית יוסף כאן
(קנב: ד"ה וכתוב) ח"ל טוב לזכר דלמלא זב וכי משמע דאינו ודאי זב (ו): (ח) ואפילו אם הוא שר בוביא. פירוש הוא
מלל כמין שפיתום קדירה ואופין זו פנינים וקאמר דנה אפילו היסק לא מהני אס מסיקו מחוך:
נקודות הכסף
צו אן והשבתי שאין כאן איסור וכי. ולי ל"ע זיה דלא דמי לשתי קדרות דהתם האיסור הוא בלוע בקדירה אבל הכא
האיסור מתחוך על התגור: בן דשאני כאן שהשמנונית כ"י. לא היה נרין לזה דהא הכא אין אופין לכתחלה קתמי ועוד
דשאני פת שהוא מאלל עמנו מקדירה וק"ל:
ביאור הגר"א
ותספת דעבודה וזה ס"ו עמוד ב' ואפילו לרב עיין שם: [ו] ואם הצלי
כ"י. כמ"ש בפרק ביצד צולין (פסחים ע"ו עמוד ב) בעין שתי קדרות
וכעבודה וזה שם בחביית סתומה דמותר אפילו בפת חמה לר' יהודה
וכן לר' יוסי בחטים (ער באן):
באר היטב
שוראין שמקומו יבש ומ"ש ס"א דחיישינן שמה יזוב וכי היינו
מספק: (ח) בחלב. כתב הש"ך ואע"ג דלקמן ר"ס ק"ח אם צלו בשר
כשרה עם בשר נבילה בתגור אחד אפילו קטן מותר בדעיבר הכא
כיון דאפשר לאכלו בלא חלב הוי כלכתחלה ועיין לקמן סימן ק"ח
וסימן ק"יו מדין סכנה: (ו) עשרונים. ושיעור עשרון הוא שיעור
חלה והוא מ"ג ביצים וחומש ביצה (כמנין חל"ה. וחומש נדמו ביה.
ושיעור חלה הוא לצרך שלשה קוואר"ט. בית הלל. ועיין סימן
שכ"ד):

בתגור דחיישינן שמה חזב מן השומן אל הפת
(ב) ואם זב תחתיו. לא נעיין שיהא נראה השומן תחת הפת
ממש אלא כל שמחפסט מוך לפשטי"ד א (ה) ונבלע בתגור ד
חיישינן שמה הלכה הנלעיה עד הפת כן משמע בהגהת אשר"י
(ע"ו פ"ה ס"י ח): (ג) ואפילו הוא במחבת. נשאלתי באשה
שאפתה פלאד"ין של גבינה בתגור
על קרקע שלו בלא כלי ואחר כך
שמה שם קדירה של בשר רותחת על
אוחו המקום שהיה הפלאד"ין. אן
והשנתי שאין כאן איסור דמריש של
תגור שנלעו מן החלב לא גרע
מקדירה שמבשלין בחובה חלב ונגעה
בקדירה של בשר דאין שם איסור
כמ"ס הפוסקים בשתי קדרות
שנוגעות זו בזו ורמ"א מביאו סימן
ל"ב סעיף ח' וכן השתמיר במחבת
היינו לכתחלה דוקא:
(סעיף ב) ודגים ג ודגים שצלאן כר.
לא איירי כאן אלא מדין איסור אבל
מסכתא לא מיירי והימאזר גר"ס
ק"יו נמ"ד ע"ס: (ד) אסור
לאכלן בחלב. ואע"ג דלקמן
ר"ס ק"ח אס לנו בשם כשרה עם
בשר נבילה בתגור אחד אפילו קטן
דאפשר לאכלו בלא חלב הוא
יתבאר על נכון דיני ריחא מילמא כי שם מקומם: (ה) עשרונים.
וכל עשרון הוא שיעור חלה ארבעים ושלש מינים וחומש חלה:
שכתב רמ"א סעיף א' שמה חזב תחמו דמשמע שיש איסור בעיין
שמקומו יבש וכו' דהא מרובהו הך דייס הם של הגהת אשר"י בשם אור זרוע (ספקי ע"ו ס"י רמ) אלא פשוט דתמס פלאד"ין
אין זב תחמו כמו שאנו רואין תמיד אלא דלפעמים אירע שזב וכ"כ בהגהת אשר"י (ע"ו פ"ה ס"י ח) שמעתיק בית יוסף כאן
(קנב: ד"ה וכתוב) ח"ל טוב לזכר דלמלא זב וכי משמע דאינו ודאי זב (ו): (ח) ואפילו אם הוא שר בוביא. פירוש הוא
מלל כמין שפיתום קדירה ואופין זו פנינים וקאמר דנה אפילו היסק לא מהני אס מסיקו מחוך:
נקודות הכסף
צו אן והשבתי שאין כאן איסור וכי. ולי ל"ע זיה דלא דמי לשתי קדרות דהתם האיסור הוא בלוע בקדירה אבל הכא
האיסור מתחוך על התגור: בן דשאני כאן שהשמנונית כ"י. לא היה נרין לזה דהא הכא אין אופין לכתחלה קתמי ועוד
דשאני פת שהוא מאלל עמנו מקדירה וק"ל:
ביאור הגר"א
ותספת דעבודה וזה ס"ו עמוד ב' ואפילו לרב עיין שם: [ו] ואם הצלי
כ"י. כמ"ש בפרק ביצד צולין (פסחים ע"ו עמוד ב) בעין שתי קדרות
וכעבודה וזה שם בחביית סתומה דמותר אפילו בפת חמה לר' יהודה
וכן לר' יוסי בחטים (ער באן):
באר היטב
שוראין שמקומו יבש ומ"ש ס"א דחיישינן שמה יזוב וכי היינו
מספק: (ח) בחלב. כתב הש"ך ואע"ג דלקמן ר"ס ק"ח אם צלו בשר
כשרה עם בשר נבילה בתגור אחד אפילו קטן מותר בדעיבר הכא
כיון דאפשר לאכלו בלא חלב הוי כלכתחלה ועיין לקמן סימן ק"ח
וסימן ק"יו מדין סכנה: (ו) עשרונים. ושיעור עשרון הוא שיעור
חלה והוא מ"ג ביצים וחומש ביצה (כמנין חל"ה. וחומש נדמו ביה.
ושיעור חלה הוא לצרך שלשה קוואר"ט. בית הלל. ועיין סימן
שכ"ד):

ה תגור (ו) שטחו באליה אין אופין
בו פת (ד) ער שייסיקנו (ז) מבפנים
עד שיתלבן (ה) ואפילו אם הוא של
בוביא (פיהט כלי מרס שמסיקין תחמו ואופין עליו עוגות)
אין לו היתר על ידי היסק מבחוץ:
ג ופת שאפאה עם הצלי ג ודגים
שצלאן בתגור אחד עם הבשר
ד אסור לאכלם (ח) בחלב [ח] והני מילי
בתגור קטן אבל בתגור גדול (ו) המחזיק
שנים עשר (ה) עשרונים ופיו פתוח
מותר [ח] ואם הצלי מכוסה וכן
פשטי"ד א שמכוסה הנקב שבו מותר
אפילו בתגור צר (ועיין לקמן סימן ק"ח כיצד
נוהגין):

ג ואפילו כ"י. גמרא שם: [ח] פת כ"י. עיין ש"ך כיון שאפשר
בעינן אחר הוי לכתחלה ועיין סימן ק"ח:
כ"י. (ליקוט) פת כ"י. דתני רב
כהנא כ"י ואפילו לוי מודה דלוי לא קאמר אלא דיעבר דהא שצלאו
קאמר. רי"ף בפרק גיר הנשה ועיין סימן ק"ח: [ח] והני מילי כ"י.
באר היטב
היינו לכתחילה דוקא עכ"ל (ובנקודות הכסף כתב דצ"ע בזה דלא
דמי לשתי קדירות שהאיסור הוא בלוע אבל כאן האיסור מבחוץ על
התגור ע"ש): (ד) מבפנים. כתב הט"ז והא דלא סגי בקנוח מפני
שאי אפשר לתגור להתקנה יפה והווי השמנונית בעין ואין להקשות
מזה על מ"ש לעיל דקרקע של תגור הוי כבלוע בקדירה וכאן משמע
דהווי איסור בעין רשאני כאן שהשמנונית עצמה מטיח מפנה בתגור
ואינו מתקנה יפה משא"כ בפלאד"ין דלעיל שאין שם שומן בעין כלל
בתגור אלא בליעה מן הפלאד"ין דודאי לא נכחיש חוש הראות

ביאורים

(שם בהגיה) (ד) שמה יזוב. עין ט"ז ס"ק ב' וש"ך ס"ק ב' רבדראי זב אפילו רחוק מהפת אסור דליכא אלא חד ספיקא דשמא בישול מפעפע בכל הכלי וכו'. ולכאורה תמה דמה בכך שהלך הפיעפוע בכל הכלי הא התוספות הקשו אהא דתנור הא הרי ג"ט בר ג"ט ותידעו דאי אפשר להחנות יפה ואם כן במקום דליכא שומן רק דחיישינן לטעם שמתפשט בכל הכלי שוב הרי ג"ט בר ג"ט. וכן הקשה הכרתי ופלתי (ט"ק ב) ועור תמור. ראם חיישינן להבלוע שמפעפע בכל הכלי אי"כ אפילו בלא זב ג"כ יאסר דהא דרך העיסה ג"כ יהיב טעמא דהא שמן הוא ומפעפע מהחתיכה לכלי והבליעה הולכת בכל הכלי וכי אם יפול פשטיד"א על קדרה של חלב לא יאסר המאכל שבתוכה. [א] אבל אחר העיון לא קשה מידי דכבר כתבתי לעיל בסימן צ"ה (ט"ק א) דבשעת בישול לא שייך ג"ט בר ג"ט דכמו שיש חילוק בחתיכה כשנפל עליה איסור קודם בישול הטעם נסרך בחתיכה ואסחה אפילו בישלה אח"כ כששים וכשנפל עליה איסור בעודה ברוטב הבישול מחלק בשוה וכן הדין בכלי חרס לדעת הט"ז בסימן צ"ב ס"ק י"ט דאף דלא מהני הנעלה לכלי חרס היינו כשכבר נסרך הטעם בתוכה אבל בשעת בישול כשנפל כנגד הרוטב דעת הט"ז שם דהקדרה מותרת דחשיבין הקדרה כחלק מן המאכל ומתפשט בשוה ע"ש. ואפילו שלא כנגד הרוטב היה הקדרה מותרת אם היה אמרינן דבישול מפעפע בכל הכלי רק דחיישינן שמא אינו מפעפע בכל הכלי ואם כן מכל שכן נגד איסור דיש לומר דבשעת בישול כשנפל איסור על הקדרה עם מאכל דיש לחשוב הקדרה כחלק מן המאכל והאיסור נחלק בשוה ולא הוי ג"ט בר ג"ט ודוקא שהבלוע נסתר כבר בקודה בשמפליט אח"כ אינו יוצא כל הטעם והוי ג"ט בר ג"ט מה שאין כן בשעת בישול דתחלק בשוה וזה דוקא כשזב דהוי כבישול ממש יש לספק ולומר דמפעפע בכל הכלי. ולענין קריאתי ה"ב שהקשיתי דאפילו בלא זב יאסר דהא הטעם מפעפע דרך העיסה לכלי ומפעפע בכל הכלי ואין לתרץ בזה דדוקא בבישול מפעפע בכל הכלי אבל לא באפייהו כמ"ש המגן אברהם באר"ח סימן תס"ז ס"ק ל"ו ע"ש דהא אינו דטעם המגן אברהם הוא כיון דצלי אינו אוסר בכל מקום רק כרי נטילה אינו מתפשט אף בכלי יותר מכר. ונטילה אבל בשמן דסיים המגן אברהם שם בעצמו דמתפשט בכל הכלי ע"ש והכא בשמן מיירי. לכן נראה דהעיקר כמ"ש לקמן בסימן ק"ה (ס"ק טו) רעם הבלוע בחתיכה אינו מפליט ומבליע בכלי שהוא קשה וכמו שאין הבלוע הולך מבלי לכלי בלא רוטב אפילו כשהבלוע שמן כן אין הבלוע הולך מחתיכה לכלי בלא רוטב אף כשהבלוע שמן דיותר יוצא טעם הבלוע מכלי ממה שיוצא מהחתיכה כמבואר בסימן ק"ה (סעיף ו בהגיה) ואפילו הכי אין הכלי מקבל טעם מבלי ואפילו בשמן ועל כרחך הטעם דאין נוגעית ומבליע בכלי שהוא קשה כעין שכתב הש"ך בסימן צ"ה ס"ק ב' ע"ש מכל שכן שאין הכלי מקבל טעם בלוע מחתיכה אפילו בשמן ומשום הכי בעינן זב דוקא וזה דאוסר המגן אברהם שם בסימן תס"ז ס"ק ל"ו על כרחך מיירי שנגע נוף החסה בשפוד וכיון שהחסה נופטת מתרנגולת הוי כאלו הוא שמן ומפעפע בכל הכלי. ולפי זה מה שכתב המגן אברהם בסימן תמ"ז ס"ק כ' גבי מצות המשוחים בשמן דאינו אוסר רק מצות הנוגעות במקום שנחכפלה מיירי שלא נגעו בתנור דכשנגעו בתנור נאסרו אפילו אותן שאין נוגעות כמו שאוסר כל התרנגולת אפילו אותן שאינן נוגעות מחמת שנאסרו מהשפוד שאפעע בכל הכלי והכי נמי נאסרו מהתנור כיון שנתפשט הבלוע בכל התנור כנ"ל:

(ה) המפליט. היינו הפשטיד"א ודוקא כשהוא בכלי שאין חשש לשמא יזוב רק משום ריחא אבל בלא כלי דאיכא חשש ג"כ לשמא יזוב אפילו כפי התנור אסור דהא התנור כולו רותח וחיישינן שמא הבלוע מפעפע בכל הכלי (סעיף ב) ואפילו נפחום משחיים וכן כשנפל חלב על פה מרובה נאסר. ועיין ביאורים (מק"ו):

או שלשה זיתים מכל מקום חזור וניער ונאסר דחמץ בפסח במשהו אך הא קשיא על הא דהשבלי לקט דניחוש שמא פלט מקצת כחתיכה הזית הראשון ובלע היתר כנגדו ונעשה נבלה וחוזר וניחוש שמא פלט מקצת כחתיכה הזית הראשון והיתר האחר דהא מהאי טעמא אם חתב כף אפילו באלף קדרות נאסרו כולם וכמ"ש הש"ך בסימן ק"ה ס"ק ל' ע"ש דהא הסכין ג"כ בולע ע"י דוחקא וחריף כמ"ש לעיל בסימן ו' בשם המגן אברהם ע"ש ונראה כיון דהרובה פוסקים סבירא ליה דלא אמרינן חתיכה נעשה נבלה כל שאינו דרך בישול כיון דחתיכה נעשה נבלה בשאר איסורין משום לוח דבשר בחלב הוא כמ"ש הש"ך בסוף סימן כ"ב (ס"ק ה) וגם הרבה פוסקים סבירא ליה דאין אומרים בדבר הבלוע חתיכה נעשה נבלה כמבואר בסימן צ"ח (סעיף ה) ובסימן צ"ד כס"ז ס"ק ו' ע"ש משום הכי לא חיישינן לזה וגם אין לחוש ולומר דילמא אחר שנעשה הזית נבלה בלע הסכין טעם נבלה של הזית (ג) דטעם הבלוע אינו יוצא בלא רוטב כי אם בשמן ובכל כלי הולכין אחר רוב תשמישו ורוב תשמישו אינו בשמן וגם חתיכה נעשה נבלה בשאר איסורין במקום שאינו דרך בישול חומרא גדולה הוא לא מחמירין כל כך לתוש לחששות רבות. ומטעם זה נראה לי באם גירר מלח בסכין חלב ומלח בשר דאין צריך קליפה כרין כל מליחה דאף דאיכא ששים כפי קליפה דאמרינן דכטל טעם הסכין בגיריה הראשונה והשניה כמו כלימני"ש דהכא ובמקום שאינו יודע מקום הקליפה בטל ברוב כמו בסימן ק"ה (סעיף ה בפרי"ח שם) ומכל מקום צ"ע. ועיין עוד כמ"ש בסימן תמ"ז כאורח חיים (אות ה, ט"ו):

צז (סעיף א) (א) עיפה. עין ט"ז ס"ק א' ע"ד דמיירי שהמרוכה מיוחדת לבשר. לכאורה תמה דמה בכך כיון שהתבלין אינן נזכרים אם הם של בשר אתי למיטעי. ונראה דהנה מצד התבלין אין איסור כיון דמועטין הן שדיכין כרי ליתן לותר בשר הוי כפת מועט דמותר וכתבלין מרוכין באמת אסור אפילו במרוכה מיוחדת רק שהאיסור מצד המרוכה אפילו במועטין דכלי שמוחזק שאינו של בשר ולא של חלב דומיא דמרוכה נאסר. כשנעשה של בשר כשלא סימנו לבשר דהא יכול לבוא לידי איסור לזמן מרובה ודוקא מודכה שררכו לדרך בו בשמים ופלפלין ולא שייך בו ג"ט בר ג"ט ולא נתן טעם לפגם ולעולם יאסר כשישתמש בו לחלב דמי לפח מרוכה ואסור להשתמש בו בלא סימן וכשנשתמש בו נאסר כמו שכתב הצמח צדק בתשובה סימן פ' אבל שאר כלים כיון שאחר מעט לעת אינו נאסר וגם ג"ט בר ג"ט הוא ולא יאסר מה ששתמש בו וגם לאחר מעט לעת הוי ג"ט לפגם דמי לפח מועט דמותר ולרעת הט"ז עשו שלא כרין כמה שהחזירו השומן והתבלין על האור וכשמשמן המרובה לבשר ודאי דהותר ודאי תדש (ס"ק א) והמנחת יעקב (מל ס' ס"ק ג) חולקין. וכתבו דדוקא בפח נזרו רבנן ולא בשאר דברים וכן נראה עיקר:

(ב) כל הפת אסור. עיין צמח צדק סימן פ' דאס נפל אח"כ מפת זה לירקות אסורין ע"ש ואין דבריו מוכרחין ועיין מהרי"ט חלק י"ד סימן ח' דבעינן דוקא שיהיה בפחות מששים ולא כהצמח צדק שכתב דהוי במבטל איסור לכתחלה:

7 (ג) כדי אכילה בבת אחת. עיין תורת חטאת כלל ל"ז (וין ט) דכל לידימא מקרי בבת אחת ע"ש. ובאס שינה הפת דמותר אין מותר רק בכיוו אבל לעשות הפת מרובה למכור בשוק אסור דאורחים לא יכירו כשינוי ואף על סמן ההורעה אסור דחיישינן שמא ישכח מלהודיע כמו דחיישינן כשאינו עושה שינוי שמא ישכח ויאכל בבשר. כן מוכח במהרי"ט. וגם השינוי אינו מועיל רק כשישנה בשעת אפיה ולא היה עליו איסור כלל אבל לעשות שינוי אחר שכבר נאסר אינו מועיל וכן לחלקו להרבה בני אדם שיניע לכל אחר דבר מועט אסור כיון שכבר נאסר ונעשה נבלה:

חידושים

(א) עיפה. ואם דכו במרוכה נעשה עם מלח ואחר כך דכו בשמים נאסרו דחיישינן שמא יאכלם עם בשר ונרין הכשר או שיסמנו למרוכה למלח ט"ז והפ"ח (ס"ק ה) והמנחת יעקב (מל ס' ס"ק ג) ממירין וכן עיקר. ועיין ביאורים (ס"ק ה): [ב] כל הפת אסור. ואם נפל הפח אחר כך לירקות אסורין הירקות. זמח דקד סימן פ' ועיין ביאורים ס"ק ב' דמותר ודוקא שהיה בפחות מששים עד המלח הוא לאוסר הממנר: [ג] לבדד. גזירה שמא יאכל עם בשר: [ד] בבת אחת. היינו כדי אכילה ליום אחד: [ה] ששינה. ודוקא ששינה בשעת אפיה אבל אח"כ אינו מועיל שינוי לפח מרובה כיון שכבר נאסר וכן אינו מועיל לחלקו (להרעה צ"ב שיניע לכל אחד דבר מועט אסור כיון שכבר נאסר וגם אינו מועיל שינוי רק בזה מלל למכור בשוק אינו מועיל שינוי דחיישינן שמא ישכח מלהודיע:

(א) עיפה. ואם דכו במרוכה נעשה עם מלח ואחר כך דכו בשמים נאסרו דחיישינן שמא יאכלם עם בשר ונרין הכשר או שיסמנו למרוכה למלח ט"ז והפ"ח (ס"ק ה) והמנחת יעקב (מל ס' ס"ק ג) ממירין וכן עיקר. ועיין ביאורים (ס"ק ה): [ב] כל הפת אסור. ואם נפל הפח אחר כך לירקות אסורין הירקות. זמח דקד סימן פ' ועיין ביאורים ס"ק ב' דמותר ודוקא שהיה בפחות מששים עד המלח הוא לאוסר הממנר: [ג] לבדד. גזירה שמא יאכל עם בשר: [ד] בבת אחת. היינו כדי אכילה ליום אחד: [ה] ששינה. ודוקא ששינה בשעת אפיה אבל אח"כ אינו מועיל שינוי לפח מרובה כיון שכבר נאסר וכן אינו מועיל לחלקו (להרעה צ"ב שיניע לכל אחד דבר מועט אסור כיון שכבר נאסר וגם אינו מועיל שינוי רק בזה מלל למכור בשוק אינו מועיל שינוי דחיישינן שמא ישכח מלהודיע:

אמרי ברוך

צז [א] אבל אחר העיון לא קשה מידי דכבר כתבתי. ג"כ סתויה לזה מדברי האיסור והיתר האורן כלל ל"ט סעיף ו'. [ב] עיין מהרי"ט חיו"ד סימן

צז [א] אבל אחר העיון לא קשה מידי דכבר כתבתי. ג"כ סתויה לזה מדברי האיסור והיתר האורן כלל ל"ט סעיף ו'. [ב] עיין מהרי"ט חיו"ד סימן

חידושי רע"ך

(ג) דעםם הבלוע אינו יוצא בלא רוטב. והא ללא חיישינן לנאסר שנתעב הזית נעלה חזר ונבלע מהיה בשמן וחזר ואוסר האמרי"ט היינו כיון דהטעם הבלוע אינו יוצא מהיה ממלח אין הנאסר יכול לנאסר וכי ומכל מקום יש לדון דלולי נבלע בשמן נעלה ומה כיון שהיה נעשה נבלה ובשר בחלב דחיישינן ליה ככשר בחלב עגמו. עיין בס"ך סימן ל"ד ס"ק כ"ב וכשר בחלב לא אמרינן אין הנאסר יכול לנאסר וכו'. עיין בס"ך סימן ק"ה סעיף קטן י"ז:

(ג) דעםם הבלוע אינו יוצא בלא רוטב. והא ללא חיישינן לנאסר שנתעב הזית נעלה חזר ונבלע מהיה בשמן וחזר ואוסר האמרי"ט היינו כיון דהטעם הבלוע אינו יוצא מהיה ממלח אין הנאסר יכול לנאסר וכי ומכל מקום יש לדון דלולי נבלע בשמן נעלה ומה כיון שהיה נעשה נבלה ובשר בחלב דחיישינן ליה ככשר בחלב עגמו. עיין בס"ך סימן ל"ד ס"ק כ"ב וכשר בחלב לא אמרינן אין הנאסר יכול לנאסר וכו'. עיין בס"ך סימן ק"ה סעיף קטן י"ז:

[יג] בגרידה ב'ב'ר. והוא פחות מקליפה שהקליפה נרץ שמה גסה קצת כדי שכולל להטל כולו כאלה מה שאין כן בגרידה, הר"ן [פולין מה, ח ד"ה ודוקא]. ועיין מה שכתבתי בס"ק י"ג ע"ש: [כ] שחתך אחר ה'פת. משמע ללכתחילה אסור לחמוך צו לנון ללכלו עם (בשר) [מלב] אף על פי שכבר חתך צו לפת, וכן כתב בחורש טעמא [נלל סא דין י] בשם האיסור והיתר הארוך [נלל לא דין ג]. ומיהרש"ל נ"ס של שלמה חולין פ"ח סימן ס"ח [חולק ומתיר אפילו לכתחילה דהכי משמע מלשון הנתי יוסף [עמוד רמ ד"ה ומ"ש], ש"ך [פ"ק טג], וכן נראה לי עיקר. והכי מוכח ליגנא דש"ס [חולין ק"ג, ח] דגבי קלמי דלפתא נקט ליגנא דשרי וסיים ואי פתך צוהו דלפתא שפיר דמי, וליגנא דשפיר דמי משמע שסא כבר חתך הלפת מותר לחמוך צו לנון לכתחילה ללכלו עם בשר. ואע"ג דאסור לגרום נותן טעם צו נותן טעם דהיתירא וכמו שכתבתי צריש סימן ל"ה [פ"ק ח] ע"ש, מכל מקום שאני הכא שהופג ומתבטל טעם הנלוט בסימן צוטעם הלפת, ומיהו לכולי עלמא לחמוך לכתחילה לפת כדי לחמוך צו אחר כך לנון אסיר. ואי קשיא דכיון דהנוון צעי הדמא נוחש דילמא משתלי ואכל עם בשר צלא הדמא וכדאמרין צריש סימן ל"ה [פ"ק ח], כבר חתך הש"ך [סג] דשאני הכא דלס רואה ללכלו כך שרי הילכך לא מייש דילמא משתלי ואכל עם בשר, אי נמי הדמא דהכא הו"א תומרא צעלמא דהא כבר נתבטל הטעם בלפת. ודע שדעת הרשב"א [מורה הנבוכים הקד' צ"ב ד ע"ר ח, א] דלא קאי האי דפתך צוהו ליפתא אלא אסילקא ולא אדבר חרץ ולפי שהלפתות מונעים במתיקותם מה המשיכה מן הסילקא ע"כ. אצל דעת ספר

התרוומה [סימן ס] והטור ושאר פוסקים דאף אדבר חרץ קאי ומשמע להו דמתיקות הלפת מתבטל התריפות גם כן, וכן עיקר. בספר צ"ח [עמוד לג ד"ה וכמו מהרש"ל הביא בשם מהרש"ל [מכאן ועד שמה סימן סו סוף פ"ק ח] שאם חתך פרי והיה צו חולק וחלק החולט בסימן לשנים אס הוא פרי חרץ צלע שפיר אגב דומקא דסינא ונרץ קליפה סביב חתך החולט ודודאי בסימן אין צו שום השא איסור ע"כ. ומיהרש"ל [הלכות איסור והיתר אות ח] כתב שהספק שחתך צו החולט נרץ נעילה עשרה פעמים בקרקע קשה [עכ"ל]. ולא רציתי נוהגין כן אלא מקמתו היטב ודיו ע"כ [לשון מורה מטא חלל נא סוף דין ג]. ובספר צ"ח השיג על זה דודאי נרץ נעילה דלא גרע מציבת השחיטה דהוי רוחה והכי נמי החולט צוהו דומקא דסינא והורפיה דלנון שנאסר מן החולט נדבק בסימן ולפיכך הסימן נרץ נעילה והפרי נרץ קליפה עכ"ל. ואני אומר דודאי אין טעם החולט צלע בסימן שאם הפרי חרץ אין החולט חרץ על ידי כך ואין כאן אלא דומקא דסינא לתודיה וכיון דכן אין צלעיה בסימן וכמו שכתבו התוספות [ד"ה אגב והרשב"א ד"ה ומ"ח] צפרק קמא דחולין דף ת' ע"ג [וכתבתי לעיל בסימן ס"ט ס"ק ד' ע"ש דדומקא דסינא לתודיה אינו כלום. ומכל מקום הפרי נאסר כדי קליפה לדעת הרא"ש [שם פ"ח סימן לח] וכדי נעילת מקום לפסק המחבר סביבות המקום שיטנו עם החולט. ואפשר דאף לדעת המחבר קגי ליה צוהו קליפה משום דטעם הנפלט מהחולט הי מועט דמי לסיכה דלמריין צפרק צ"ח [פסחים ע, ח]:

סימן צו

שלא ללוש עיסה בחלב. וכו' ג' סעיפים: **א** אין לשין (א) [א] עיסה (ב) בחלב [א] שמא יבוא לאבלה עם בשר ואם לש (ב) [ב] כל הפת (ג) אסור אפילו לאבלה [ג] לבדה ואם היה דבר מועט (ג) כדי אכילה [ד] בבת אחת או [ה] ששינה צורת הפת שהתא ניברת שלא יאכל בה בשר מותר ביצוא בו אין אופין פת בחנוד ששחו באליה ואם אפאו דינו בעיסה שנילושה בחלב: הגה ולכן נוהגין ללוש פת עם חלב צמג השנועוה גם צומונ לכבוד שנת [ב] כי כל זה מהשז כדבר מועט גם כי צורתן משונה משאר פת וכל סקן פלאד"ן או פשטיד"א דמותרין [ג] ואין לאפות שום פת עם פלאד"ן או פשטיד"א צמנור דהיישין (ד) [ח] שמא יוצו מן

דכין התכלין שרואין לאכול עם בשר במדוכה של בשר במדוכה של בשר והתכלין שרואין לאכול עם חלב דכין במדוכה של חלב לצדו אע"פ שהוא מתחילה לא ייחדה לא לבשר ולא לחלב אלא היחה מיוחדת לבשרים לצד מכל מקום כשהוא ומיחדה לבשר לצד מזהר והיר צה, ואם צאנו לחוש לבשרים אף אנו נחוש לבלים ונאסור להגעיל כלי מיוחד לבשר לעשותו של חלב שהרי צכלי נמי ליכא היכר וישכח וצכל צו בשר כמו עד עכשיו, אלא אינו רואה לדברים אלו עיקר ואין לנו לגזור גזרות מדעתינו כדבר שלא זכר בתלמוד אולי ישכח שיהא הכלי לבשר ויצא לאכול התכלין בחלב כיון שאין לו דמיון לדין זה עם דין המחבר בתלמוד. הרב מהר"ע [פ"ח] בחלק השייר ליו"ד בסימן י"ח נשאל על כעין במקום שהשמן צווקר ולשין אותם צומונ האליה ונמכרים צמונת כך אם יש לאוסרן או לא. ומה שנראה לי בדיון זה הוא שסא צאנו לחוש לאחד מצני העיר אולי ישכח וצכל עם גבינה ליכא למיחש להכי דכיון שנהגו כך בני העיר ומתפרסם המנהג צייניהם הרי דין אלו הכעכים ככאזם שעושים צצית דאי צעדיניהו עיין חורף שפיר דמי והכי נמי הוה דכותיה, ואע"פ שבתלמא קביעות המנהג נעשה באיסור עד שנתפרסם הענין מכל מקום השמא מיהא היתרא הוה דהא השמא ליכא למיחש למיד, ודמיה להיאא שמתב המתב צו"ח סימן רמ"ג [פ"ק ח] אפילו מרתך או מנור אס השכירם שנה אחר שנה ומתפרסם הדבר ע"י כך שאין דרכו לשבור פועלים אלא להשכירם מותר עד כאן, וזו דכותיה. ומכל מקום משמע דאי יש לוחש לארצי ופרמי דלחו מעלמא דאינו לא ידעי שדך בני העיר ללוש אותם צאליה ויצאו

לאכלם עם גבינה, וכמו שכתב הרב המזכר שצבר אירע תקלה צוה שהרבה עינים צצאו מחוץ שלא היו יודעים צמנה המדינה אכלו אותם צגיניה. ולא דמי להיחא דפרק צמה מדליקין [שנח ט, ח] צצחר שיש לה שני פתחים מרות אחת שאין נרץ להדליק אלא צפתת אחת משום דליכא חשד דבני מתא אע"ג דליכא חשד דעלמא אלא דלא היישין לחשד דעלמא, דשאני התם שאין עם חשד איסור צלל שפרי חלמא הרי מקיים מצוה מנוכה אלא דאינשי דעלמא חשדי ליה שאינו מקיימה ומשום הכי לא איכפת לן לחשד דעלמא, אצל צמדי דליכא חשד דאיסורא שפיטא שיש לנו לחוש אף לארמיים דלחו מעלמא להרים ממשול מלפניהם, ומכל מקום כתב הרב המזכר שאם אין משמיין בחבור אלא דבר מועט של צומונ אליה יש להמיר לאכול עם גבינה שהרי נתבטל צששים עם הקמת עד כאן. ועיין מה שכתבתי בשם תשובת רדב"ז [פ"ח סימן מ"ח] בסימן פ"ו ס"ק ז' ע"ש ולקמן בסימן צ"ט ס"ק כ"ב ע"ש. עוד כתב הרב המזכר [מהרי"ט ע"ג] דגלוסקאות של אלתש"ו אף שיהיה צהם אליה צבדי נתינת טעם מותרים לבי שאין דרך לאכלם עם גבינה מאחר שממולאים מיני מתיקה, ועוד האריך בזה ע"ש: [ב] כי ב' זה מחשב בדבר מועט בו, יש סמך לדבר צפרק כל כתיב [שם ק"ט, ח] רבה צר רב הונא איקלע לבי רבה צר רב נמן קריב ליה חלת סארי טמיי. ופירש רש"י [ד"ה טמיי] לקיין עיין פניהם צומונ אליה ע"כ. ולכבוד שנת עשאוה דליחא התם: [ג] ואין צאפות בו. פירוש לכתחילה אין לאפות שום פת עם פשטיד"א צמנור אפילו רחב ואינו משופע דהיישין שמא יוצו ממנו אל הפת אצל ציעבד אס אין התנור משופע או שהפת למעלה מן הפשטיד"א לא מתוקיין איסורא דשמא צו כיון דאפילו צו לא צו חמת הפת עליון אצל אי חיונין דוב מן הפשטיד"א לחוך אפילו אינו צו חמת הפת עצמו אלא הפת רחוק מן (התנור) [הפשטיד"א] הפת אסור אף דיעבד ודליחא צנהגות אשרי [נעודה זרה פ"ה סימן ח, ש"ך [פ"ק ח] וע"ש. כתב הרוקה בסימן תס"ט יש שאוסרים אס מוליחא של בשר נצברה ויצא השומן ונדבק צפת ורואים לאכול הפת. ואינו נראה לי דדוקא חלב שנלושה צעיסה שאינו ניכר אצל ניכר לעין לא יצאו ליד קלקול עד כאן. וכן עיקר שאם השמונית הי דבר מועט צצבלט צפת ולא מיכר אסיר צאמילה אצל אס השמונית ניכר והרי הוא על פני הפת אין כאן צית מיוחד ושרי צאמילה:

לכך שאר דברים שאינם (כ"ח) חרפין כגון פחמים או [טו] לפחות יבשים וכדומה נוהגין בהן היתר כמו בלימוז"ש ואין להחמיר כלל: ה ה חתך קישואים בסכין של בשר מותר לאבלם בחלב (בגרידה) [י"ח] (בגרידה) [טז] בלבד (שיגורד) [שיגורד] מקום החתך ואם חתך בו (י"ח) לפת אפילו גרידה אינו צריך אלא הרחה בעלמא ולא עוד אלא אפילו יין צנון [כ] שחתך אחר הלפת שרי בהרחה כמו הלפת לפי ששעם הלפת משונה ומבטל מעם הנפלט מהסכין: הגה ודוקא לפת שטעמו משונה אצל ירק או לחם ושאר דברים לא ואפילו בלפת אין להפיר לחמוך צנון רק פעם אחת אצל לא הרבה פעמים אס לא שחתך כל פעם לפת צין חמישה ניון לננון:

סימן צו

שלא ללוש עיסה בחלב. וכו' ג' סעיפים: **א** אין לשין (א) [א] עיסה (ב) בחלב [א] שמא יבוא לאבלה עם בשר ואם לש (ב) [ב] כל הפת (ג) אסור אפילו לאבלה [ג] לבדה ואם היה דבר מועט (ג) כדי אכילה [ד] בבת אחת או [ה] ששינה צורת הפת שהתא ניברת שלא יאכל בה בשר מותר ביצוא בו אין אופין פת בחנוד ששחו באליה ואם אפאו דינו בעיסה שנילושה בחלב: הגה ולכן נוהגין ללוש פת עם חלב צמג השנועוה גם צומונ לכבוד שנת [ב] כי כל זה מהשז כדבר מועט גם כי צורתן משונה משאר פת וכל סקן פלאד"ן או פשטיד"א דמותרין [ג] ואין לאפות שום פת עם פלאד"ן או פשטיד"א צמנור דהיישין (ד) [ח] שמא יוצו מן

תקיד

פלת

הלכות בשר בחלב סימן צו

ברתי

ואילו כוונת הגמרא אפילו צאינו בן יומנו, הוא ליה לגמרא להודיענו דלא נימא דוקא דומיא דקערה. ולכך ק"ל תרתי פעולות לא אמרינן בחורפא, לטויה שנת, וגם לנ"ט צד נ"ט [כולי האי] לא אמרינן, דכל כך אין לו כח. ואמי שפיר, ולק"מ מלקמן סימן ק"ג, דשם אין דריך [לשטויה טעם גמור] לנותן טעם צד נותן טעם, דהוי איסורא:

(סעיף ד') [ה] הרבה וכו'. פירוש דרך משל הסכין הוא זית, ונטילה מקום מן ק' לימוני"ש הוא ס' זמים, וס' א"כ לא נאסרו על כפתך רק ק', דאלו נתן ביותר היה נחטבל בהם, וא"כ לא נאסרו רק ק', וכאן יש ר"א לימוני"ש, א"כ נחטבל יבש ביבש עד בתרי. ואמי שפיר, ואין דריך לדומק הס"ך (ס"ק כ'). ולכך ציחיס דאינו כל כך הרבה, צאמת אסור, ולק"מ. ועיין מ"ש צא"מ ס' תמ"ז

(סעיף ס' ט"ו ס"ק י"ד מג"א ס"ק ל"ח). ומה שהקשה בשל"ה (שער האמיתות דף נ"ה כלל ס"א, הוצא צמחמת יעקב כלל ס"א ס"ק כ"ז ע"ש) דלמא פלט וחזר וצלע ועעשה נבלה. [לאו קושיא היא], דהא יש לסמוך אדעת האומרים¹¹ צלוע לא נעשה נבלה, וגם חורפא אינו יותר מקדס וסילקו דיוורה, דמצלע ולא פלט (ק"מ ע"ג), והיינו כמ"ס התוספות (ס"ס ד"ה ספ"ג) דאינו עושה צ' פעולות, אף צה כן. והעיקר דסמכין דצאיסור צלוע לא אמרינן נעשה נבלה, כדעת הסרומת הדשן (ס"י קפ"ג) לתלק צין אוכל לכלי, ודוק:

צו (סעיף א') [א] ואם אפו דינו כדין שנתבשל עם ח"ב. והנה אם טעם הפת וליית ציה טעם תלז נראה ג"כ דאסור, דלס לא כן הא דאסרה רבה לפת (פסמים

השיטור בדי לצפול התערובת בריב

בלות א"ט ב"י

אין בו טעם חלב או איכא טעם

ד. מי לימוני"ש שמביאים העובדי כוכבים וכן חתיכות דג מליח שמביאים העובדי כוכבים בחביות מותרים: הגה מפני שמביאים [ה] הרבה צמד ואף אם נאסרו מקצתן שנחטבו כראשונה עם סכין עובד כוכבים נחטבלו צאתים הנחטבים אחר כן שאינן נאסרין כי כבר נחטבל טעם הסכין כראשונים ולכן כולם מותרים וכל מוצא צזה (צית יוסף צס צבולי לקט) ולכן אוכלים צקצת מקומות הכרוצ שקורין קומפס"ט אע"ג דפרוס וחמוך ויש מקומות שמחמירין צזה ואין לשנות המנהג (מהרי"ו ס' מ"ט) אבל שאר דברים שאינם מריפין כגון תפוחים או לפתות יבשים וכדומה נוהגין צכן היתר כמו צלימוני"ש ואין להחמיר כלל (צארוך):

ה. חתך קישואים בסכין של בשר מותר לאכלם בחלב בגרירה בלבד שיגורוד ממקום החתך ואם חתך בו לפת אפי' גרידה אינו צריך אלא הרחה בעלמא ולא עוד אלא אפילו צגון שחתך אחר הלפת שרי בהרחה כמו הלפת לפי שמעם הלפת משונה ומבטל מעם הנפלט מהסכין: הגה ודוקא לפת שטעמו משונה אבל ירק או לתס ושאר דברים לא ואפי' נלפת אין להחיר לחמוך לטון רק פעם אחת אבל לא הרבה פעמים אם לא שמתך כל פעם לפת צין מחיכת לטון לטון (צ"י צס סמ"ג):

סימן צו

שלא ללוש עיסה בחלב. וכו' ג' סעיפים:

א. אין לשין עיסה בחלב שמא יכוא לאכלה עם בשר (ב) ואם לש כל הפת אסור אפי' לאכלה לברה (א) ואם היה דבר מועט כד' אכילה בבת אחת או ששינה צורת הפת שתהא ניכרת שלא יאכל בה בשר מותר כיוצא בו אין אופין פת בתנור ששחו (ד) באליה [א] ואם אפאו דינו כעיסה שנילושה בחלב: הגה ולכן

ויזכה ללחם שמים. (ג) ואם היה דבר מועט. ועיין מה שכתבתי פלתי (ס"ק א') [ד] וקני הגאון הורה לחלק הפת לבתים, לכל בית פת אחד, והוי דבר מועט, ע"ש. (ד) באליה וכו'. אם טעם הפת ואין בו טעם אליה עיין מה שכתבתי פלתי (ס"ק א') דיש להחמיר. ואם הפת ששים נגד האליה מותר, כן הורה הרב המוסמך מהרי"ט ז"ל (ס"ס):

דעת יהונתן

ואילו כוונת הגמרא אפילו צאינו בן יומנו, הוא ליה לגמרא להודיענו דלא נימא דוקא דומיא דקערה. ולכך ק"ל תרתי פעולות לא אמרינן בחורפא, לטויה שנת, וגם לנ"ט צד נ"ט [כולי האי] לא אמרינן, דכל כך אין לו כח. ואמי שפיר, ולק"מ מלקמן סימן ק"ג, דשם אין דריך [לשטויה טעם גמור] לנותן טעם צד נותן טעם, דהוי איסורא:

(סעיף ד') [ה] הרבה וכו'. פירוש דרך משל הסכין הוא זית, ונטילה מקום מן ק' לימוני"ש הוא ס' זמים, וס' א"כ לא נאסרו על כפתך רק ק', דאלו נתן ביותר היה נחטבל בהם, וא"כ לא נאסרו רק ק', וכאן יש ר"א לימוני"ש, א"כ נחטבל יבש ביבש עד בתרי. ואמי שפיר, ואין דריך לדומק הס"ך (ס"ק כ'). ולכך ציחיס דאינו כל כך הרבה, צאמת אסור, ולק"מ. ועיין מ"ש צא"מ ס' תמ"ז

(סעיף ס' ט"ו ס"ק י"ד מג"א ס"ק ל"ח). ומה שהקשה בשל"ה (שער האמיתות דף נ"ה כלל ס"א, הוצא צמחמת יעקב כלל ס"א ס"ק כ"ז ע"ש) דלמא פלט וחזר וצלע ועעשה נבלה. [לאו קושיא היא], דהא יש לסמוך אדעת האומרים¹¹ צלוע לא נעשה נבלה, וגם חורפא אינו יותר מקדס וסילקו דיוורה, דמצלע ולא פלט (ק"מ ע"ג), והיינו כמ"ס התוספות (ס"ס ד"ה ספ"ג) דאינו עושה צ' פעולות, אף צה כן. והעיקר דסמכין דצאיסור צלוע לא אמרינן נעשה נבלה, כדעת הסרומת הדשן (ס"י קפ"ג) לתלק צין אוכל לכלי, ודוק:

צו (סעיף א') [א] ואם אפו דינו כדין שנתבשל עם ח"ב. והנה אם טעם הפת וליית ציה טעם תלז נראה ג"כ דאסור, דלס לא כן הא דאסרה רבה לפת (פסמים

ועיין ברדכי תשובה סוף ס"ק מ"ה מה שהעיר בעצם דין זה. 10. יצורן בש"ך ס"י ק"ה ס"ק ל' (ברוך טעם) 11. במנחת יעקב כלל ס"א ס"ק כ"ו מקשה הנימא שבלע הסכין מהלימונוע שנעשה נבילה, וע"ז לא שייך תרצו של המתבר במ"ש דבלוע [לא] נעשית נבילה. גם במ"ש דאינו עושה ב' פעולות אינו מיושב, דדלמא אחר שפלט הסכין כל בליעתו מכבר, קלט בליעה מן

הלימונוע מה שנעשה נבילה בהתחלת חתוכו (ברוך טעם) 1. וכן העלה מעצמו בחור"ד ביאורים ס"ק ו' מראייה שכתב רבינו. אמנם כמשב"ז ס"ק ד' כתב דיש לומר רהא דאסרה רבה אף בליכא טעמא, הוא משום רטחו בה טיחיא לכתחלה, ולכתחלה ודאי דאסור לעשות כן דהוי כמבטל איסור בידיה, אבל אה"י בשוגג או שלא ידע ששחו התנור וכיוצא יו לומר דמהני טעימה אפילו לאכלו עם חלב.

פלת

הלכות בשר בחלב סימן צז

פלת

תקו

ל' ע"א, וזוהי ז"ה ע"ט, לטעם טעמיה, דהא טעימה זו דהיתרא ונמסר לכל אדם. וליכא למימר דבאמת טעם וטעם ציה טעימת חלב, א"כ מה חיוצתא מצרייתא, הא שור שחוט לפתך דיש בו טעם חלב, ומה יועיל בו חיוצתא ופירוק. ועל כרתך ל"ל דהואיל משום גזרה [הוא], אמרינן אף זו בכלל גזרה, אפילו אין בו טעם חלב, אולי לפעמים יתן טעם, ומ"מ יאכלנו. ור"פ"ז יש לפקפק על פסקי מהרי"ט מיו"ד (מ"ג סי' י"ח) דפסק אס' החלב צעיסה נחטבל צס' מותר. דהא אפילו טעימה לא מהני, ומאי שנא טעימה דהיתרא או ס'. ואולי ס"ל לחלק? צחור לפעמים נותן טעם

ולפעמים אינו נותן טעם, ואסרוהו משום לא פלוג. חלל אס' נותן בו רק מעט חלב, לומר אטו דיתן הרצה, לא גזרינן. ואף שצורה קלושה הוא זה, צאיסור דרננן, כבר הורה זקן. חלל עכ"פ אטעימה ליכא לסמוך: ושביעתי שוקני אצי חמי הגאון המפורסם מהור"ר לייב זונן ז"ל הורה צפת שזנה סתמין חלב שכולו אסור, וזוהי לחלקם לצמים לכל בעל בית ככר אחד, וא"כ מאי שנא מאלו אפה מחולה דבר מעט דמותר, ה"ה ציש בכל בית רק דבר מועט, דמו איכא היכרא, ול"ט. ואס' יש מקום עוד לידד להקל? כדאי לסמוך עליו:

דעת יהונתן

ובבינת אדם שער אר"ה אוח נ' מיישב דלעולם הא דאסר רבה היינו ער שיטעום ולא יהא בו טעם, והא דפרין מכרייתא הוא משום דקתני משיסיק מותר דמשמע דמשיסיק מותר בלא טעימה. ולפי"ז יש לומר רכל שטעם וליח ביה טעם מותר לאכלו אפילו עם חלב, אך הואיל וצא מפי רבינו לאסור נראה לו בעין פשר שלא להתיר אלא לאכלו לבדו, וכן פסק שם בחכמת אדם כלל נ' סעיף ד'. ובבית מאיר סימן זה האריך לחלוק על דכינו דרדאי אין לאסור בשטעם וליח ביה טעם בשר, עיי"ש, ולענין הקושיא מהא דאסר דבה לפח מיישב שם בדרך הכי כדרך שכתב הבינת אדם הנ"ל, ועוד מיישב שם דרבה דאסר היינו דרדש דאסור לאפות בו לעולם בדין קדידה שבישל בה בשר דאסור לבשל בה חלב על סמך שיטעום אח"כ, ומי שיעבר דאפה בו יהא דינו כמבטל אסור לכתחלה דלא אהני מעשיו והפת יהא אסור אפילו בטעימה, ועל זה מקשה הגמרא דמהברייתא מוכח דהיסק מהני כהגעלה ואין צריך לטעימה.

לחם לאפות, שמה שנשאר על החנוד אין לו ביטול, על כן גזרו חכמים שגם הנפלט ממנו להפת לא יובטל ויצי בהגהות רבינו שעל שו"ת מהרי"ט שנופסו בסי' זכר שלמה שצין לעי בפלתי באן (ברוך טעם) 3. יעוין בצמת צדק סי' פ' שמאריך בטעם איסור אף כמעט חלב. [לתת לתוך היין שיהא נראה לבן וצלול, ויסוד טעם איסורו הוא משום דמבטל איסור לכתחלה] ואיזה מדבריו שם לא מחזוריים (ברוך טעם). [מיהו בבנה"ג (הגה"ט את ג') רעתו להתיר לערב מעט חלב ביין כדי לחקוק אם יש ס' ביין נגר החלב, ומכאן סודע לשיטתו מרברי מורו המהרי"ט שם. ועיין במשכ"ו סי' א' דלערב לכתחלה מעט חלב כפת כדי לאכלו עם בשר לכלי עלמא אסור, כי פליגי לחקן היין במקום הפסד דהוי כדעבר הצ"צ אסור וננה"ג מחיר. ויש להעיר על רברו דבכנה"ג שם הזכיר דבתשובה האריך בזה להתיר, ונראה דהכוונה למה שכתב בשו"ת בני חיי (יו"ד טמן קל"א) המוכח בדרכי תשובה סי' ל"א דהוכיח בראיות רש"י אף לכתחלה לערב מעט חלב במים באופן שיש ס' בעיסה נגר החלב ולאפות בו פת אפילו לאכלו עם בשר. הרי מפורש בדבריו רעתו להתיר לערב לכתחלה מעט חלב כפת אפילו לאכלו עם בשר, וצ"ע.]

4. הנה בשפ"ד סי' א' רעתו דאין לעשות מעשה בן לחלק להרבה בעלי בתים, וראייה מהא דפסחים ל' ע"א דאמרינן דאם לש העיסה בחלב כל הפת כולה אסורה כו', ואח"ל דמהני לחלק כו', למה כל הפת אסורה, יחלק כו'. וכן דעת החו"ד (כיאודים סי' ג') חירושים סי' ה' דלא מהני לחלקו להרבה בני אדם שיגיע לכל אחד רבר מועט כיון שכבר נאסר ונעשה נבלה. ועיין בשו"ת כתב סופר (יו"ד סוף סימן ס"א) שמוסיף דרייק מדבריו גמרא פסחים הנ"ל לאסור מדקאמר "כל" הפת "כולו" אסור, והנה ליה למימר סתם הפת אסור, על כהןך רבא לומר דכיון שלש הרבה לעצמו נאסר הפת ואפילו מעט ממנו אסור, וממילא דלא מהני לחלקו לבתים הרבה. אמנם עיין בשו"ת כתב סופר שם ובבינת אדם שער אר"ה אות ג"א וכיד יהודה. סי' ג' שמחנבאים בסגנון אחד ליישב הקושיא מגמרא פסחים הנ"ל על רברי זקינו של רבינו, רבגמרא מיירי שלש העיסה בחלב כמזויר [ואפילו לא ירע דאסור לעשותו מ"מ בכוונה הבליע בו החלב] לכן כיון שעבר על גזירת חז"ל נאסר הפת ושוב אין לו היחר, משא"כ בנידון זקינו של רבינו שזב חלב תחת הפת ולא נעשה בגרמתו כלל לא חל עליו שם איסור, אלא רצריכין אנו להזהר שלא יאכלנו באופן שיוכל לבוא לידי מכשול, לכן מהני מה שמחלקן לכמה בעלי בתים ומגיע לכל אחד רק דבר מועט. ולדינא עיין בחכמת אדם כלל נ' סעיף ה' שהתיר לחלקו לכמה בעלי בתים רק בוב מאליו ובהפסד מרובה בצידוהי שיעשה סימן על הפת דהיינו לבשר יתחוב עצם ולחלב ימעות בגבינה. וכיד יהודה סי' ג' קצר סי' ד' חזיר בוב מאליו, בהיכר לחוד, או לחלקו לכמה בעלי בתים לחוד.

בדיעות הגדולים יש מהן שפסקו שהתנורים עדיפין משלהן לפי שהן רחבין ויש שם אויר גדול ולא נפיש פישומיהו כ"כ ויש מהן שפסקו שאדרכא שהשלנו מריחים יותר לפי שהן מכוסין למעלה:

ג ונהנינן להחמיר לכתחילה שריחא מילתא היא ואפי' בתנורים גדולים של האופין המחזיקין י"ב עשרונים ואסור לאפות לכתחילה פת עם פשטיד"א דילמא יאכל אותה בכוחת אפילו אם הפשטיד"א מכוסה בכצק כולה ומכ"ש שאסור לאפות לכתחילה פת עם פשטיד"א מגולה של ישראל:

ד כתב בא"י פרק כ"ה בשם מהר"ח קיי"ל דריחא מילתא היא לכתחילה ואסור לאכול בכוחת ותמור יותר מאלו נאפה עם צלי של א"י משום שהיו לכתחילה כיון דאפשר לאוכלו בלא כוחת ומ"מ סי' לא בעי הואיל ודיעבד שרי עכ"ל מ"מ כ"ש הוא דקודם האפייה תמור יותר ריח של איסור אבל לאחר האפייה חמוד דבר שיש לו מתידין ואפילו הרמב"ם שפוסק בדיעבד הלכה כלו"פ פ' ט"ו דא"מ מודה בזה וכתב פ"ט דא"מ פת שנאפה עם הצלי ודגים שצלאם וגם הבשר בתנור אסורין לאוכלן בחלב וכ"כ דאבי"ה ומייתי לה במדרכי פ' ג"ה וז"ל מורי רבי ז"ל ורי"ף כתבו דבהא אפי' לוי מודה דלא שרי לוי דיעבד אלא גדי ור"א דאי הוה אסרינן ביה הוה אסור

הגהות

(א) ונכסי ס' כמנ נעמיס וז"ל וכן נרץ ליהר שלל לאפוח פשטיד"א נלד פת או פלד"ין שחל יאכל הפת נלד וכו' עד וחס אפה הפס אסור לאוכלו אפי' עם מלת:

זר זהב

[א] אבל מאוכל לאוכל חשוב הכל פ"א וכו'. בחשו פני ארי סי' מ"ה כי השואל הגי מהר"ם וייל ז"ל בטעם הדבר דלכך נ"ט בר נ"ט מותר משום דגם כלי בה יומא פגמה פרתא ולפיכך בעינן שיהא ראשון בבלי אבל באוכל אינו נפגם, ע"ש, והג' המשיב דחה דבריו ובי' שלא מצינו לאחד מן רבוחינו שיאמר כן, ע"ש, ופלא הוא ששניהם לא הביאו החוסי' בעי' רע"ו ע"א ד"ה מכו"א שכתבו וז"ל ועוד אף שכונתם הוא על הטעם האחרון מ"מ נלמד מדבריהם שהטעם מתקלקל כי יותר מתקלקל טעם החמץ בכלי שאין ראוי לאכילה ממה שמתקלקל טעם בשר בדגים המתקלקל לאכילה וע"ש כרא"ש שכי' בלשון אחד אך מ"מ דברי השואל הגי' וכוננוה שיהי' המתכבד לא ראה רק בשע"ד והשב שהוה דברי עצמו ואילו דאה שגם כסה"ת סי' ס"א ובתשובת מיי' להל' מאכ"א

כדאיתא לעיל ריש תשרי נ"ט בני"ט. וכתב בפרנס' ודוקא בתנור אבל אם נאפה יחור תחת כלי אפי' לא נגע הפת לפשטיד"א ש"ע אסור דכה"ג ודאי אמרינן ריחא מילתא היא עכ"ל. ומיהא בכה"ג עם פשטיד"א ישראל לא אסרינן ליה לפת דיעבד לאוכלו עם בשר מאחר שאין כאן ממשות אלא ריח בעלמא:

ז מעשה שאסור מהר"ר ענשכ"ין ז"ל בדיעבד עונות שאפה א"י עם פשטיד"א שלו ולפי הנשמע שאוסרים בשביל שהוציאם הא"י מן התנו' על כלי אחד כי שאל השואל על כך ואע"ג דקיי"ל דאין איסור הבלוע הולך מחתיכה לחתיכה בלתי רוטב לאוסר אפי' בכדי קליפה הכא שאין לו לפלוט דבר מגופו פולט שפיר כדאית'. לעיל [ב] ועוד יש לחלק דהכא הוי חמי האור והיינו אם היד סולדת בכלי ואע"ג דהפת הוי צונן דחתאי גבר. וגם יש לחוש הכא לשמנונית בעין ומיהו בזה לא היה ראוי לאסור אלא הפת הראשון שידוע בכיורו שהוציאוהו מיד אחר

הגהות

ב או שחל דוקא בתנור קטן שאין מחזיק י"ב עשרונים:

זר זהב

סי' כ"א וכא"ה כתבו ג"כ כן לא היה תולק עליהם כסברא כעלמא וע"י במשכנות אריח סי' תנ"ב ס"ק א' בדרך א' שכי' שגם מר' הרא"ש משמע שהולק ע"ז. אך מ"מ מצאתי ברש"י חולק שמובח להריא דלא ס"ל חילוק זה והוא כד' קט"ו ע"ב כמשנה במ"ש רש"י שם והיו לי נ"ט בני"ט ועוד כפל שם למטה ולא אמר' נ"ט בני"ט הוא וכו' ומ"מ ד' רבינו צ"ע הא כאן באיסור מידי ואינו מועיל נ"ט בר נ"ט וי"ל בדוחק דרבינו אזיל לטעמי' שכי' בשער ל"ד ד"ן דלכך לא אמרינן באיסור נטב"ט משום דתנינן, ע"ש, והכא אף אי אמרינן תנינן שגם העיסה נעשה איסור מ"מ הא ריח פת אינו אוסר אך יותר נראה שאין מקום לדברים אלו כאן רק בסוה"ר שכי' שאם נאפה עם פשטיד"א ישראל מותר לאוכלו עם בשר וע"ז מסיק אבל אין להתירו משום נטב"ט וכ"ה בס' התרומות סי' ט"א ובשע"ד רק ששם כתבו דבאמת אסור אפי' אם נאפה עם פשטיד"א ישראל וכ"ה בתשרי מ"י סי' כ"א ממאכלות אסורות: [ב] ועוד יש לחלק דהכא הוי חמי האור וכו'. כוננוה כמ"ש בשער ל"ז סוה"ר והובא גם בש"ך סי' קכ"א סי' רע"ו האור מוליך פליטתו טפי ועוד יש לפרש עפמ"ש המדרכי שהובא לעיל בשער ל"ד ד"א גבי דגים שעלו בקערה שדוקא עלו היינו באחד מהם צונן אבל בשניהם תמים או כולע עיקר הטעם ולכך כתב דהכא כיון שהוחם המרדה ע"י האור גופא דהיינו בתנור הוי כמו שם בשניהם תמים שפולט עיקר הטעם: [ג] שנבלע דק ברופני התנור וכו'. ע"י פלתי כמ"י צ"ז מה שהקשה על זה דהא הוי נ"ט בני"ט ולענ"ד צ"ע בתנורים שלנו שקרקע התנור אינו נעשה מגוש אחד כמו בזמן התלמוד אלא שקרקע התנור הוא מרוצף כלבנים שדופים רק שמתוברים ביחד ע"י טיט וא"כ צ"ע ואינו שוב תחת לבינה אחד שומן אם נאסר כל התנור כיון שמקודם הוי כל לבינה כלי בפ"ע ואנו רואים בחוש שאף אם נדבקו יחד אינן נעשין גוף אחד ויכול לקלף מהן הטיט בפ"ע וכן יש לספק לענ"ד בידות הכלים שמבואר באו"ח סי' תנ"א שצריכין הגעלה

שיניהם בוראי כללו הם הלא עין בעין שיניהם אחשו' שנאמת לא דלם מדי מכל מקום הוא מתאמת לומר של הן משקפים כרבי' כלל כי יורו לו מאתון ענינים ששמע בוראי זיהם : וזקף על נב לחטו יכול להגיד לו איפן עניני ידאוף שיאה משמע לנו מאתון הדברים שיניהם בוראי כדמסמע ליה מכל מקום הוא יורט בעמלו מה שממע מאתיו ההם של הלא אום מום וכיון שהוא כבי האי כונא דלא לי שפרך להוציא בלא ללא רדי שמע אי השמין ליה כבי מדי : ועמא דמכתבא הוא דהרי חו רואי הסמד הוא מתאמת כרבי לומר שיניהם ורפי וגם לו זלנה ו' יעיר ויגיר רבינו כהויון מה שממע קול חטטה והרגשה גדולה וסגולה ודומה לו שיניהם ממש והבי' יפסקו כפי ראות עיניהם ולמה הולך להספול וההמתן לומר שירוב לו בוראי שיניהם ושל יהו משקפים כהו אלה על כרחך לריוח אלו לומר שטעה בן מפני שקלח' ה' לצאות חטטה ולא שירע הוא האמת והאלת ויהר דרבו : או שטעה בן להכניס לצורה על בעלה : וכיון דהכי היא חס בן שפיר קאמרוין לו מהיון ליה האי ער כפי מרי שגדון להוציא משום דאי האי עד מהימן ליה כבי מרי חו לא שרדון אותו שטעה בן להכניס שפיר מהימן ליה אלא שאומר בן על כי האמת לך כדן הוא להוציא ועמא דמכתבא הוא :

ובי חישא דהאי מילתא לעיני' אליו ער מתאמת לומר שיניהם בוראי אף על נב דלא ראה אמרין שהער עשה בן עמרי דהמאנת כן הוא וכך או מהימן ליה כבי מרי מיב להוציא דילמא עדיין לא נפיק האי ער מן כרמי' אוה' לן לעמרי אף על נב דלא ראה אמרין דברשו שיניהם בוראי כהמת הענינים ששמע. מניאוף רימא. הכל כדרמי. הוא. והוא. כרבי שיניהם ולכן מקלח קלח' ר' נכחו' לומר מן שיניהם בוראי ומתאמת דברי ופטר שליטן בן כיון דלא ראה ממש וירמא לי' אינו יכול להגיד שיניהם בוראי אלא דוקא כנראה ולא כגידו ולא ראה וכמו שפסק הסוד כרבי' סימן ח"ה בגמ' האומר בן עצמלים דלא אלוין בתר אומרתא כפחמי' ורלא כרב אלא וכן פסק חתמו' מרי' לון שפיר אורכי' בלא חטטה חיה מר' ערם אשתינה ליה לן למיזיל בתר אומרתא ויפיון סס כי הארין * ומוכיס רשילו ברני ממוטת לא אלוין בתר אומרתא :

אלא

כשגהדרין פקד אחר ריני ממוטת דף ליו מסיק דעל פי אומר כרבי דרני שמעון בן טעם חין העדים יבולין להגיד דמן החס כיון שאמרו חס העדים ער ריני נפשות היה מכיון אהון אמרייהו בעליהם כמא' החמור וכו' והיו עשה בגמ' חו רבין כיון דהו' אמרייהו לומר להם שמה כן ראוהו ח"ך אפר חבירו למורכבה ורמס' אחריו ומתאמת סיף כיון דרני משפיק והרוב מפרק אם כן רואים לא ראייה כלום הריח אחר רבי שמעון בן טעם ארעה כנעמה אש לא ראייה אחר סין אחר חבירו למורכבה וכו' הרי מסיק דעל פי האומר כרבי שמעון בן טעם חין העדות מתקיים * אבל מכל מקום איכא גימא אחריו רעירין ממוטת דרני שמעון בן טעם ריבולי' העדים להגיד ביריבה אף כן פי בלא ראו כהוא דפקד כל הנכסין דף פי' נכסין שנתנה לו נשיכה כגון וכו' וכמו שפסק הסוד חיי' סימן ח' והם כן הוא הדין בעדות אשה כגון מתקיים העדות ברובת אפילו בלא ראייה : או היה היריעה בגמ' רבירה רבירה ממוטת רי שמעון בן טעם :

וביבא

לומר דילמא הא דמתקיים העדות ביריעה בלא ראייה היינו דוקא ברני ממוטת כגון ההוא דנכסין וברפסק הסוד חיי' סימן ח' אבל לא ברני נפשות ובעדות אשה כרני נפשות חשבינן לה הא ליתא דעומת דאין חילוק בין ריני ממוטת לריני נפשות מפרק שבעת העדות דף ליר מהא דפריך לימא ר' יוסי הגלילי ליה ליה רבי אמה וכו' ראייה ליה ברני נפשות דמי מכתבה ליה ריני שמעון בן טעם וכו' רדיטי ממוטת וריני נפשות שיהי' הם כהו וכן פסקתו חס הממוטת דבר התפחיל דאי חיה ליה וכו' שכתבו ח"ל מכתב האל וכו' וכן בסוף הדמדו ח"ל אבל עיר חיתה וכי' וכן מכוונא רשבדיון פרק אחר ריני ממוטת דמי ליי' לפי מצי' ומסקין חס הממוטת חילי' אפילו לרבין וכמו שהארין בהשבעת קלון סודת קב"ט פנך ח' דאין חילוק בין ריני ממוטת לריני נפשות לענין דאין הולבין אחר אומרתא ומתילא נכסיה דבמקום טיולין העדים להגיד ביריעה אפילו בלא ראייה לכן שרדן מתאמת דברי שמעון בן טעם נמי חין חילוק בין ריני ממוטת לריני נפשות ואם כן יכולין להגיד גם בעדות אשה וכו' האי כונא ביריעה בלא ראייה :

ועוד

אפילו אם מתאמת לומר ח"ל חילוק בין דין נפשות לריני ממוטת מכל מקום יעילין להגיד בעדות אשה משום דרבי' ה' ממן חשבין לה אף על נב והקצמה כל הפוסקים דפרוה' אשה לדין

כרעה דרטיה וסקירה לאו משום דנפשות חשבין לה אלא משום דכ"פ הדין חפי' רני ממוטת לריכרדי' וסקירה' אלא כד' דלמ' חשבול דלם לא כפי רייסה וסקירה' האל לא סיף ז' וכן כבד הרב כ"י לרבי אהרדי' הדרי' ליה רעוה' אשה ממוטת אפילו לא ראו כלום אלא זה שפירייה חע ערביה והיינו משום דלממן מרמינן לה והכי קיימא לן וכן פסק בש"ע ובהלכה ח'ה סימן ח' ועיין כ"י בא"ה סימן ח' וכן רעוה' אשה בעדות וממן חשבין לה כפי' מתקיימת אפילו נפשות בלא ראייה ופירי' להר"י כגוטיין פירק ח'י שחשבו שכמו אמתייהון לא תפיימד וכו' ראוהו שנים שמתימד עמה לריכה דהמם נפ וכו' חפי' בשמרים ור"ן שפרים זה היה עשהו ואמרו חין מלטרפין ע"כ וכמו הר"ן עליה חפי' דלכ"י ממון קי"ל נכסין זה כרדו והלואה אחר הלוואה מלטרפין לגבי חסות רדיין ברני נפשות כב"א כגינן להו הרי חסנ' עדות נטוס כגיני נפשות וכן הרשב"א בחטובה הניחו כ"י כגינן ח"ל כבד ח"ל נעידק הדין והלכה למעשה כן נראה לי באמת דברי קירושין חין לריוחן דריסה וסקירה דמסתא מיהא לאו אריכי נפשות קא מסהרי וכו' והוא דפרק ח' בורקין לא ירשנא מצי' קא דייק מניה דהיא לא כגיני קירושין היא אלא כזו עדים אחריו בערה המאורסת וז' זנתה ועדות זו לריכה דריסה וסקירה דבנפשות קא מסהרי ע"כ הרי מטיב ערות אשה לריני נפשות מכל מקום נראה לי אפילו לריבוי הוינו דוקא ברין חס' לאוסרה על בעלה חשבין לה לריני נפשות חן לענין שגריס דריסה וסקירה וכן שריכיס לראות בזה אמת אבל לענין ללא' ירי שמים כגיני נכסין או מהימן ליה האי ער כבי מרי ומתאמר כבי האי כונא כגדון דידן סך חקוט כגון שיניהם ורפי חין ללא' ירי שמים ולכרטה :

ויש

לי להביא ראייה לזה עמה שכבד בחטובה מיימוני להלכות חטובה כגם הרב המעיניק דההוא עשהו דכרן אחר וכו' שהכתיב לעיל שכבד י"ל ואפי' המעיניק נראה לי להגיד ראייה לבריר' חיו ס' מהכתיב ערובה דמימיו בשלתי נדרים וקאמר דילמא כהנה עיינה באחר הכי נמי דילמא נחמה עינה כאמר והשמיע קול שמעים כרי שפיראחא דחם לא נאמר כן אלא באחר אוחיה עליו חס מן מה היעילי' חמנים חתקנתם דמפשו לעיניה נחמה באחר כל החתמה עיניה באחר חובל לעמלו לה דף ליפטר מבעלה כדרך הזה הליכ' אש שמע באחור עיני' שבוה לו בלבו ורפי וברור שלא היה דבר אחר כגון חמנים חיליה לו ובקיימה וזקף על פי חילין בית דין יכולים לכחו' להוציא הוא ילא ידי שמים יגירט לן וי"ל מרזון ולא ברע לו מאלו אמר לו אדם אחר ורעמו סומכה אשתך זנתה שרדן להוציא כראמר סומאל להדיא סמיה וכו' עכ"ל :

דרני

כבד כהניא חס שמע הכפול באחור עיני' שמרשלו ורפי וברור שיניהם מיב' להוציא הוא הדין נמי כגדון דידן שהער שמע כן ער שרורו לו חמטיעה קול שריכה בוראי חייב להוציא אי מהימן ליה כבי מרי דמצי' שאל ער שמעינן ליה או הוא כגון רכסם שהוא עמלו לא ראה אלא שמע ועל ידי אותו שמיעה חקוט כגון שיניהם בוראי חייב להוציא הוא הדין נמי כבד פי' עומד ליה לקיימ' כלל העד הוא שיניהם בוראי חייב להוציא ואומרי' שפירי' מהר"י דההירי באשח' כגון פורה כלה"כ היכא דחקו' בלבו שמיב' להוציא חמ"ת' המעיניק והא דהחור מהר"ס בא"ה כפחם ולא ידו להלק' כרן חלס הוא חקוט בלבו היינו מפיוס דהמם קטולל הדי' המפסיק ולא שמע אלא דרך הכותל שרי' מוסח חלוי' לשמעו ואי אפשר לשמעו על כן כרור אכל כגדון דידן ורפי' ער ח"ה כוכב כחלו' שרדן עמון למטי' שריכה האשה אמת רבי מלכי' שוכמת חס הדי' שומע ספיר ועמיד על דבר כהור שמחוטו לבד שיניהם בוראי רבר פטום הוא אי מהימן ליה כבי מרי דמצי' חייב להוציא * וכמספיד כבי חיל' כונא לא מיקרד עמיד בלומר דעדיין זה שאומר

דרני שמעון בן טעם דומה זה להאי דתנאל שנתנה לו נשיכה כגון מתקיים עדותו ביריעה אפילו בלא ראייה :
ומכל סבן אם סבן הוא כאשר הגיד חמיו של הער הוא שאומר של רבי פלוני אמרתי לו שגם היא ראוה' בזה מה שאין נראה לה והיאך נחמה שגם והדיה לאל יאחדן שימפרסם דכר חף על פי שלא הגיד כך כפיני ביה דין כמות' עומם כיון שכבד העיר חמיו כביט רין ופין נפקוטא כבודו וגם האשח' הריח לא באמה אל הביט רין להגיד מכל מקום מחייב הכפל לקבל עדושה של אחורא ואם היא נאמתה לו כבי מרי חייב להוציא חס' אשחור ראיין חילוק בין ער קרוב לשאינו קרוב ואפילו עדות אשה דהכי אימתי כהר"ל בחטובה מיימוני להלכות חטובה המתחלה נתנו נעבור חלוים וכו' בסוף אותה חטובה יעייין חס :

ומרתם

מבואר דמהימן ליה כבי מרי דקאמרוין היינו מדייטן ליה בלאו הכי ככל הענינים ולא שיהא לחזון ליה דוקא כהאי מילתא לפי חוחר הענין מהדברים המכוערים שדלה הוא בזה או שמע אלא שרדן שיהא ברני בחוקת לחזון מעולם ככל עילי וחיה הסכמה כל הפוסקים בחטובה קלון שרס ח"כ מבואר והנשילו כהגיה סייע מזהי' סימן קס"ז :

שאלה פ'

שאלתי על יין לכן שרריו חין מעלומו לכן מעט ולולו כפכה יוזא' ממתה דקבון סריס כענינים ונראה לזה רבד זה להפטר מרוב' דלא ימלאו קוריס על היין כיון שאינו נחמר למראה וחס יודעים לעשות סכולה שמעדין מעט חלב בהמה ומעט חלב מטה ומשמיץ לחון היין ועל ידי כן נראה היין לכן ולולו אי שרי דמי למיעבד כך או לא רכיון שמוזין מן היין כשאוכלין כשר לא שפיר דמי למיעבד כך או רי' דילמא כיון דאין נותין בו אלא מעט ויש בו יותר משקיס אמרין הואיל והכפול נכסבל ושרי לנשות אחר כך כשאוכלין כשר וכן יע' להסתפק ממתה חלב מטה משום דהיה חמין כפסח או אמרין כיון דנכפול נכסבל או לא :

דגרה

לפי שהכבד לכה זה להפטר מנחה היינו מרר על כל הגדרים לנולח חיסור לזה ולא עלתה כירי מזה ראייה' פירק כל טעה דף ח' ודף ל"ז חין לטין חס הידיס כחלב וחס לאש כל ספת אחריה מפני דהגל עניניה וכו' הרי אשרו לנולח חס אפילו לכוו גירה שפיר יצאנו עש הכשר כהג' נמי חייסקין כיון שמא ישתנו כשעורה עש הכשר וצפי איכא למיחם כיון מהמחם דכחם לחס לא משאי' ליה קלל לימיה אכל יין מסהרי ליה מררס' חסינים חייסקין עפי' דילמא מפני טעם בו חוב :

אפי' נ

עד כדי נתינת פסח ודילמא דוקא חס ראייה כיה טעם חלב חס הוא דמיסיסי' שמא יאכלנו עש הכשר ויאלל כבד כחלב אבל הכא שאינו מוח' כיון אלא מעט חלב הוא בעל ביהר' חמנים וחס כן אפילו חס ישתנו אחר כך עש הכשר לאו כגוים הוא כיון דרפי ביה טעם חלב רכבד נכפול מייסורי' שרי וכפי'ה נוחא אי הוא עומד מעט חלב לחורו ככרו שאין בו גשינה עומם משרי שרי חס דלא אפי' ירירי כשר כחלב דכמו משרי גלום עישה כחלב לן חטיח' חיל' ספרה שרדיה ללכול מיד לפירוש רש"י חס דף ל"ז אלא דמיסק רכינה אי מביד לה ענין חורא שרי הכי נמי שרי לערוב עומם חלב כפת כיון דלא חס יליד יריה' חייגת טעם ח' היא רכיון ראלתי' לערב חלב כפת חס יס בו ככרי נתינת טעם חס חסור' לערב לכתולה אפילו מעט חלב אף על פי שאין בו כרי נתינת טעם חסור' דהיה מכלל חסור' לכתולה וקיימא לן דאין מכלולין חסור' לכתולה אפילו כרנכן ואפילו חסור' מוטע :

ולא דפי לפת מוטע כיון שורה שאוכלו אחור מיר דרטי' משום דמה מוטע לא היה ככלל בניהר דלא עורו אלא מל פס מוכנס

מב

ילקוט

סימן צריצו

מפרשים

בר ג"ט הוא מכואר בספר התרומה הביאו הב"י סימן צ"ו והוציא דין זה מדברי רש"י בצנזון שחתכו בסכין של כשר דאסור לאכלו ככוחו והקשה רש"י הא הו"י ג"ט בר ג"ט ותיירץ כיון דהוה חריף בלע טפי מדרגים הרוחחים ע"ש פירוש דבריו הא דאמרו ג"ט בר ג"ט רוצה לומר דטעם הראשון נכנס קצת ממנו אל הכלי וחוזר ויוצא קצת מהטעם שבכלי אל המאכל על כן נקלש הטעם ונתמעט אבל דבר חריף בולע כל מה שבחורף הכלי נמצא דעל כל פנים אף בדבר חריף ליכא ג"ט בר ג"ט דטעם השני יצא כולו אל הרבר החריף דק חד ג"ט איכא דהא מתחלה לא נכנס רק קצת טעם אל הכלי ולפי"ו בנידון דידן יש כאן ג"ט בר ג"ט מן הכשר לסכין טעם אחד שנכנס קצת לסכין ומן הסכין יצא כל מה שהיה כתוכו אל הזנגביל וזה ג"ט אחר חוזר ויצא מהזנגביל אל המדוכה טעם שני והתירא ודאי לא יצא כל הטעם מהזנגביל אל המכתשת דדוקא להיפך אמרינן דדבר חריף מוציא כל הטעם מן הכלי אבל מכל מקום אינו מבליע כללי דק קצת טעם רבוח שוה דבר חריף לשאר דברים דהא סתמא אמרו דניט שנתכשלו בקרירה של בשר מותר לאכלן בכוחו ואף שהבשר נתכשל תחלה עם דברים חריפים מרובים אפילו הכי מותרים הדגים שנתכשלו אחר כך באותה קדירה לאכלן בכוחו מזה מוכח דדבר חריף אינו מבליע כל הטעם רק קצת ממנו לפי זה הוא הרין בזנגביל שנחתך בסכין של בשר ודכו אותו במדוכה הו"י ג"ט בר ג"ט טעם אחד אל הסכין והזנגביל וטעם השני מן הזנגביל אל המדוכה והו"י טעם שני בהיתר לכך אף שחוזרו ודכו במדוכה זו כשמים מותרים לאכלן בחלב והשתא אחי שפיר הא דכתב הש"ך ריש סימן קכ"ב ברין רכד חריף שכשלו בקדירה של בשר בת יומא ואחר סעיה לעת שבשלו בו בשר בשלו בו חלב אף שהוא בן יומו משעה שבשלו בו דבר החריף מותר ולכאורה קשה הרי דבר החריף שנתכשל בו עושה כממש ולפי מ"ש נירא דהו"י ג"ט בר ג"ט מן הבשר לקדירה ולדבר החריף טעם אחד ומן הרבר החריף מה שחוזר לקדירה הו"י טעם שני והו"י ג"ט בר ג"ט והתירא והא דנקט האיסור והיתר הארוך שם שאינו בן יומו משום דנקט אליבא דכולי עלמא לאפוקי בזה איכא פלוגתא ולאור ודוע דג"ט בר ג"ט אסור בכישול גם זה אסור וזה דבר ברור עכ"ל:

(אכן התירו) (שם כהג"ה) ויש אומרים אפילו אינו בן יומו. (ואפילו מקונה ועין פרי חרה) (פ"ט) ויש דלא כתב הרמ"א רעה זו דס"ל שתי חומרות דדברים חריפים וזלת צנאן. חומרא גרע מנתכשל ואסור אפילו בנ"ט בר ג"ט וגם חומרא דחורפא משוי ליה לשבח. רק לחוש לה לכחחלה אבל בדיעבד כגון במידי דשכיח שחתכו בצלים בסכין חולכת ונתגום לקדירה של בשר דמתמא הסכין אינו בן יומו מבליעת כלי ראשון כדקיימא לן סתם כלים אינם בני יומן. ובפירט סכין חולב שרוב תשימושו בצונן. ומצד מה דשמנונית סתמא על פניו. זה לע"ד תמיד בטל בששים תוך הקדירה אם כן ודאי בדיעבד שרי. דהא אנן מתירין דיעבד ריש בר ג"ט אפילו בכישול ועיין פרי חרש ס"ק ב' ומכל שכן סתם סכין אינו בן יומו דלא להחמיר-בתרי חומרות הג"ל ולכן אפילו אין ששים נגד הסכין נמי בדיעבד שרי:

ש"ך (ט) ועוד דיהיב טעמא משום טעם ממש הנבלע שם. ג"כ צריך עיין דטעם זה צריך שלא להחיר מטעם ג"ט בר ג"ט ועין ס"ק ב' ועיין פרי מגדים:

בן יומו כו' אפילו אינו בן יומו אסור. י"ל דשם הו"י גם דחוק סכין ובסימן ק"ג הו"י של איסור דלא שייך בו ג"ט בר ג"ט וכאן מירוי בהיתר. ועוד רכסימן ק"ג מירי בכישול כמ"ש הש"ך שם:

א"כ (מ"ט) ה"ה הכא. ג"כ איני יודע למה שמיסק ס"ק י"ז להחיר זנוגול יכש אפילו נחתך ודאי בסכנים אינו בן יומו אם כן מאי שנא פלפלים יבשים וע"כ צריך לומר דמירי בשנוגול הפלפלים בתערובות רכר לח דומיא דגעשה המדוכה תחלה של בשר ע"י דיהיב של בשד בתערובות פלפלין:

(כ"ה מא"ד) (סעיף ד) מי לימוני"ש כו' מותרין כו'. המחבר יפה פסק שמתורם משום דאילו לטעמיה שכתבתי בס"ק ט"ז שסוכר שאין החודפא משוי לבלוע בסכין לשבח ועוד כתבתי בסימן צ"ד ס"ק כ"ה שסתם סכין הוה ליה כשאר כלים דעלמא דקיימא לן דסתם כלים אינם בן יומן אלא דסתם סכין יש שמנונית טוח על פניו ולפיכך מותרין הלימוני"ש שהרי השמנונית שעל פני הסכין נתקנה בשנים ושלשה לימוני"ש ראשונים שחתך והבלוע בסכין הוה ליה נוחן טעם משום דסתם כלים אינן בני יומן שאין החודפא משוי ליה לשבח אבל על החג"ה ודאי יש לתמוזה שהרי איהו טובר בכמה דוכתי שהחודפא משוי ליה לכלי שאינו בן יומו טעם לשבח וכמו שכתב לעיל בס"ג בשם יש אומרים ולעיל בסימן צ"ה טוף סימן ב' וסימן קכ"ב ס"ג. ואם כן מה בכך שנתקנה השמנונית טוף טוף החודפא משוי ליה לבלוע בסכין מושבחה ואוסר. והא ודאי קושיא היא וכבר היינו הב"י:

וצ"ד קשה שהרי ההג"ה נופיה כתב לעיל בסעיף א' שאם חתכן דק דק צריך לעשר ששים נגד כל הצנזן ולא אמרינן שנתקנה השמנונית כחתיכות ראשונות שחתך דומיא דהכא והכי נמי משמע ממה שנתבאר בסוף הסימן דצנזן שחתך אחד לפת שרי וכתב הגה"ה דדוקא לפת שטעמו משונה אבל ירק או לחם ושאר דברים לא אלמא לא אמרינן שמתקנה השמנונית והטור נמי כתב באורח חיים בסימן תמ"ז ויחיים שכבשן בשאר ימות השנה ולא נוהר בהם חורפיה דית צושה אותו ככך יומו וחזור ויחיים כולם חמץ.

וגם המחבר והגה"ה כתבו לקמן כסימן קי"ד ס"ח שזיתים כבושים של גוים חתוכים בסכין שלהם אסורים ואמאי והלא מעיקר דינא הוה לן למשרניהו מפני שטעם הסכין בטל בזית ראשון ושני ושאר הזיתים הוה ליה כדון יכש כיכש דחר בתרי בטיל וצריך עיין ליישב כל זה דמכח לכאורה רהוי היפך רין הלימוני"ש המוכר ככאן וצריך לדחוק ולומר דס"ל דאע"ג שכתב המחבר לעיל בסמוך רפירות חמוצים ודנים מלוחים דינם שוה לחתך ביה צנזן לא השהו אותם אלא לענין להצריכם נטילת מקום אבל לא לשוויה לכלי שאינו בן יומו נוחן טעם לשבח ולפיכך כיון שלא הזכיר דין זה בש"ס אלא גבי קורט של חלתית ורבים מהמפרשים סבורים שאין למרים ממנו לשאר דברים חריפים אע"ג דלא קי"ל הכי אלא דהוא הדין לשאר דברים חריפים הני מילי דברים שהם חריפים ביותר כמו צנזן וזיתים וכיוצא בהם אבל לימוני"ש וחתיכות רנ אף על פי שהם חריפים אין כח בחריפותן להשכיח איסור פנום הכלוע בסכין וכן חריף הש"ך:

ופייהו לענין דינא כל זה אינו מתורר והאמת יורה דכו שרין זה של לימוני"ש פליג אבל הנך דינים שהזכרתי ואין להחירם כלל לפי שהחורפא משוי ליה לבלוע בסכין מושבחה ואין כאן ג"ט בר ג"ט דהיתירא שהרי הסכין הוא של גוים וכן דעת הכ"ח ועיקר. וכלאו הכי לא סמכין אמאי דכתבנא שמתקנה השמנונית בלימוני"ש הראשונים שחתך. שהרי הרשב"א כחידושו דפ"ק דחולין כתב שסתם סכין שמנונית קרוש עליו הוקשה לו מהיאי רפרק אין מעמידין דקורט של חלתית אסור דמפסקי ליה בסכינא דארמאי. ואע"ג דאמר מר נוחן טעם לפנם שרי הכא אסור דחורפיה דחלתית מחליא ליה אלמא אפילו בסתם סכינים שייך נוחן טעם לפגם והוצרך לתרץ בשם [דבר] הר"ר יונה דסתם חנוני מקנה כליו והשתא קשה דמאי קושיא דאע"ג דסתם סכין שמנונית קרוש על פניו מכל מקום מתקנה השמנונית בקורטים ראשונים שחתך בסכין ובטילי ברובא כדון יכש ביכש והו"י נוחן טעם לפגם. ולהכי איצטרך הש"ס לשנויי דחורפא דחלתית מחליא ליה ולהכי אסור. וגם הר"ן הביא תירוץ הר"ר יונה שם ומשמע ודאי דסכינא להו וליחא להאי סכרא שמתקנה הסכין בראשונים שחתך אלא שהשמנונית מתחלק מעט מעט בכל קורט וקורט וברבים של גוים לא הלכו בהם אחר נתינת טעם כרי שלא יפוצו וכיון דהרשב"א ורבו והר"ן מחמירין בזה הכי נקטינן:

(פרי חרש) (שם כהג"ה) ויש אומרים אפילו אינו בן יומו. (ואפילו מקונה ועין פרי חרה) (פ"ט) ויש דלא כתב הרמ"א רעה זו דס"ל שתי חומרות דדברים חריפים וזלת צנאן. חומרא גרע מנתכשל ואסור אפילו בנ"ט בר ג"ט וגם חומרא דחורפא משוי ליה לשבח. רק לחוש לה לכחחלה אבל בדיעבד כגון במידי דשכיח שחתכו בצלים בסכין חולכת ונתגום לקדירה של בשר דמתמא הסכין אינו בן יומו מבליעת כלי ראשון כדקיימא לן סתם כלים אינם בני יומן. ובפירט סכין חולב שרוב תשימושו בצונן. ומצד מה דשמנונית סתמא על פניו. זה לע"ד תמיד בטל בששים תוך הקדירה אם כן ודאי בדיעבד שרי. דהא אנן מתירין דיעבד ריש בר ג"ט אפילו בכישול ועיין פרי חרש ס"ק ב' ומכל שכן סתם סכין אינו בן יומו דלא להחמיר-בתרי חומרות הג"ל ולכן אפילו אין ששים נגד הסכין נמי בדיעבד שרי:

ש"ך (ט) ועוד דיהיב טעמא משום טעם ממש הנבלע שם. ג"כ צריך עיין דטעם זה צריך שלא להחיר מטעם ג"ט בר ג"ט ועין ס"ק ב' ועיין פרי מגדים:

בן יומו כו' אפילו אינו בן יומו אסור. י"ל דשם הו"י גם דחוק סכין ובסימן ק"ג הו"י של איסור דלא שייך בו ג"ט בר ג"ט וכאן מירוי בהיתר. ועוד רכסימן ק"ג מירי בכישול כמ"ש הש"ך שם:

א"כ (מ"ט) ה"ה הכא. ג"כ איני יודע למה שמיסק ס"ק י"ז להחיר זנוגול יכש אפילו נחתך ודאי בסכנים אינו בן יומו אם כן מאי שנא פלפלים יבשים וע"כ צריך לומר דמירי בשנוגול הפלפלים בתערובות רכר לח דומיא דגעשה המדוכה תחלה של בשר ע"י דיהיב של בשד בתערובות פלפלין:

(כ"ה מא"ד) (סעיף ד) מי לימוני"ש כו' מותרין כו'. המחבר יפה פסק שמתורם משום דאילו לטעמיה שכתבתי בס"ק ט"ז שסוכר שאין החודפא משוי לבלוע בסכין לשבח ועוד כתבתי בסימן צ"ד ס"ק כ"ה שסתם סכין הוה ליה כשאר כלים דעלמא דקיימא לן דסתם כלים אינם בן יומן אלא דסתם סכין יש שמנונית טוח על פניו ולפיכך מותרין הלימוני"ש שהרי השמנונית שעל פני הסכין נתקנה בשנים ושלשה לימוני"ש ראשונים שחתך והבלוע בסכין הוה ליה נוחן טעם משום דסתם כלים אינן בני יומן שאין החודפא משוי ליה לשבח אבל על החג"ה ודאי יש לתמוזה שהרי איהו טובר בכמה דוכתי שהחודפא משוי ליה לכלי שאינו בן יומו טעם לשבח וכמו שכתב לעיל בס"ג בשם יש אומרים ולעיל בסימן צ"ה טוף סימן ב' וסימן קכ"ב ס"ג. ואם כן מה בכך שנתקנה השמנונית טוף טוף החודפא משוי ליה לבלוע בסכין מושבחה ואוסר. והא ודאי קושיא היא וכבר היינו הב"י:

וצ"ד קשה שהרי ההג"ה נופיה כתב לעיל בסעיף א' שאם חתכן דק דק צריך לעשר ששים נגד כל הצנזן ולא אמרינן שנתקנה השמנונית כחתיכות ראשונות שחתך דומיא דהכא והכי נמי משמע ממה שנתבאר בסוף הסימן דצנזן שחתך אחד לפת שרי וכתב הגה"ה דדוקא לפת שטעמו משונה אבל ירק או לחם ושאר דברים לא אלמא לא אמרינן שמתקנה השמנונית והטור נמי כתב באורח חיים בסימן תמ"ז ויחיים שכבשן בשאר ימות השנה ולא נוהר בהם חורפיה דית צושה אותו ככך יומו וחזור ויחיים כולם חמץ.

→

→

נפל בשונן חלב אם יש בו גנותן טעם דאסור ונפשו ספקו של הפרי מגדים בשפתו דעת סק"א:

מיהו כל זה אי אמרינן דבזה שייך מבטל איסור כדעת הצמח צדק אבל באמת לעניות דעתי לא נראה כן דמיש הצמח צדק דמאי שנא איסור דרבנן זה מכל איסור דרבנן. שנו ושנא הוא דהכא כל מה שאסור הוא סיג כדי שלא יאכל עם בשר ולהכי היכא דאיכא היכר כגון ששינה צורת הפת מותר כיון שלא יאכל אוסור וואם כן הכא כיון שאף אם יאכל לא יאסור כשר בחלב לא גזור כלל בזה. מה שאין כן בכשר עוף בחלב שאסור כסתם. וקצת משמע כן בחוטפות בחולין דף קי"ב ד"ה והלכתא ע"ש דר"ק. וכן מצאתי להדיא בחשובת מהר"י טראני חלק ב' סימן י"ח דאין בזה משום מבטל איסור ע"ש:

ומה שהביא הצמח צדק ראייה דוה מקרי מבטל איסור מדברי התורה חטאת שכתב רמב"ם נפל חלב למים נתבטל בששים מותר ליתן לתוך הבשר משמע דלתת חלב מועט לכתחלה לתוך המים וליתן אחר כך לתוך הבשר אסור עד כאן בדבריו. לפי עניות דעתי אין הנדון דומה לראיה דיש לומר דבזה הרין אמת שאסור כיון שלכתחלה נותן על מנת שיתנו עם בשר מה לי אם נותן לבשר או לרבר אחר ואוהו רבר אחר נותן לבשר כיון שמכויין שיתוסף בקדרת בשר מהחלב אבל הכא יש לומר דשרי כיון שאינו נותן לכתחלה על מנת שיאכל עם הבשר אלא שיש חשש לאסור מטעם שמא יאכל עם בשר יש לנו לומר דדוקא היכא שיבא איסור מזה אסור אבל באם אפילו יאכל עם בשר לא יבא איסור לא שייך כאן גזירה כלל. ובוה יש לדחות גם כן לפי עניות דעתי מה שהביא הצמח צדק ראייה מקודם לזה דזה הוא מבטל איסור ממה דאיתא בחולין דף קי"ב מהו לאנוחי כדא דמלתא גבי כדא דכמכא אמר ליה אסור דחלא מאי אמר ליה שרי ע"ש וע"כ ליכא למיחש שיפול הרבה עד שלא יהא ששים דאם כן למה פשיט דחלא שרי משום דליתא בעיניה הא זה לא מהני כיון דנותן טעם. אלא וראי דלחא לא חיישינן ואם כן מאי מבעיא ליה מהו לאנוחי הא אפילו ליתן לתוכו שרי אלא דאי דאסור ע"כ ולפמ"ש רבנותו לכתחלה על מנת שיתנו עם בשר וראי אסור אם כן יש לומר רשם איירי שמיניה החלא עם הכותח על מנת להשתמש אחר"כ מתוכו לבשר מה שאין כן הכא ועיין ברש"י שם. ובלאו הכי נראה לי דאין ראייה כלל מזה דיש לומר דהא גופא מבעיא ליה אי חיישינן שיפול לתוכו הרבה עד שלא יהא ששים ופשיט ליה דשרי דלא חיישינן לזה ופר"ך מאי שנא רוצה לומר דאם כן דלא חיישינן לזה מאי טעמא דאסור במלחא. ומשני האי איתא כו' ואם כן יש לומר ראיין הכי נמי דכיותר מששים דליכא גותן טעם פשיטא ליה דשרי אפילו לתת לתוכו לכתחלה כן נ"ל. ואם כן כיון שהעלינו ראיין בזה משום מבטל איסור לכתחלה. נראה דבגורן זה כיון לכן שרי לעשות סגולה הג"ל אם מייחר היין שלא על פסח כגון שמטילו בגיגית של שער ראו ליכא למיחש שישתנה ממנו בפסח. ועוד נראה לי דאפילו אם גזיר להצמח צדק סברתו ואסור ליתן לכתחלה אפילו מעט חלב כעיסה מכל מקום שרי לעשות סגולה הג"ל להיין ריש לומר דדוקא בפת שרגילות הוא לאכול גם כן עם בשר כזה גזיר עיין בשו"ך ס"ק ב' ולא בדברים אחרים כגון הכא כיון לא גזור כלל בזה ועיין ברמ"א לקמן סימן ק"ג ס"ר. וכן מצאתי בפר"י חוש דדוקא בפת גזיר ולא בשאר דברים. ובאמת משמע כן בדש"י חולין שם שפירש אהא דאמר התם חלא מאי ופירש שרי דרך לתת חומץ לתבשיל ע"ש משמע דאם לא היה דרך ליתן לתוך התבשיל לא אסרינן מטעם שמא יתן לתבשיל:

וראייתו במגן אברהם בסימן תמ"ז ס"ק מ"ה שהביא דברי הצמח צדק הג"ל בקיצור וכתב עליו דזה לא הוי מבטל איסור כיון שאין כוונתו אלא לתקן היין כמ"ש בי"ד סימן פ"ד גבי רבש ומכל מקום אם ירוע אוהו יין לא ישתה ממנו בפסח דשמא נשאר קצת [חלב חיסה] בעין אבל משום חששא כו' ער כאן דברייו ולפענ"ד נראה דאי משום הא לא אירא רהוי כחשובת גורע ביהודה ח"י"ד סימן כ"ו בהג"ה כתב רהא רשרי באין כוונתו דוקא אם הוא כבר מעורב אבל לערב לכתחלה אסור אפילו באין כוונתו ע"ש ואם כן לא מהני כאן הא דאין כוונתו (מיהו לעניות דעתי דין זה דהנודע ביהודה אינו מוסכם וכתבתי מזה לעיל סימן פ"ד) שוב מצאתי שהנודע ביהודה עצמו במהדורא תנינא סימן נ"ו ונ"ז כתב בן. גם המנחת יעקב כתב בכלל ס' ס"ק א' דלא דמי זה לדבש. אך הא כתבנו דבלאו הכי שרי כגון דאין בזה משום מבטל איסור:

והנה במנחת יעקב כלל ס' ס"ק א' כתב דעוד יש טעם לאסור לעשות סגולה הג"ל להיין מטעם דאסור להתנות ולגנוב דעת הכריות בכיוצא בזה כמ"ש בחושן משפט סימן רכ"ח [סעיף ט'] דאסור לשרות הבשר במים כדי שיראה לבן ושמן ע"ש ולער"נ דכאן שרי בודאי חרא רהוי הסמ"ע שם סי"ק ט"ז כתב דאם המנהג כן מותר ראיין מאנה כו כיון שהכל יודעים שדרך הקצבים לשרותו ע"ש וכן כתב המנחת יעקב שם אחר זה גבי יין שמעברין בו מי דבש ואם כן הכי נמי כיון שכל היינות כשנה הזאת אינם יפים ואם יהא מותר לעשות סגולה זו יעשו כולם הוי המנהג כן. ועוד נראה לי דדוקא גבי בשר שאילו היה יורע שהבשר כחוש לא היה קונה אותו או לא היה נותן לו כל כך הוי מאנה מה שאין כן הכא אפשר אף אם היה יורע הקונה שנעשה על יד סגולה זו לא ימצע מלקנותו כיון שהוא טוב במראה ומה איכפת ליה אם הוא נחמד למראה מחמת עצמו או מחמת דבר אחר. עוד כתב המנחת

יעקב שם דלאותה דעה שהובאה בב"י באורח חיים סימן תקי"ג דמידי דלחזותא עביד לא בטיל אם כן פשיטא שיש לאסור היין אפילו בריעבד מטעם דלא בטיל והוי כאלו החלב הרבה כתוכו ושמא יכא לאוכלו עם בשר ע"ש. הנה המנחת יעקב עצמו כלל ע"ד סק"ה פסק רמ"ד דלחזותא בטיל ע"ש אם כן בודאי שרי ואף לדעת השו"ך בסימן ק"ב סק"ה דלא בטיל מכל מקום הכא נראה דודאי בטיל כיון שסגולה זו אי אפשר להעשות אלא ע"י חלב בהמה וחלב חטה יש לומר דדמי לדבר המעמיד שהוא גם כן לא בטיל וכתב הרמ"א לעיל סוף סימן פ"ז דאם היה גם כן מעמיד היתר הוי זה וזה גורם ומותר אי איכא ששים נגד האיסור ע"ש. (ואם כן הוא הדין הכא בטל החלב בחמה אם הוא באופן שכתבנו לעיל שמטילו בגיגית של שער כו') ועל פי האמור אי לאו דמסתפינא הייתי אומר להלכה דשרי לעשות סגולה זו להיין כלי מקפוק בפרט אם הוא הפסד מדובה:

אין אופין פת בתנור כו'. וכתב כשאלתי יעב"ץ ח"א סימן ק"ג שהוא היה מונע בביתו להחם בתנור של חם מאכלי חלב אחר שנשתמש בחמין מאכלי בשר ולא מתמם שיש לחוש לבליעה דאין חוששין מכלי אל כלי כמ"ש הט"ז סימן צ"ז באשה שאפתה פלאדיין כו' וכ"כ בסימן צ"ב וגם בט"ז אורח חיים ובמגן אברהם סימן תני"א שאפילו בפסח הקילו עכ"ל אך המניעה מטעם שלא יבא לידי מכשול להשיט מאכלים בלי כלי וכהאי גוונא התנור בולע ומבליע דכלי חם אינו יוצא מידי דפיו מיהו בשעת הרחק וצורך קצת אין למנוע להשתמש בכלי ובתנור של ברזל שבאשכנז אין צורך להתמיר כלל דמיר מתלבן ע"י היסק והוא הבשרו אפילו נשפך עליו דבר לח כל שכן שאינו אלא ספק והררצה להתמיר לעצמו דשמא יושבו מאכל בלא כלי מיר שנשפך הדבר האוסרו ולא נתלבן עדיין מכל מקום ברוכתא דלא רגילי לחמם מאכלים בלי הפסק אין להתמיר כלל ותרע שהרי מעשים בכל יום שמבשלים בשר בתנור וכיוצא שם מבשליין שם חלב וכן להיפוך אע"פ שלא אפשר שלא גשפך שם מהתבשילין וגם שופתין קדירה של היתר בצד איסור ואין חוששין לניצוצות עיין סימן קי"ח עכ"ל בקצרה:

וע"ש שכתב ואפילו הרועד כלי כשר בתוך רותב של חלב או איפכא ג"כ אין המאכל נאסר רק הכלי וגדולה מזו איכא עובדא בשערי דזרע כלל נ"ה כו' וכוונתו לעובדא דמהר"ם שבהג"ה שם מהבואר בהג"ה סימן צ"ב ואין זה ענין לכאן והתם מדין כלי שני אנו עלה מה שאין כן שהתנור הוא רותח ומה שנשפך עליו כלי ראשון הוא ותמא גבר ומבליע ואוסר המאכל אם אין ששים ועיין בסימן (קע"ז בח"א) [תמ"ז באר"ח] שהבי"ח כתב לתוש כשתשים קערה כו' והמג"א [סימן תני"א ס"ק מ"ד] כתב ראיין הולכות מכלי אל כלי ע"ש. כתב בשאלתי יעב"ץ דנהוג עלמא היתר בלחמניות דידן רמיגכרי טובא ללוח אותם בחלב והשיג על מהר"ם חאגיז בהלכות קטנות סימן נ"ו שכתב באפיית בוסקוגיס [כן הוא כלשונם לשון פראנקיאה איזה מין של רקיקין] בחלב שהשיב אביו מהר"ם חאגיז ולא היו כעין תוארו והוי כשאר פת כיון שעושיין חריד מהם והבין בנו מהר"ם ז"ל דאהי"תרא קא מהדר [וכ"כ מהר"ם בלקט הקמח כזה] ולא הרגיש בטעות סופר וע"ל דלא מיקרי כעין תורא ורצה לומר ראותן בוסקוגיס אינם כעין תורא דאמרינן רשרי והוה ליה כשאר פת דזה שהם רקין קצת לא מהני כיון שעושיין מהן חריד מחליף כשאר פת לאוכלן עם בשר ולכן אסורים לגמרי עיין שם:

אין אופין פת בתנור שמתו באליה כו'. עיין בית יוסף מ"ש דג"ל דמנהי כזה גם כן שיגר דרעין תורא. ועיין חוטמת שבת (דף ע"ה):

(שם בהג"ה) ואין לאפות שום פת עם פלאדיין או פשטידיא בתנור דחיישינן שמא יזוב מן השומן על הפת וכו'. וכתב הב"ח מהר"ם לא דק דמבואר בהגהת אשר"י שממנו מקור דין זה ראיין רוב דק תחת הפשטידיא ג"כ אסור הפת וכן הסכימו הט"ז והשו"ך ולי נראה פשוט מהר"ם יפה דין וכוונתו שינה לשון הנהגות אשר"י הג"ל דהנה הנהגות אשר"י כתב כן בשם אור זרוע ומרדכי גם הנהגת שערי תורא ואיסור היתר הארוך כתבו כן בשם אור זרוע והאור זרוע והמרדכי לשיטתיהו אולי דסבירא להו ר"ט בר ג"ט אסור בבישול וצליה אפילו בדיעבד הביאו הרמ"א דיש סימן צ"ה לכן כיון שנבלע השומן בתנור הולך ומפעפע עד תחת הפת ונבלע בו אבל הרמ"א גם כן לשיטתו אויל דפסק שם בסימן צ"ה דאפילו בבישול וצליה שרי בדיעבד ג"ט בר ג"ט הלכך אם זכ רק תחת הפשטידיא אף שמפעפע דרך התנור אל הפת הוי ג"ט בר ג"ט דהיינו מן השומן לתנור טעם אחר מהתנור לפת טעם שני הכל דהתיירא דשרי לאכול הפת אפילו בחלב רהוי הרשב"א כתב בחשובת הובא בב"י וכש"ע ריש סימן צ"ה שהיה רוצה להתיר כיצא שנכתבשה עם הבשר לאוכלה עם חלב משום דטעם הבשר נכנס לביצה דרך קליפתה הוי ג"ט בר ג"ט אך ראסרה כיון דהביצה בבירור היא מנוקבת ע"ש על כל פנים מוכח דאי לאו האי טעמא רמנוקבת הוי שרי לה אם כן הכי נמי אף דמפעפע טעם השומן ללחם דרך התנור אפ"ה שרי עכ"ל:

אין לאפות שום פת עם פלאדיין בתנור דחיישינן שמא יזוב מן השומן אל הפת. ואם זכ תחתיו דינו כאלו נילוש עמו. ד"ל וכיון שרינו כאלו נילוש עמו אם זכ תחתיו אסור אפילו לאכלו במלח. כמ"ש ריש סימן זה. אבל אם אין זכ תחתיו ממש לא הוי ליה כאלו נילוש עמו ומותר לאכלו במלח לכתחילה. וגם אם נתערב בחלב בדיעבד שרי דהוי ליה

(אכן הערה)

ל הרבי"ש משנת...
תמוח א. משנה פסחים...
דף כ"ח ז' ע"א:

ציורים דרמ"א
ס פסקי מהרא"י ומחמת
הדפוס חזק סימן קפ"ו:

הכמות שלמה
המנהיגים...
המנהיגים...
המנהיגים...

הגדולות והעשרות
עובד עיניו בהערה לטהר...
המנהיגים...
המנהיגים...

עבודת ישראל
עבודת ישראל...
עבודת ישראל...
עבודת ישראל...

סימן חמ"ג סעיף ה' [מ"ק ע]. ועיין ביורה דעה סימן קכ"ג סעיף
ט"ו ובש"ך ס"ס [מ"ק מו]. דלא בעולח שנת [מ"ק ין] שלא עיין ש.
כתב בספר למח נדק [סימן ין] יין לכן שהוכחה מראיתו ורועים
למקטו משמימים לחובו חלב בהמה וחלב חטא פחות מששים, אסור,
לדגורין שמה יבוא לשמות ממנו
עם צמר, או שמה ישמה ממנה
בספת. ודאע"פ שנחבטל בששים,
מכל מקום הו ליה מבטל אסור
לכתחילה. ועוד, דיש לחוש שמה
ישאר קלה מהחלב חטא בשני,
עכ"ל. וכפי מה שכתבתי לעיל [מ"ק
מנ] אין אסור בדבר, כיון שאין
כוונתו לערבו כדי לשמותו בספת
או לשמות עם צמר, א"כ לא הו
ליה מבטל אסור, דאין כוונתו אלא
לתקן היין. וכן כתוב ביורה דעה

סימן תמוח
דין חמץ שעבר עליו הפסח. וכו' מ' עיניפיו:

א ב ח המץ יא יב יג יד טו טז יז יח יט כ

סימן פ"ד [סעיף י] גבי דבש שנמלו לחובו נמליס. ומכל מקום אם
ידוע אחריו יין, לא ישמה ממנו בספת. דשמה נשאר קלה חלב חטא
בשני. אבל משום חששא שמה ישמה ממנו אין לאסור לעשות כן.
מיהו אם נומן הרבה לחובו עד שאין ששים כנגדו אסור מטעם
שמה יבוא לשמות בספת או ישמה עם צמר (כמו שכחזב ביורה
דעה סימן ל"ו סעיף ה') הו אינו אסור בהנאה. שהרי לא
עבר עליו בכל יראה מן המורה, וליכא למקנסיה (ריב"ש סימן ג
ור"ן פסחים ריש פרק א' י' א ד"ה ולפיכך. ועיין מה שכתבתי ריש
סימן חמ"ב). ונראה לי דלפילו בחליטה שרי, והא דנקט בהגהה
משום דתמץ נוקשה לא חוי לאכילה, עיין מה שכתבתי סעיף י"א
[מ"ק מה]. והא דכתב הר"ן [שם] פרק קמ"א נ"ג, ז ד"ה ומיהו ישראל
שהפקיד חממו אלל עבו"ס וקבל העבו"ס אחריות לריך ביעור מדבנן ואם עבר ולא
החמץ לריך ביעור מדאורייתא, וחכמים תקנו שזה לא מקרי ביעור, א"כ הו ליה כאלו עבר
אדאורייתא, דומיא דמי שצטיל חממו ולא
ביערו לאסור אחר הפסח כמו שכחזב סימן חמ"ט סעיף ה', ועיין שם [מ"ק ין] העט"ס. (ה"ג) [א' נמין י] יש לחוש שכל אדם יעשה

חק יעקב
כך בנתערב קודם פסח דאסור באכילה, מ"א [מ"ק מה]. ועיין לעיל
ריש סימן תמ"ב: [גב] המץ נוקשה. ואם נתערב תוך הפסח עיין
מה שכתבתי לעיל סי"ק י"א, ועיין לעיל סימן תמ"ב [מ"ק א]:
[ננ] אינו אסור בהנאה אחר הפסח. אבל באכילה אסור אם הוא
בעיניה, כן הוא במדצא הדין שבב"י [סוף הסימן] בשם הרבי"ש סימן
ג' להדרי' ש"ס. ודלא [כמ"א] ש"ס [מ"ק מה] שכתב מסברא דנפשיה דאך
באכילה מותר, אלא דלא נקט אכילה לפי שאינו ראוי לאכילה. ולא
עיין בפורש ומקור הדין. ועיין בספרי תורת השלמים [סוף ספר תורה
השאלה רא"ו, ע"ש:
שערי תשובה

(מ) בהנאה. עיין באר היטב. ועיין לקמן סימן תנ"ג [באר היטב] ס"ק ג' ד"ה
להחליק. ובשו"ט ענין אפרים סימן י' אסור להחליק בחמאה של עכו"ם, שצריך
ליחו לחובו קמח שיקלוט את הפסלה, וסחם קמח עכו"ם הוא לחוד, ע"ש.
ועיין סימן תס"ז [באר היטב] ס"ק י"ג. ועיין בחק יעקב [באן] ס"ק י"ג [כ"ז]
שחולק על זה, וכתב רבנאה מותר, ע"ש:
תמוח (א) נכרי. עיין באר היטב. ומה שכתב בשם החק יעקב בישראל
ועכו"ם שוחפים, עיין בחשובות שאגת אריה סימן פ"ט וסימן צ' שכתב
ואם חלקו אחר הפסח אע"פ שלא מכר לעכו"ם קודם הפסח מכל מקום גם
חלק הישראל מותר. ועיין בשו"ט בית אפרים [אריה] סימן [מ"ו] [מה] ר"ה
חנה בחק יעקב מה שכתבתי בענין זה. ועיין בשאגת אריה סימן צ"א בשני
ישראלים שוחפים והאחד מכר חמצו לנכרי קודם פסח בכל מקום שהוא לנכרי,
והשני לא מכר, וחלקו אחר הפסח. חלקו של זה שמכר פורח ושל זה שלא
מכר אסור, ע"ש:

תמוח
מ"א, [מק יעקב ס"ק נא]. ועיין לעיל סימן חמ"ב ס"ק א': (מה) נוקשה,
שהרי לא עבר על כל יראה מן המורה, ומ"א [מ"ק מה] וזו נפטר תוך הפסח
עיין לעיל ס"ק ה', [מק יעקב ס"ק נא]: (מ) בהנאה. אבל בחליטה אסור
אם הוא בעיניה, חק יעקב [מ"ק נא]. ומ"א [מ"ק מה] כתב דלפילו בחליטה
שרי, והא דנקט בהגהה משום דתמץ נוקשה לא חוי לאכילה, ע"ש. כתב
מהר"ל שאין להלתיק בשמיים הפסחים מקטניות, מטעם מהן. ושל"ה [משנה
פסחים ד"ה שנמלטי על מנת] כתב הוא הדין גירוסה של שומן לרשות נקדלות
מתחר שלל טהרין מכלי פתך כעשו הגריות, אלא יקחו הני של עשה או של
שמן. עיין סימן חמ"ג סעיף א', ועיין שו"ט ענין שער אפרים סימן [ה'] [ו]. ועיין
חק יעקב סימן ז' ס"ק כ"ז:

תמוח (א) נכרי. נראה לי דמי שיש לו חמץ שנכנס עם העכו"ם צמק ועבר
עליו פסח, אף דמיה שיהא של ישראל נאסר בהנאה, מכל מקום
כשמולק אחר הפסח עם העכו"ם תלוקו של עכו"ם (הרא"ל אחר פסח אינו
אלא מדבנן, אמרינן יש ברירה, הגא"א) מותר בהנאה. ונאכילה נ"י
מק יעקב [מ"ק נ], ע"ש. גר שמת והינים חמץ ועבר עליו פסח, כל הקודם אחר הפסח חסה צה
הגא"א) מותרת לו, עיין מק יעקב [מ"ק א], ע"ש:
אוצר ספרים
וד' ע"ש:
וד' ע"ש)
ביעור מרבנן, ואפילו הכל אחר פסח אסור. היינו משום דתמץ זה צריך ביעור
מדאורייתא, וזכוכים חקנו שחוו לאו כיעוריה, הודמה לכיתל ולא כיעור:
תמוח א (שו"ט סעיף א) שעבר, ובפסח אסור אפילו להריו בו, פרי חוש אמת:
ד"ה כתבו:

כמו שכחזב לעיל צמחן נוקשה כגון טריא"ק וכו' אלא [ב"ר] וכו' נראה לי
חמ"ג [סעיף ד], אבל מותר להשתחוה לאחר הפסח, כן נראה לי
בבאר הכי לעיל סימן זה [ק. א] וכן כתב בעל העיטור [בסוף
ביעור חמץ סוף קסה, ז; הלכות חמץ
הבשר י, ג] דוקא תמץ דליתיה
בעיניה, אבל גיעול היולא מדומנו
של כלי לענין דבש ושמן של גוים
בפסח כו' בטל הוא, וכמה ימים
נבד בו אדונינו איסור, והמחממה
חבל עליו ברכה, עכ"ל. וקשה
דהאיך בטל והלא נריך ששים
לצטלו, ואין כמה שמוך הכלי ששים
נגד כל הכלי, כמו שכחזב זה צ"ל
[שם ד"ה ומה שאוסרין]. ונראה
דהעיטור לטעמיה [הלכות חמץ
הבשר י, ג] דגם ביורה דעה סימן ל"ג כצירא ליה דיש ששים נגד
פליטת הכלי, כמו שכחזב שם צ"ל [ד"ה מה ביה] אליביה. ואע"פ
דהטור [י"ד שם] לא כצירא ליה כצירא זו, מכל מקום הכי דכרי
משום דכר אחר שזכר בעיטור, כגון צמר שלא נהר כמליחמו. וכו'
אפשר דכצירא ליה כמו שכחזב המדמי פרק כל עשה [פסחים ו] ו
מקמן] בשם אור זרוע [מ"א סימן משעט; פסקי ענינה וזה סימן קצב וסוף
קטנה] להחיר כצביח של שר להדירו במים ומנגבו ולתת בו יין ודבש
לפסח, משום דטעם השכר בטל בששים קודם הפסח, ולא אמרינן
בכלי משערין כיון דהמירא בלע, ורמ"א פסק כן כסימן מנ"א

סימן חמ"ג סעיף ה' [מ"ק ע]. ועיין ביורה דעה סימן קכ"ג סעיף
ט"ו ובש"ך ס"ס [מ"ק מו]. דלא בעולח שנת [מ"ק ין] שלא עיין ש.
כתב בספר למח נדק [סימן ין] יין לכן שהוכחה מראיתו ורועים
למקטו משמימים לחובו חלב בהמה וחלב חטא פחות מששים, אסור,
לדגורין שמה יבוא לשמות ממנו
עם צמר, או שמה ישמה ממנה
בספת. ודאע"פ שנחבטל בששים,
מכל מקום הו ליה מבטל אסור
לכתחילה. ועוד, דיש לחוש שמה
ישאר קלה מהחלב חטא בשני,
עכ"ל. וכפי מה שכתבתי לעיל [מ"ק
מנ] אין אסור בדבר, כיון שאין
כוונתו לערבו כדי לשמותו בספת
או לשמות עם צמר, א"כ לא הו
ליה מבטל אסור, דאין כוונתו אלא
לתקן היין. וכן כתוב ביורה דעה

סימן תמוח
דין חמץ שעבר עליו הפסח. וכו' מ' עיניפיו:

א ב ח המץ יא יב יג יד טו טז יז יח יט כ

סימן פ"ד [סעיף י] גבי דבש שנמלו לחובו נמליס. ומכל מקום אם
ידוע אחריו יין, לא ישמה ממנו בספת. דשמה נשאר קלה חלב חטא
בשני. אבל משום חששא שמה ישמה ממנו אין לאסור לעשות כן.
מיהו אם נומן הרבה לחובו עד שאין ששים כנגדו אסור מטעם
שמה יבוא לשמות בספת או ישמה עם צמר (כמו שכחזב ביורה
דעה סימן ל"ו סעיף ה') הו אינו אסור בהנאה. שהרי לא
עבר עליו בכל יראה מן המורה, וליכא למקנסיה (ריב"ש סימן ג
ור"ן פסחים ריש פרק א' י' א ד"ה ולפיכך. ועיין מה שכתבתי ריש
סימן חמ"ב). ונראה לי דלפילו בחליטה שרי, והא דנקט בהגהה
משום דתמץ נוקשה לא חוי לאכילה, עיין מה שכתבתי סעיף י"א
[מ"ק מה]. והא דכתב הר"ן [שם] פרק קמ"א נ"ג, ז ד"ה ומיהו ישראל
שהפקיד חממו אלל עבו"ס וקבל העבו"ס אחריות לריך ביעור מדבנן ואם עבר ולא
החמץ לריך ביעור מדאורייתא, וחכמים תקנו שזה לא מקרי ביעור, א"כ הו ליה כאלו עבר
אדאורייתא, דומיא דמי שצטיל חממו ולא
ביערו לאסור אחר הפסח כמו שכחזב סימן חמ"ט סעיף ה', ועיין שם [מ"ק ין] העט"ס. (ה"ג) [א' נמין י] יש לחוש שכל אדם יעשה

חק יעקב
כך בנתערב קודם פסח דאסור באכילה, מ"א [מ"ק מה]. ועיין לעיל
ריש סימן תמ"ב: [גב] המץ נוקשה. ואם נתערב תוך הפסח עיין
מה שכתבתי לעיל סי"ק י"א, ועיין לעיל סימן תמ"ב [מ"ק א]:
[ננ] אינו אסור בהנאה אחר הפסח. אבל באכילה אסור אם הוא
בעיניה, כן הוא במדצא הדין שבב"י [סוף הסימן] בשם הרבי"ש סימן
ג' להדרי' ש"ס. ודלא [כמ"א] ש"ס [מ"ק מה] שכתב מסברא דנפשיה דאך
באכילה מותר, אלא דלא נקט אכילה לפי שאינו ראוי לאכילה. ולא
עיין בפורש ומקור הדין. ועיין בספרי תורת השלמים [סוף ספר תורה
השאלה רא"ו, ע"ש:
שערי תשובה

תמוח
מ"א, [מק יעקב ס"ק נא]. ועיין לעיל סימן חמ"ב ס"ק א': (מה) נוקשה,
שהרי לא עבר על כל יראה מן המורה, ומ"א [מ"ק מה] וזו נפטר תוך הפסח
עיין לעיל ס"ק ה', [מק יעקב ס"ק נא]: (מ) בהנאה. אבל בחליטה אסור
אם הוא בעיניה, חק יעקב [מ"ק נא]. ומ"א [מ"ק מה] כתב דלפילו בחליטה
שרי, והא דנקט בהגהה משום דתמץ נוקשה לא חוי לאכילה, ע"ש. כתב
מהר"ל שאין להלתיק בשמיים הפסחים מקטניות, מטעם מהן. ושל"ה [משנה
פסחים ד"ה שנמלטי על מנת] כתב הוא הדין גירוסה של שומן לרשות נקדלות
מתחר שלל טהרין מכלי פתך כעשו הגריות, אלא יקחו הני של עשה או של
שמן. עיין סימן חמ"ג סעיף א', ועיין שו"ט ענין שער אפרים סימן [ה'] [ו]. ועיין
חק יעקב סימן ז' ס"ק כ"ז:

תמוח (א) נכרי. נראה לי דמי שיש לו חמץ שנכנס עם העכו"ם צמק ועבר
עליו פסח, אף דמיה שיהא של ישראל נאסר בהנאה, מכל מקום
כשמולק אחר הפסח עם העכו"ם תלוקו של עכו"ם (הרא"ל אחר פסח אינו
אלא מדבנן, אמרינן יש ברירה, הגא"א) מותר בהנאה. ונאכילה נ"י
מק יעקב [מ"ק נ], ע"ש. גר שמת והינים חמץ ועבר עליו פסח, כל הקודם אחר הפסח חסה צה
הגא"א) מותרת לו, עיין מק יעקב [מ"ק א], ע"ש:
אוצר ספרים
וד' ע"ש:
וד' ע"ש)
ביעור מרבנן, ואפילו הכל אחר פסח אסור. היינו משום דתמץ זה צריך ביעור
מדאורייתא, וזכוכים חקנו שחוו לאו כיעוריה, הודמה לכיתל ולא כיעור:
תמוח א (שו"ט סעיף א) שעבר, ובפסח אסור אפילו להריו בו, פרי חוש אמת:
ד"ה כתבו:

מ פירות שאינם חמוצים שחתכן בסכין של בשר מותר לאכלן בחלב ובלבד שיגוררו מקום החתך דמתם סכין אין נקי אבל הרחה לא מהני וכן בכל דבר שיש בו להות דמכה הלהות אדרבה נרבך בהם השמנונית ואם חתך בו לפת (מקורין יתין כי ה"ך שם מהר"ל וי"ל ל"ד ר"ן ד"ס' מעין וט"ו למחוט וי"ט מל"ט דוקא רק א"ל א"ן מילת נ"ן למחוט) ר"י בהרחה ולא עוד אלא אפילו צנון שחתכו אחר הלפת שרי בהרחה לפי שטעם הלפת משונה ומבטל טעם הנפלט מסכין ודוקא לפת אבל אם חתך ידק או לחם לא מהני לחתוך אחריו צנון ואפילו לפת אין להתיר אלא אם כן שחתך תמיד בין כל חתיכה של צנון יחתוך לפת ובסכין של איסור יש להחמיר דאפילו בחותך הלפת ואחר כך הצנון ואם נתערב הצנון אחר כך בחבשיל יש להחמיר בדעבר (פ"ס הל"ט וי"ט ש"ך ס"ק י"ד):

מ מרוכה שדכין בה זוגביל ושום וכיוצא בו מדברים החריפים שחתכו אחם בסכין של בשר הרי נעשה המרוכה של בשר דעל ידי דוחקא ותורפא בלע. ואסור לרוך בו דברים חריפים לאכלם בחלב כיון דלא שייך נותן טעם בו נותן טעם בחריף ובדיעבד צריך עיון ועיון לעיל סימן ז' מ"א ואם חתך דברים חריפים בסכין של חלב והזו ורך אותם במרוכה זה

בינת אדם

התעבות הענין כולע לדעת הראב"ד נכדי נעילה ולהרשק"א כעולו ולפ"ו אם היה הסכין מקומה יפה אעפ"י שהוא כ"י מותר לאכלו בכוחם מטעם דהוי נטון טעם כר נ"ט והוכיחו כן מדגים שעלו בקערה דר"ל נחבטו או נגלו דיוע דע"י נטון או ל"ג משליט ומכליע ויזר מנ"י מריעות ואפ"ה מותר לאכלן בחלב מנ"י פ"י חריפות דמותר מטעם דהוי נטון טעם כר נ"ט. אבל דעת ספר הפדומה והרא"ש דדוקא נחבטו מותר דהוי ג' נטון טעם אבל דגים שנגלו בקערה של בשר דליתו אלא כ"י נ"ט אסור לאכלן כחלב ולפ"ו יש לומר שפיר דחריפות שגל ידי נטון דומה לנגלה ואסור לאכלן בכוחם דכ"י נ"ט אסור אף צנו"ת. ודברי הש"ע ז"ע שפסקו בסתם ז"ה דאפי' כנגלו מותר וכן פסק הרמ"א דעכ"פ כדעבד מותר אפי' לידון וא"כ פשיטא דע"י חריפות לטון מותר ובסתם ז"ו ספק לטון שחטבו בסכין של בשר כ"י אפי' היה מקומה אסור לאכלו בכוחם ומטעם קודש או ספק הס"ת נחמט שאם היה מקומה אף שיהי כ"י מותר לאכלו בכוחם וגם ה"ט"ס כתב דמקום שיש עוד זר להקל יש לטמון על ה"ט"ס: אבל אם חטבו בסכין של איסור כ"י אע"פ שהוא מקומה כיון דלא שייך בו נ"ט כר נ"ט דעל כל פנים דוחקא דסביחא והסמיכות מכלית ומכלית ואף הרא"ה צנו"ת דף ז"ה כתב דליתו מכלית כלל ומותר לחתוך בסכין של איסור אם הוא מקומה יפה כנגלה דעמו נגד כל ה"ן פוסקים:

ג עוד החמיר הרמ"א בדברים החריפים דאפי' אם חטבו אותם בסכין שאינו כ"י מקומה אסור מטעם דחריפותו מכליל ליה לשבח כדמלכו נבי מלחמי בסתם קי"ד סעיף ז'. ואפי' לטון נטון טעם כר נטון טעם כנון סכין של בשר שחתך בו לטון וכן שגלן שדכו אותם נכדוהי של בשר ס"ל כ' חומרות דמשו ליה לשבח ויובע גוף הבשר אבל דעת המחבר כ"ל דק"ל דאפי' לטעון איסור מחמירם כול דבר חריף כנו גבי הלחית דלמריין משויה ליה לשבח כמו שכתב הרא"ש כ"י סעיף ז'

הרי נבלע בו בשר וחלב וצריך להגעילו וכן הדין במרוך של נכרים במקום שרוכין בו דברים חריפים הנחתכין בסכין של איסור (ה"י ס"י מ"א מ"א מ"א מ"א) ועין צנו"ת הל"ט אפי' כפי מ"א דמגילת מקרי מריף כדעת רמ"א נח"ע ודלא כ"ך ס"ק י"ו):

א ר"ב אייזן שגורדין בו חריין שחתך בסכין של בשר אסור לגרוד בו גבינה ודינו כרין מרוכה אך בזה אפילו לחם אסור לגרוד עליו לאכול עם חלב דאי אפשר לנקותו יפה והא דאמרין ראגב חורפא בלע היינו כשיש גם כן רותקא אכל בלא רותקא לא בלע ולא מפליט ולכן אם גררו חריין על קערה חולבת נקיה אפילו אם היא בת יומה מותר לאכול החריין עם בשר (ט"ו ס"ק ז'):

ב דין דבר חריף שבישל בקדרה וחתב בו כף חולבת מבואר ככלל מ"ה סימן ט"ז (עין לקמן ככלל י"ה ס"ס ז' מ"ש כ"ס ח"י):

כלל נ ריין פת שאפה עם בשר או נבניה (פ"י ז')

א אין לאפות שום פת עם (מלאך) של גבינה או פשטידא של בשר בתנור אחד אפילו פי התנור פתוח (אלא היה מוסר מנוח כ"ס) ואפילו התנור רחב ואינו משופע רחיישינן שמא יזוב מהם אל הפת ואפילו הם במחבת נהגו להחמיר לכתחלה תהנו לשים אותם בפי התנור וכל שכן ראסור להעמיד קדרה עם החלב לבשל וטבע החלב להעלות ותיחה לתוך. ואם זב מן הפשטידא (המלאך) לתוך דינו באילו נילוש עמו ויתבאר בסומן. ובדיעבד אם אין התנור משופע או שהפת עומד למעלה מהפשטידא לא מחזיקין איסור שמה זב דאפילו אם תמצא לומר רוב שמה לא הגיע לתחת הפת והוי ספק ספיקא אבל אם ראינו שזב מפשטידא לתוך אף על פי שהפת רחוק מהפשטידא אסור רחא קיימא לן דמספקא לן אם מפעפע בכל הכלי כדלעיל כלל מ"ה ואם כן אין כאן אלא ספק אחר. ואם התנור משופע מסתמא זב תחת הפת עצמו (ש"ך ז') ובהפסד מרוכה נראה לי אם לא זב תחת הפת ממש יש לסמוך להתיר הפת דהוי נותן טעם כר נותן טעם השומן בתנור והתנור בפת ואם כן על כל פנים אין לדמותו לנלוש עם החלב ומותר לאכול הפת על כל פנים במלח (ט"ו ס"ס):

ב ואם זב חלב או שומן בתנור ואחר כך העמיד על אותו מקום קדרה של בשר או חלב הקדרה אסורה דאף על פי שנבלע בתנור מכל מקום ידוע שהשמנונית של בשר או חלב עריין נשאר בעין והמאכל שבקדרה אם יש בו ס' נגר השמנונית מותר ואם נתן על אותו מקום לחם רינו כנילוש עמו, אבל אם אפה (מלאך) בתנור בלא מחבת והוא הדין קיכלך שנלושו בחמאה או בשומן ידוע שלא נשאר בתנור שמנונית בעין אלא שנבלע בתנור ואו גם הקדרה מותר דכיון שכבר נבלע בתוכו ואין שם ממשות שומן או חלב בתנור הוי כשתי קדרות הנוגעות זו בזו ומותר (ט"ו ס"ק ז'):

ג אין לשיין עיסה בחלב או בשומן אפילו לאכלו לבדו גזרה שמה יאכלנו עם הפוכו ואם לש אסור לאכלו אפילו במלח ואפילו אם נהפרסם בעירי שכל הלחם נילוש בחלב מכל מקום אסור משום אורחים הבאים לשם (פ"י ז') ואם היה דבר מועט ברי אכילה פעם אחת או

בינת אדם

א אפי' וכמשו בו גלים עם מתק כשר דמותר לפי שהמכתש אינו כ"י ולא אסור משום מכלין שמשמין כגלים דמכלין שמתערב עם הנליים דכר מועט הוא ואין כ"כ חריפות כהם להחמיר לשבח מלעט המכתש עכ"ל. וה"ל אין כח כגללים המעטים שנתערבו עם הבשר

←

לחמי שבת שאוכלין באותו יום או ששינה צורת הפת שמהא ניכרת שלא יאכל בה בשר מותר די"א רטימן מהני (נכנס ט"ד סימן ל"ה) ודוקא פת שעומד לאכול עם בשר ועם חלב אבל מה שאין דרך לאכול רק לקינוח או עם משקה מותר ולא חיישינן שיאכלנו אחר שאכל בשר או גבינה דכולי האי לא חיישינן (פ"ט):

ד ודוקא שהיה בו כל כך חלב שאין בעיסה סי' כנגדו אבל אם אין בו רק מעט חלב עד שיש בעיסה סי' כנגדו מותר לאכול לכדו או עם חלב ולא גורנין שמא יבא לאכול עם בשר (סימן ז"י) ונראה לי ראם אינו יודע אם יש בו טעם חלב מותר לטעמו ואם אין בו טעם חלב מותר לאכול לכו: ג

ה במקום הפסד מרובה יש לסמוך להודות בפס שוב תחתיו חלב או שומן או יחלק הפת לבתים הרבה לכל בעל הבית ככר אחד דמאי שנא מארפה תחלה דבר מועט דמותר והוא הדין עכשיו שמחלק לכל אחד דבר מועט ועוד דמאי אפשר להקל שיעשה גם כן סימן בכל ככר וכבר דהיינו אם זה תחתיו שומן יתחוב בכל ככר עצם לסימן ואם זה חלב אזי ימשוח מלמעלה בגבינה וכיון שעושה ב' דברים יש להתיר וכן הורה הרב מהר"ש הוקן מ"ץ דק"ק ויילבא נ"א ודוקא כזב תחתיו אבל לכתחלה לא יסמוך על זה כיון שהוא מפורש בגמרא:

בינת אדם

ג (ט) בכ"פ סימן ז"י מביא רמב"ם דלא מהני טעמיה לפס טעם כמלך דל"כ למה אסרה רבה ה"ל למטעמיה וז"ל דבאמת טעם והו"ו ל"כ טעם מלב דל"כ מאי פריך מחזור טעמו כו' ומשקיק מותר ומאי קושיא כיון שיש בו טעם היאך יועיל לו הסקה וז"ל דודאי הא דאמר רבה ר"ל עד שיטעום, אלא משום דאמר אסרה לטעום פש"י אף לאחר שהוסק המזון וז"ל דלטעום נרץ לטעום אם יש טעם וע"ז פריך מברייתא משקיק מותר ר"ל דל"כ טעמיה וז"ל אין חילוק בין טעמיה וכן מש"כ מהרי"ט דאם יש בו טעם מותר וז"ל י"ל דמותר לאכול אפי' עם בשר דמ"ש מחלב שנטל למה כשימין ז"ע סמעי' ו' אף הואיל ואלא משה כו"פ נ"ל כשן פשר וז"ל דא"כ כלל ל"ט סימן י"ח ש"כ להדיא ח"ל והא דאם טעם כל הפס אסור היינו שאלין אם ס' בו דלא גרע מאילו נחשב, עוד י"ל דנתיי אס' טעם המזון או לא העיסה לכתחלה אפי' דכר מועט וכוונתו לנטל הסלב כדי לאכול עם בשר ודאי אסור לטעום דכין מבעל אסור לכתחלה אלא אם כדיעבד שזכ שומן חסם הפס או באותו מותר ודאי אם יש בו טעם ככל ככר כמ"כ כו"פ ח"כ טעם מותר:

נ"א

(ע) כתב ח"פ דא"כ חזי חמו שמומר לחלק לנכסיה הרבה וק' דל"כ למה אסרה רבה ה"ל לומר שיחלק לנכסיה והעירא שהרי ר' שמעון זקן מ"ץ דק"ק ויולא הו"ה בשומן שזכ חסם הפס בחזר שיטעמו בכל ככר עם כדי שיהיה להיכר שהיא של בשר ומתקין עליו חכמי העיר ואפי' א' מהם מתנתן קושיא הנ"ל ועכשיו מלאכי בנאה ש"ד סימן ל"ה ח"ל אחר לנו הר"ש ש' כשאופין קושיא או קולא עם מולייתא לכתחלה יש לעשות סימן כפי מה שחס המולייתא אם יש של בשר ישימו עליו קת עלמות ואם הוא של חלב ישימו עליו קת גבינה דהוי כעין מורא נמי פירוש א'

ו התנור שזב תחתיו שומן או חלב צדיק היסק בדין עד שילכו הגחלים על פני כולו ועד שיתלבן:

ז חזקא כפת וכיוצא בו שעיקר חיות אדם תלוי בו גורנין (שי' מל' נ"ב סי' ה) אבל מדוכה של בשר שדרכו בו בשמים או שהמדיכה אינו לא של בשר וחלב ודכו בו עם בשר מותר לאכול עם אותו מין ולא גורנין גזירות מה שלא נמצא בש"ס (פי"ח ומני' בח"ח כלל סי' דלא כע"ו):

ח דין דגים שאפה עם בשר בתנור אחר עיין כלל סי"ט סימן א':

בינת אדם

א טיפול לחמו רק מעט וזה דומה למלחא שלא היה האיסור יבד, נ"ל דהסם לא קאמר ואם היה אסור וכן העומקו כל הפוסקים כפי ז"ה אין נחמין משמע למחלה אלא על דיעבד היכא דלא חזין ריעותא לא גזי חז"ל משא"כ כלין לשין עיסה גזרו דלאם לא כל הפס אסור כדאיתא בגמרא להדיא וא"כ הי"נ לא מלינו שפיקו חז"ל דלאם הניח חלב עם פס שיהיה אסור כדיעבד וא"כ

לא קבטו חז"ל וא"כ מלך תקנת חז"ל אין לקבטו אלא שיש לחוש שמא יאכל עם חלב י"ל שפיר דמהני סימן וכי"ו כז' אלא אם לא עיסה בחלב לא מהני שום מיקון ולכן אסר רבה כל הפס אפי' נמלחא ולא מהני שום מיקון, ושאי הכוול דש"ד שהבאחי שעשה הסימן קודם האפי' וא"כ עשה כתיקון חז"ל:

בצלים מ"ם ריבוי המים והדגים בעצמם מחלישים כח
 הדרפנות וכן הערנית גם לסי שסובר שהם כדבר חרוף
 ומכילים אותם בחומץ ודבש ממתוק חריפות
 החומץ וההערנית ואין ריחם כדבר הרוף וכן צנן
 ובצלים כשמישמן בהם שמן או שומן בסלה חריפותן
 [ורחיש לזם מש"ע מ"ט כ"ג ומה"ל וז"ל] :
בא חתך קישואין בסכין של חלב סותר לאכלם בבשר
 בנריה בעלמא והוא פתח מקליפה רקליכה
 צדק עכ"ל קודם דק שימל בבה אחת אבל נריה
 צוא פחותה סוה רבאסת רי בהרחה בלבר ורק שפני
 לזוהם אין הדרחה פועיל בהם וצריך נריה וכן
 להיך כשהחנן בסכין של בשר סותר לאכלן בחלב
 ע"י נריה ובקישואין בכלל כל מיני דקות שלנו
 בשאינם מחומצין באונקעקעם ובהדיקעם וקירבעם
 וכיצא בהם ואם חתך בו לפת כמו ריב"ן מער"ן
 בהסק"א א"צ אפילו נריה ורי בהרחה בעלמא מפני
 שאין בתן לחות הרבה ולא עוד אלא אפילו כשהחך
 צנן אחר הלפת סותר הצנן ע"י הרחה כמו הלפת
 דרך קבלו חולי הרלפת מבטל מעם השכונות מהכחי

סימן צו שלא ללוש עיסת בחלב. ובו י"ג מעיפים :

א אהו חו"ל ללוש עיסת בחלב [פסחים ל"ג] בלא
 היטר כ"י שלא יבוא לאכלה עם כשר דסתוך
 שהפת הוא עיקר האכילה רבין אכילה כשר ובין
 אכילה חלב אינו נאכל בלא פת חששו שלא יבא
 לאכלה ע"כ כשר ונדרו ביה נדר נרול ע"כ שאמרו שאם
 אצו פה זה שגלוש בחלב אסור לאוכלה כלל אפילו
 לברו אפילו עם חלב נריה שמה יאכלנה עם בשר
 דמתוך שוה מצוי טאר אם לא נדרו זה כנדר נרול לא
 היה מחקים :

ב ולכן אין לשאול למה פסקנו בסי' הקודם בעצן
 שחלבו בסכין של בשר שאסור לאכלו בחלב וכן
 כתבלין שגורבו כדרכו של בשר שאסור לאכלן בחלב
 זככשר מותר ולא נודינו שמה יבא לאכלם בחלב רפה
 שאנו רעל הלחם יחיה האדם אבל בשארי רכרים לא
 נודינו ויש מי שאוסר המעם במרוכה מפני שהיא מיוחדת
 לבשר ולא אתא לבישועו אבל מרוכה שדבין בה הכלין
 ומשתמשין מהן בין לכשר בין לחלב שהמרוכה
 אינה לא של בשר ולא של חלב ואירע שרבו
 שם שום עם שומן אווה אסור להשתמש עור באותה
 מרוכה אפילו בשל כשר נריה שמה ישתמש בה בשל
 חלב וסחוייב להעילה ולהשיבה לקרמוחה [ס"ו סק"ב]
 לברו [פ"ה ומ"ד] וכן עיקר :

ג הדיבר משום דבשם שאסור ללוש בחלב כמו בן אסור
 ללוש בבשר אלא רכבשר לא שייך זה ראם ימלאו
 הטיה

29

הנונה אחת ולא אהו למיטעו לאכלן בבשר ואולי
 דמפני זה הנהגו בכל הפירות ישראל כשאופין בהמה
 וחלב ונקרא פוסער קוכין עושים אותם בעיור אחר ספת
 מהם שמעקקים הקיטח וניכר לכל ונכונה ישראל תורה
 היא חרשים מקריב באו שאין עושים בן ויש לנעור
 בתן אא"כ מסולאים כנבונה רכוח לא אהו למיטעי
 לאוכלו עם בשר או שיש בתן הרבה חמאה שניכר
 שהיא של חלב :

א והנה כוונתו זה עושים האופים פת צנומה שקורין
 סוחארקעס ויש מהם של חלב וקורין זה מילכיק"א
 סוחארקעס ואין הפרש בתכונתה בינם לכין שאינם לא
 ישל בשר ולא של חלב ולכאורה אסורים באכילה
 ושאלתי האופים בני תורה ואגור לי שאלו של חלב
 ניכרים הרבה בכראיתם מפני שוטנם שאינם רוכיין כלל
 לאחרים ועוד אפשר לומר משום דעל יתיר מיום אחד
 זין לקחין וזכונן מעט לא חיישינן כמ"ש בסעיף ר'
 [דק"ל להקל בפריש"י וכדמנ"ס כמ"ל כ"ג ע"כ] :

א והנה כוונתו זה עושים האופים פת צנומה שקורין
 סוחארקעס ויש מהם של חלב וקורין זה מילכיק"א
 סוחארקעס ואין הפרש בתכונתה בינם לכין שאינם לא
 ישל בשר ולא של חלב ולכאורה אסורים באכילה
 ושאלתי האופים בני תורה ואגור לי שאלו של חלב
 ניכרים הרבה בכראיתם מפני שוטנם שאינם רוכיין כלל
 לאחרים ועוד אפשר לומר משום דעל יתיר מיום אחד
 זין לקחין וזכונן מעט לא חיישינן כמ"ש בסעיף ר'
 [דק"ל להקל בפריש"י וכדמנ"ס כמ"ל כ"ג ע"כ] :

א והנה כוונתו זה עושים האופים פת צנומה שקורין
 סוחארקעס ויש מהם של חלב וקורין זה מילכיק"א
 סוחארקעס ואין הפרש בתכונתה בינם לכין שאינם לא
 ישל בשר ולא של חלב ולכאורה אסורים באכילה
 ושאלתי האופים בני תורה ואגור לי שאלו של חלב
 ניכרים הרבה בכראיתם מפני שוטנם שאינם רוכיין כלל
 לאחרים ועוד אפשר לומר משום דעל יתיר מיום אחד
 זין לקחין וזכונן מעט לא חיישינן כמ"ש בסעיף ר'
 [דק"ל להקל בפריש"י וכדמנ"ס כמ"ל כ"ג ע"כ] :

א והנה כוונתו זה עושים האופים פת צנומה שקורין
 סוחארקעס ויש מהם של חלב וקורין זה מילכיק"א
 סוחארקעס ואין הפרש בתכונתה בינם לכין שאינם לא
 ישל בשר ולא של חלב ולכאורה אסורים באכילה
 ושאלתי האופים בני תורה ואגור לי שאלו של חלב
 ניכרים הרבה בכראיתם מפני שוטנם שאינם רוכיין כלל
 לאחרים ועוד אפשר לומר משום דעל יתיר מיום אחד
 זין לקחין וזכונן מעט לא חיישינן כמ"ש בסעיף ר'
 [דק"ל להקל בפריש"י וכדמנ"ס כמ"ל כ"ג ע"כ] :

מעדני

סימן ער

אשר

קכט

בען הלפת הדחה, ומוכח ראינו מפליט ללא חריפות. גם מהרשב"א והר"ן שהקשו לפרש"י אמאי בעי גרירת הקישות אם הסכין מקוננת, מוכח דלא סברו דרוחקא לבד מפליטה [וצ"ע לישב הרשב"א עם דבריו במשה"ב]. ובאחרונים מצינו לט"ז פ"ט סק"י דס"ל דרוחקא ללא חריף אינו מפליט, וכן משמע מהש"ך צ"ו סקכ"ב דביאר טעמא דגרירה משום שמנתינת בעין, וע"ע חכמ"א כלל מ"ט ס"ט, פרי"ח סי' י' סק"ז, יד יהודה פיה"ק צ"ו סקל"ה.

שו"ר והרבדים מפורשים בשו"ע אור"ח תמ"ז ס"ו רבוסר שרכין קודם פסח

במדוכות מחומצות מותר לאכול בפסח. וביאר המג"א סקל"ג ולשיטת השו"ע בוסר לא מקרי דבר חריף (דלא כמש"כ הט"ז שם), ומוכח דרוחקא בדבר שאינו חריף אינו מפליט כלום, שהרי את הבוסר הגידוך א"א להדיח (כמש"כ המג"א שם סקל"ר), וכ"כ להדיח הגר"ז שם סג"ז והמשנ"ב שם סקפ"ב. ונמצא דלר"י כל הני אחרונים בר השו"ע רבר שאינו חריף אינו מפליט כלל ע"י דוחקא [ועיין שו"ת קנה בשם ח"א ג"ה אות ב']. וצ"ל דהשו"ע בצ"ו ס"ה מיידי רווקא במלוכלך וכמש"כ הגר"א שם, אבל אין זה כשיטת רש"י שפסק כמותה בס"א, וצ"ע"ג.

סימן ער

גזירת פת חלבית בשאר מאכלים

צ"ו ס"א:

"אין לשין עיסה בחלב שמא יבוא לאכלה עם בשר, ואם לש כל הפת אסור אפילו לאכלה לברה".

א. בגמ' פסחים ל"ו ע"א מבואר דאין לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת אסורה מפני הרגל עבירה. ויש לבאר אם דינא דש"ס נוגע דק לפת או שמא הוא כולל גם שאר מאכלים שהדרך לעשותם פרווה. והנה הט"ז צ"ו סק"א בתב שמדוכה של בשמים שהיא פרווה שפעם אחת רכו בה שום עם שומן אווה, אסור לדוך בה עור בשמים אפילו עבור בשרי ער שיגעילנה שמא יבוא לאכול בחלב, וגם בדיעבד אסור וומיא דפת חלבית. והאחרונים חלקו עליו,

וכתב הפר"ח שם סק"א בזה"ל "דשאני הכא דסתם לחם עשוי לאכול עם בשר ועם חלב ואין דרך לייחד לחם לחלב לבדו ולחם לבשר לבדו, ולפיכך יש לגזור שמא יבוא לאכלה עם בשר. אבל רברים אחרים כגון מדוכה וכיוצא שיש מהם מיוחדים לבשר ומהם מיוחדים לחלב, וכן כשדוכין התבלין דכין התבלין שרוצין לאכול עם בשר במדוכה של בשר והתבלין שרוצין לאכול עם חלב רכין במדוכה של חלב לבדו, [לפיכך] אעפ"י שהוא מתחילה לא ייחדה לא לבשר ולא לחלב אלא היחה מיוחדת לבשמים לבד, מ"מ כשחזור ומיוחדה לבשר לבד מיוחד זהיר בה" עכ"ל. משמע דגם הפר"ח מודה לט"ז דגם שאר רברים הם בכלל הגזירה, ומה שחלק על

קכח

מעדני

סימן עג

אשר

הדרוחקא מפליטה את הבליעות מהסכין, והחריפות מבליעה את הבליעות לתוך האוכל [וכוונת רש"י דאגב דוחקא פליט סכינא, וממילא בלע הצנן ע"י חריפותו]. וכן שיטת רבינו שמשון שהובא בב"י ס"ס פ"ט דכתב דשרי לקנח סכין בשרי מהשמנונית שעליו בכדי לחתוך בו לחם שאוכלים עם גבינה (אך לא בכדי לחתוך בו גבינה), משום דהוי נ"ט בר נ"ט. והט"ז שם סק"ו כתב דא"צ לזה דדוקא בדבר חריף אמרינן דאגב דרוחקא בולע, אבל דבינו שמשון כנראה סבר דרוחקא לבד עכ"פ מפליט ולכן נזקק לטעם רנ"ט בר נ"ט. ויש להוסיף דכ"נ גם ר' משה"ב לרשב"א דף ע"ז ע"א (הו"ד בהגהות רעק"א לש"ך י' סק"ו) דכתב דמ"ד דסבין ששחט בה ודוצה לחתוך כה צונן סגי בקנוח ס"ל דאפילו אגב דוחקא דסכינא לא פלטה מידי. משמע דמ"ד רמצריך הרחה ס"ל דרוחקא מפליט ואינו מבליע (רק ס"ל דמהני הרחה לסכין בכדי שלא יפליט בחיתוך).

וכתבו הפמ"ג והלב אריה רלשיטה זו רכל רוחקא מפליטה מהסכין ורבותא רדבר חריף הוא רק בהבלעה לתוך האוכל, מיושב שפיר הא רקישות בעי גרידה ולפת בעי הרחה, ראף שאינם חריפים מ"מ בעינן להריח את פליטה הסכין או לגררו היכי דא"א להדיחו.

אמנם ד"ז דרוחקא לבד מפליט, רבים פליגי ע"ז, דבראשונים מצינו לסה"ת (הובא בפמ"ג הנ"ל) שכתב דחריפות הצנן מפליט טעם הבלוע בסכין ונבלע בצנן, משמע דהחריפות מפליטה את הטעם, ולא הרוחקא. וברא"ש הנ"ל כתוב להדיא דרק לטעם של שמנונית שעל הסכין

כתירוץ הפמ"ג. ראשית כל, הב"י לא הזכיר מאומה מדבר חריף קצת, והזכיר רק את טעם הר"ן דקישות כעי גרידה כיון שהוא לת. ושנית, הפמ"ג יישב רק את הא דבעינן גרידה בקישואים למרות שהסכין מקוננת, אך עדין אינו מיושב אם אכן מיירי בסכין מקוננת מפני מה הצריך השו"ע הרחה בחותך לפת. וכבר העיר כן על הפמ"ג בספר לב אריה עמ"ס חולין שם.

ובפרט יקשה, שהרי ד"ז דהרחה הלפת לא נזכר בגמ', ומקורו ברשב"א שביאר דהסוגיא מיירי בסכין שאינו מקוננת ולכן נדחק לבאר דמש"כ בגמ' קולחי רליפתא שרי היינו ע"י הרחה, והר"ן ג"כ ביאר הסוגיא בסכין שאינו מקוננת ומ"מ כתב דמסתימת הגמ' משמע רגם הרחה לא בעי [וצ"ע בטעמון], ואם השו"ע נכנס לרוחקא דבעי הרחה ע"כ רהיה לו הכרת לזה מחמת דמיירי בסכין שאינו מקוננת, וכן ביאר הגר"א בסקט"ו ברי השו"ע. אמנם ררכו של הגר"א לבאר את דברי השו"ע באופן הנאות לאותו סעיף מבלי לחוש לסתירות מדבריו במק"א וכדחזינן כדוכתי טובא, אבל אם נרצה להשוות את דברי השו"ע עם דבריו בס"א ונעמיד בסכין מקוננת, אכתי יקשה מפני מה קישות בעי גרידה ולפת בעי הרחה.

ד. תירוץ הפמ"ג במשב"ז והלב אריה והנה הפמ"ג צ"ו משב"ז סק"ג והלב אריה בחולין שם (שכתב את אותם רברים, ולא ראה שכבר קרמו בזה הפמ"ג), דייקו מלשון רש"י שכתב בזה"ל "ועוד דמשום תורפייה בלע טפי מרגים הרוחמים, ואגב דרוחקא דסכינא פליט סכינא ובלע צנן".

הט"ז במדוכה הוא כיון דרך לייחודה לבשרי ולחלבי ואין בה חשש מכשול.

והמנ"י כלל ס' סק"ג הקשה על הט"ז מצנון שחתכו בסכין בשרית דאסור לאכלו עם חלב, אבל עם בשר משמע דשרי, ולא גזרו ע"ז כמו על פת חלבית, וכתב המנ"י בזה"ל "דרוקא פת ועיסה מצניו חומרא זו בש"ס דעבדינן הרחקה טפי משום דעל הלחם יחיה האדם וכו'. וכיון לכל דבר מאכל אוכלין פת גזדינן דלמא אתי למטעי לאוכלו שלא במינו, משא"כ בשאר רברים כגון צנון ותכלין וכיו"ב לא חיישינן כולי האי עכ"ד, והעתיקו דבריו חכמ"א כלל נ' ס"ז, חו"ד צ"ז סק"א, ערוה"ש שם ס"א, בית מאיד ונחלת צבי שם. [שור"ר שכ"ב היש"ש פגה"נ ס"י ט"ו, וז"ל שם "ולכא לאמיגור שמא יאכלנו עם החלב, ולא מצניו חומרא זו אלא כפת הראוי לאכול בכל רבר, ומ"ה היה צריך לעשות כענין דתורא מה שאין בדג והרומה לו"ן.]

אלא דלכאורה גם בשאר מילי מצניו איסור ולא רק כפת, דבשו"ת צמת צדק ס"י פ' דן לאסור עירוב חלב בין רומיא רפת חלבית, והוה פשיטא ליה דפת לאו דווקא. ובערוה"ש ס"ח דחה דבריו דרק כפת גזרו, אך המנ"י הג"ל אתר שהוכיח מצנון שחתכו בסכין בשרי שרק על פת גזרו, כתב בזה"ל "ואף דמדרכי שו"ת צ"צ שהבאתי בסקל"א משמע דאף בין גזרינן כה"ג, צ"ל ג"כ דשאני יין שרגילין לשתות עם סעורת בשר ודמי לפת [נראה דכוונתו דהוי רבר שכיח מאד לשתות בסעודה ודמי לאכילת פת דשכיחא]. ועי"ל דרוקא הכא גבי פת דידיעין בוראי שיש בו שמינות או חלב

בעין בתוכו, משא"כ גבי צנון ומדוכה שאין כאן ודאי שיש שומן בתוכו לא גזדינן כולי האי עכ"ל. ונמצא דגם למנ"י האיסור הוא לא רק כפת אלא כל דדמי ליה, ולתירוצו השני כל מילי שוראי יש בהם חלב הם בכלל הגזירה. והחכמ"א כלל נ"ב ס"יא פסק כדברי הצ"צ דאסור לערב חלב בין גזירה שמא ישתה אותו עם בשר, וצריך לישב דבריו בכלל נ' ס"ז באחד מישובי המנ"י, וצ"ע בסתימת דבריו.

והעולה מדבריו ולרעת הט"ז והפד"ת אין זה דין כפת דרוקא, אלא כל דבר שהוא בחזקת "פרוה" ואין רך לייחורו לבשרי ולחלבי הוא בכלל הגזירה. וגם לר' המנ"י שכתב שהגזירה היא רק כפת, מ"מ גם בין שייכת הגזירה, ולתירוצו השני ה"ה כל מילי שוראי יש בהם חלב. [נצ"ע על האחרונים (חו"ד, חכמ"א וערוה"ש הנ"ל) שכתבו בשם המנ"י והפד"ת שרק על פת גזרו]. והיר יהודה סק"ז הוכיח מהגש"ד ס"י ע"ז סק"א דפת לאו דווקא, ודנו לאסור ביצה שנחבשלה בקדירה חולבת (ודק מרין רבר מועט התיירו). ע"כ לכאורה קשה להקל בשאר רברים מטעם שרק על פת גזרו.

ולגבי פת הבאה בכיסנין, נראה לכאורה דבזה כו"ע מודו דשייכת הגזירה הגם שאין דרך לקבוע עליו סעודה ולא שייך בו כ"כ הטעם "שעל הלחם יחיה האדם". והראיה לכך, שכן החכמ"א בכלל נ' ס"ג וערוה"ש צ"ז ס"ז, הביאו את דברי המהרי"ט (ח"ב ס"י י"ח) וכתב רגלוסקאות הנילושות בשומן וממולאות במיני מתיקה, אין בהם איסור כיון דאין דרך לאוכלם עם חלב ממש אלא רק לקנינות. משמע דאם היו הגלוסקאות הנ"ל נאכלות עם חלב ממש

היו אסורות, והרי החכמ"א וערוה"ש ס"ל דרק כפת היתה הגזירה, אלא ע"כ דגם פת כיסנין היא בכלל האיסור. וכ"כ בספר בדי השלחן ס"י צ"ז ס"א בביאורים ד"ה אין לשיין.

[ולעצם דברי המהרי"ט, הגם שהעתיקוהו האחרונים, מ"מ לכאורה אין רבריו מוכרחים, דמג"ל לחלק בין מה שדרך לאכול עם חלב ממש, לבין מה שדרך לאכול חלב אחריו, הרי תירווייהו דכחן, ודוחק לומד שהגזירה היא שמא יעלה באילפס רותח. ועוד יש להעיר מדברי הצ"צ גבי יין שהעתיקוהו האחרונים, והרי גם יין אין דרך לאכול עם בשר ממש, ונצטרך לחלק בין יין ששותים תוך הסעודה אף שלא שותים אותו עם בשר ממש לבין מה שאוכלים בסוף הסעודה, וכל זה מנ"ל. וכבר העיר בזה הדי יהודה סק"ז, ושם בפיה"ק סק"ג אסר בכ"ג. גם בערוה"ש סיים שם בס"ח "וצ"ע לדינא ויש להתיישב בזה".]

ב. ושמעתי מידידי הרב דוד אוטטרופ שליט"א טעם גדול להקל בהרבה מאכלים שיש מהם פרוה ויש חלבי, ולכאורה נראה רחוק חששו למכשול רק דומיא דפת, דהיינו ברבד שכל כולו בחזקת "פרוה" ואנשים לא שואלים מה טיבו כיון שבטוחים שהוא פרוה, אבל דבר שכ"ע ידעי שיש מהם חלבי ויש פרוה, כזה אין חשש מכשול כיון שכל אחד יודע שעליו לברר מה טיבו ואם שרי לאכלו עם בשר. ובה חיושב על נכון קושיית המנ"י מצנון שחתכו בסכין שלא חששו בו למכשול, והיינו טעמא דכו"ע ידעי דצנון פעמים שחוחכין אותו בסכין חלבי ופעמים בסכין בשדי, וממילא אין בזה חשש מכשול. ומצאתי סמך לסברא זו ברברי הפר"ת הנ"ל שחילק בין לחם דאין דרך לעשותו בשרי או חלבי ולכן יש בו חשש מכשול, לבין מדוכה שיש מהם מיהודין לחלב ויש לבשר דבזה אין חשש מכשול. ועינין שם בפר"ת

שכתב דצדקו רברי הט"ז היכא דהרגילות דליכא רק מדוכה אחת שדכין בה דק פרוה, וצדקו דברי הפר"ת היכא דהרגילות לעשות ב' מדוכות, אחת לחלב ואחת לבשר. ומינה לנד"ר דהיכא דהרגילות שאותו מאכל קיים גם כאופן חלבי, אין בזה חשש מכשול ולא דמי לפת.

שור"ר בשיורי ברכה לחיד"א צ"ז ס"ב שכתב בזה"ל "בארץ הצבי ובטורקיא נהגו לעשות בדיקא"ס דאתו ממולא"י בש"ר להם, וכן עושים מלאות ביצים או ירק וגבינה וכיוצא, והמנהג על הרוב לעשות של גבינה בשינוי על דרך כעין חורי, וצריך להזהיר על זה עכ"ל, הו"ד בשר"ת אס"ד מערכת בשר וחלב סק"ח (ח"ו עמ' 351), והביא שם שהרב תפארת אדם בסי' ט"ז כתב דאינו רואה טעם לזה, דרוקא כפת שאינו לא של בשר ולא של גבינה צריך שינוי, לפי שדרך הוא לאכול עם כל דבר בלי חקירה, אבל אלו המולייתות דירדע שיש מבשר ויש מגבינה הבא לאכול יראה ממה הם, וכן המנהג שלא לעשות שום שינוי וכשנותנים לאדם מאלו המינים הוא אכל כבר בשר, קודם שיחתוך אותו שואל אם הוא של בשר או גבינה, עכ"ד. ולכאורה החיר"א התפארת אדם פליגי בסברתינו הנ"ל. אמנם אפשר דלא פליגי, דאולי גם החיר"א יורה דבמקום שאין מנהג לעשות של גבינה בשינוי אין חשש מכשול, ומש"כ החיר"א דצריך להזהיר על זה, היינו דק לאחר ש"המנהג על הרוב לעשות של גבינה בשינוי כעין תודי", דבזה אם לא יעשו שינוי בשל גבינה לא יעלו על רעתם שהם חלביים ויבואו לידי מכשול. ובכה"ג נראה דגם התפארת

אדם יודה, ולא נחלק אלא שא"צ להנהיג שינוי, אבל אם כבר נהגו לעשות שינוי גם הוא יודה שיש מכשול אם יעשו ללא שינוי. והנה כיום הונהג בהרבה מקומות לעשות בורקס חלבי בצורת משולש ובורקס פדוזה בצורת מלבן. ולפמשי"ב נראה דאם יעשו בורקס חלבי בצורת מלבן יהיה בזה משום איסור פת חלבי, ובוזה יורה התפארת אדם לחיד"א לאיסור היות ואין אדם שואל בזה מרוב הפשיטות אצלו שזה פדוזה. ולפי"ל לכאורה יש לפקפק בהיתר מכירת

סימן עה

בדין פת חלבית מועטת

צי"ס"א וכתבתי: "אין לשיין עיסה בחלב שמא יבוא לאכלה עם בשר, ואם לש כל הפת אסור אפילו לאכלה לבדה. ואם היה דבר מועט כדי אכילה כבת אחת או ששינה בצורת הפת שתהא ניכרת שלא יאכל בה בשר, מותר וכו'. הג"ה: ולכן נוהגין ללוש פת עם חלב בחג השבועות, גם בשומן לכבוד שבת, כי כל זה מחשב כדבר מועט, גם כי צורתן משונה משאר פת".

א. שיעור פת חלבית מועטת

בגמ' פסחים ל"ו ע"א איתא דשרי ללוש פת בחלב כעין תורא, ופרש"י והר"ח מעט כמו עין של שור דאכיל ליה מיר בבת אחת ולא משהי ליה דלינשי שנילוש בחלב. והר"ף והרמב"ם והרשב"א פירשו דמיירי

קבלו לדינא כיון שתרווייהו סבורות יפות הן, ומסברא בעלמא אפשר להגיד כדבר מועט גם יותר מעץ של שור.

ב. קניית פת חלבית מועטת

יש לדון אם קונה כמות מועטת, אם דמיא לאופה כמות מועטת דשרי. ולכאורה ד"ז הלוי בשאלה אם האיסור דפת חלבית הוא על הגברא או על החפצא של הפת, דאם האיסור הוא על הגברא, הרי כל שאין חשש מכשול אצל הגברא אין בזה נ"מ אם זה בגלל שאפה כמות מועטת או בגלל שקנה כמות מועטת. אמנם אם האיסור הוא על החפצא של הפת, הרי כל שאפה כמות מרובה נאסרה הפת, ולא יועיל מה שהקונה יקח כמות מועטת. ולא יהיה אצלו חשש מכשול, שכן החפצא של הפת כבר נאסרה. ורק אם מעיקרא אפה כמות מועטת לא חאסד הפת.

ולכאורה היה ניתן לחלות חקידתנו במחלוקת האחרונים, דהנה בשו"ת צמת צדק סי' פ' כתב דאסור ליתן חלב ביין אפילו אם יש ששים ביין דהוי מבטל איסור לבתחילה, ודמי לגותן בשר עוף בחלב דג"כ אסור דק מדרבנן ואסור אף אם אין בו בכדי נתינת טעם. ולא דמי לפת מועט דשרי, דפת מועט לא היה בכלל הגזירה, אבל פת מדובה גזרו עליו כמו על שאר איסורי רבנן וחשיב ביטול איסור לבתחילה, עכת"ד. והנחלת צבי בסי' צ"ז כתב לחלוק עליו (והביא כן גם מתשובת מהר"י"ט) ושאני איסור זה משאר איסורי דרבנן, דהכא הכל הוא סייג כרי שלא יאכל עם בשר, ולהכי היכי דשינה בצורת הפת שרי כיון שלא יבוא לידי איסור, וא"כ גם

כשמערב פחות משישים לא יבוא לידי איסור, עכת"ד. ולכאורה בהכי פליגי, דהצ"צ ס"ל דאף שטעם הגזירה הוא חשש מכשול אצל הגברא, מ"מ גדר הגזירה הוא איסור על החפצא של פת החלבית כמו בשאר איסורי רבנן, ולהכי גם כשאין חשש מכשול אצל הגברא מ"מ האיסור בעינו עומד ושייך בזה משום ביטול איסור לבתחילה. ופת מועטת או משונה שאני, דשם לא גזרו על החפצא כלל. והנחל"צ והמהר"י"ט ס"ל דלא דמי לשאר איסורי רבנן האסורים בחפצא שבהם לא חילקו חז"ל בגזירתם, משא"כ כאן דלא גזרו היכא שאין חשש מכשול כגון בפת מועטת או משונה, וע"כ דכאן גדר האיסור הוא דק חשש מכשול אצל הגברא, ולכן היכא ראין חשש מכשול כגון כשמערב פחות מכדי נתינת טעם שרי.

אך לאחר העיון נראה דכו"ע מודו שחז"ל אסרו את החפצא של הפת. דהנה הפלתי (צ"ז סק"א) הביא מעשה מזקנו שהורה בפת שזב תחתיו חלב שכולו אסור, דצוה לחלקם לבתים לכל ב"ב ככר אחד, דתו ה"ל כאפה פת מועטת ושרי. אמנם הפמ"ג (צ"ז שפ"ר סק"א) כתב שאין לעשות מעשה כן, שהרי בגמ' פסחים ל"ז איתא שאם לש כל הפת כולה אסורה, ואמאי, יחלק להרבה ב"ב, אלא ע"כ דאין בזה תקנה. וכ"כ החו"ד סק"ג דלא מהני לחלקו להרבה בנ"א לאחר האפיה כיון שכבר נאסר ונעשה נבילה, ובחמודי דניאל אות י"ב דייק כן מלשון הגמ' "בל הפת כולה אסורה" ולא מהני להשאיר ממנה דבר מועט וכבר נאסרה כולה, וא"כ הוראה זו של זקנו של הפלתי צ"ע. וראיתי בבינ"א